

RYNEK MLEKA

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1991 ROKU

ISSN 1231-2673

**ANALIZY
RYNKOWE**

Redakcja naukowa
Piotr Szajner

PAŹDZIERNIK 2024

REDAKCJA NAUKOWA RYNKU MLEKA:

dr inż. Piotr Szajner

AUTORZY:

dr inż. Piotr Szajner (IERiGŻ PIB)

RECENZENT:

dr hab. Łukasz Ambroziak, prof. IERiGŻ PIB

Oceny i komentarze prezentowane w *Analizach Rynkowych* są opracowywane na podstawie najlepszych, sprawdzonych źródeł informacji i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w publikacji, należy podać źródło.

Cytowanie: Szajner, P. (red.). (2024). *Rynek mleka. Stan i perspektywy*. Nr 67. Analizy Rynkowe. IERiGŻ PIB.

Symbole użyte w tabelach mają następujące znaczenie:

. (kropka) oznacza brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe

– (półpauza) oznacza, że zjawisko nie występuje

x (mała litera iks) informuje, że wypełnienie rubryki ze względu na układ tablicy jest niemożliwe

Publikację sfinansowano ze środków MRiRW w ramach umowy DIW.ib.070.12.2024.

ISSN 1231-2673 (druk), ISSN 2956-5456 (pdf); ark. wyd. 4,7

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Rynków Rolnych i Metod Ilościowych IERiGŻ PIB
Kierownik Zakładu: dr inż. Piotr Szajner

WYDAWCA: Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
Państwowy Instytut Badawczy, <http://ierigz.waw.pl/>
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa; tel. (22) 505 45 18; e-mail: ierigz@ierigz.waw.pl

Projekt okładki: Leszek Ślipski

Korekta i skład: Barbara Walkiewicz

Druk: Dział Informacji i Wydawnictw IERiGŻ PIB

Spis treści

<u>Reasumpcja</u>	3
<u>Summary</u>	4
I. <u>Produkcja mleka</u> dr inż. Piotr Szajner	6
II. <u>Przetwórstwo mleka</u> dr inż. Piotr Szajner	13
III. <u>Spożycie mleka i jego przetworów</u> dr inż. Piotr Szajner	17
IV. <u>Handel zagraniczny mlekiem i jego przetworami</u> dr inż. Piotr Szajner	22
V. <u>Ceny</u> dr inż. Piotr Szajner	3
<u>Aneks</u>	39

W pierwszym półroczu 2024 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2023 r., pogłowie krów ogółem spadło o 0,1% do 2335,6 tys. szt., w tym krów mlecznych również o 0,1% do 2189,8 tys. szt. Niewielkie zmiany pogłowia krów wskazują na duże zainteresowanie gospodarstw rolnych chowem bydła, a decydowały o tym korzystne relacje cen skupu mleka i żywca wołowego do cen pasz. W okresie styczeń–sierpień średnia cena skupu mleka spadła o 4,7% do 2,01 PLN/l, a żywca wołowego o 2,5% do 10,33 PLN/kg. W tym samym okresie ceny skupu zbóż spadły w zależności od gatunku o 10–28%.

W chowie bydła mlecznego są kontynuowane procesy koncentracji i specjalizacji, gdyż liczba gospodarstw rolnych utrzymujących krowy spadła do 173,3 tys., a liczba dostawców surowca do przemysłu mlecznego do ok. 80 tys. W drugim półroczu 2024 r. pogłowie krów będzie charakteryzowało się niewielkimi zmianami, gdyż poprawa koniunktury na międzynarodowym rynku wpłynie na wzrost cen skupu, który będzie wzmocniany czynnikami sezonowymi. W tych warunkach ocenia się, że produkcja mleka w 2024 r. nieznacznie wzrośnie do 15,2 mld l. Rozdysponowanie pro-

dukcji mleka surowego w Polsce w coraz większym stopniu odbywa się poprzez kanały rynkowe, gdyż rośnie skup przez przemysł mleczarski, a spada sprzedaż bezpośrednia i zużycie w gospodarstwach rolnych. W 2024 r. dostawy surowca do przemysłu mleczarskiego mogą wzrosnąć o 4,3% do 13,2 mld l i będą stanowiły 87,0% produkcji mleka. Sprzedaż bezpośrednia wyniesie podobnie jak w 2023 r. ok. 0,2 mld l. Zużycie mleka w gospodarstwach rolnych na spożycie zmniejszy się do ok. 1,5 mld l, w tym na cele paszowe do 0,8 mld l.

W 2024 r. ceny skupu mleka w Polsce wykazywały spadkową tendencję z 2,07 PLN/l w styczniu do 1,95 PLN/l w lipcu, ale w sierpniu wzrosły do 2,01 PLN/l. W okresie czerwiec–sierpień ceny skupu były wyższe niż w analogicznym okresie 2023 roku. Spadek cen wystąpił również w UE, gdyż średnia cena w okresie styczeń–lipiec wyniosła 0,46 EUR/kg i była o 4,9% niższa niż przed rokiem. W Polsce cena skupu wyrażona w unijnej walucie wyniosła 0,47 EUR/kg i była o 1,1% wyższa niż przed rokiem. Ocenia się, że w 2024 r. średnia cena skupu mleka w Polsce może wynieść 2,05 PLN/l i będzie o ok. 1,5% niższa niż w 2023 roku.

Rosnące dostawy surowca i niższe jego ceny oraz poprawa koniunktury na międzynarodowym rynku skutkowały znaczącą poprawą sytuacji finansowej przemysłu mleczarskiego w pierwszej połowie 2024 roku. Przychody ogółem wzrosły o 3,5%, a koszty działalności operacyjnej spadły o 0,3%, w tym koszty surowca mlecznego o 1,9%. W rezultacie zysk brutto wyniósł 1,0 mld PLN wobec 62 mln PLN w pierwszej połowie 2023 roku. Zysk netto wyniósł 0,9 mld PLN wobec niewielkiej straty finansowej przed rokiem. W warunkach wzrostu zysków przedsiębiorstwa zwiększyły aktywność inwestycyjną do 420 mln PLN wobec 375 mln PLN przed rokiem.

W pierwszym półroczu 2024 r. w handlu zagranicznym branży mleczarskiej utrwały się niekorzystne tendencje. Eksport wyrażony w ekwiwalencie mleka zmniejszył się o 6,2%, a import wzrósł o 9,7%. W ujęciu wartościowym wywóz spadł o 1,2%, a przywóz zwiększył się o 3,4%. W rezultacie wystąpił spadek dodatniego salda wymiany o 17,2% do 1,3 mln t, a wartościowo o 5,1% do 0,9 mld EUR. W 2024 r. eksport produktów mlecznych wyrażony w ekwiwalencie surowca wyniesie ok. 4,8 mln t i będzie o 1,0% mniejszy niż przed rokiem. W imporcie

Tabela 1. Bilans mleka (tys. t)*

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ^a	2025 ^b
Produkcja mleka ogółem	14 518	14 847	14 925	15 255	15 530	15 650	15 750
produkcja mleka krowiego	14 503	14 822	14 880	15 209	15 490	15 605	15 700
Import ^c	1 900	2 100	2 230	2 225	2 260	2 450	2 500
Razem do dyspozycji	16 418	16 947	17 155	17 480	17 790	18 100	18 250
Eksport ^c	4 610	4 730	4 755	4 785	4 800	4 750	4 900
Na pasze	720	820	820	720	850	800	700
Na spożycie	11 088	11 397	11 580	11 975	12 140	12 550	12 650
Razem rozchody	16 418	16 947	17 155	17 480	17 790	18 100	18 250
Samowystarczalność ^d (%)	123,0	121,5	120,4	120,2	119,6	117,2	118,0

* Liczby względne (wskaźniki, odsetki) w całym raporcie obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością, niż podano w publikacji. Ze względu na zaokrąglenia danych w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości ogółem.

^a szacunek IERiGŻ PIB

^b prognoza IERiGŻ PIB

^c wolumen eksportu i importu obliczono wykorzystując współczynniki zawartości suchej masy, zgodnie z rozdziałem IV

^d liczona jako relacja produkcji ogółem do zużycia wewnętrznego (spożycie plus zużycie paszowe)

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u i MF.

przewiduje się spowolnienie wzrostowych tendencji i wzrośnie on o ok. 8% do 2,5 mln t. W konsekwencji wystąpi zmniejszenie salda wymiany do 2,3 mln t wobec 2,5 mln t w 2023 roku. W ujęciu wartościowym eksport wzrośnie o ok. 4% do 3,4 mld EUR, a import o ok. 10% do 1,9 mld EUR. Dodatkowo saldo wymiany zmniejszy się do ok. 1,5 mld EUR wobec 1,6 mld EUR przed rokiem.

Niekorzystne tendencje w eksporcie są rekompensowane rosnącym popytem na wewnętrznym rynku. W 2023 r. bilansowa konsumpcja produktów mlecznych (bez masła) wzrosła o 5,3% do 276 l na mieszkańca, a spożycie masła o 5,4% do 5,9 kg/mieszkańca. Wzrost spożycia artykułów mleczarskich w gospodarstwach domowych utrwalił się w pierwszych miesiącach 2024 roku. Głównym powodem tego są korzystne relacje dochodowo-cenowe oraz zmiany w modelu konsumpcji żywności. W okresie styczeń–lipiec 2024 r. inflacja w gospo-

darce narodowej wyniosła 2,9%, a średni wzrost cen żywności ogółem 2,4%. W omawianym okresie średni wzrost cen detalicznych produktów mlecznych (bez masła) wyniósł tylko 0,2%, a cen detalicznych masła 0,4%. Dynamika cen artykułów mleczarskich była mniejsza niż cen detalicznych wyrobów mięsnych oraz ryb i ich przetworów, ale wyższa niż cen jaj. Masło realnie zdrożało względem tłuszczów ogółem.

W 2025 r. na krajowym rynku mleka utrwalał się tendencje obserwowane w 2024 roku. Gospodarstwa rolne i przemysł mleczarski w Polsce będą kontynuować procesy restrukturyzacji. Pogłowie krów ogółem ukształtuje się na poziomie 2380 tys. szt., a krów mlecznych 2240 tys. szt. W rezultacie produkcja mleka surowego zwiększy się do ok. 15,3 mld l, dostawy surowca do przemysłu mleczarskiego do ok. 13,5 mld l, a sprzedaż bezpośrednia utrzyma się na poziomie 0,2 mld l.

Zużycie mleka w gospodarstwach rolnych zmniejszy się do 1,3 mld l. W handlu zagranicznym przewiduje się wzrostowe tendencje, gdyż eksport wzrośnie do 4,9 mln t w ekwiwalencie mleka, a import do 2,5 mln t. W ujęciu wartościowym, w związku z wyższymi cenami światowymi, eksport wyniesie 3,7 mld EUR, a import 2,0 mld EUR. Branża mleczarska pozostanie dużym eksporterem netto i handel zagraniczny będzie miał duży udział w bilansie rynkowym. W 2024 r. bilansowa konsumpcja mleka i przetworów (bez masła) wzrośnie do 285 l na mieszkańca, a masła wyniesie ok. 6 kg na mieszkańca. Ceny skupu mleka w Polsce będą uzależnione przede wszystkim od koniunktury na rynkach międzynarodowych, jeżeli nie wystąpi znaczący spadek cen trwałych produktów mlecznych. Na tej podstawie szacuje się, że średnia cena skupu mleka w 2025 r. może wahać się w granicach 2,10–2,15 PLN/l i będzie o 2,5–5,0% wyższa niż przed rokiem.

SUMMARY

In the first half of 2024, compared to the same period of 2023, the total cow population decreased by 0.1% to 2,335.6 thousand head, including dairy cows by 0.1% to 2,189.8 thousand head. These small changes in the cow population indicate a strong interest on the part of farms in cattle rearing, which was determined by the favorable relationship between the purchase prices of milk and beef livestock and feed prices. Between January and August, the average purchase price of milk fell by 4.7% to PLN 2.01/l, and beef livestock by 2.5% to PLN 10.33/kg. In the same period, grain purchase prices fell by 10–28%, depending on the species.

Dairy farming is experiencing a continuation of concentration and specialization processes, with the number of farms keeping cows falling to 173.3 thousand, and the number of suppliers of raw material to the dairy industry to around 80 thousand. In the second half

of 2024, the cow population will witness slight changes, as an improvement in the international market will increase purchase prices, further reinforced by seasonal factors. Under these conditions, it is estimated that milk production in 2024 will see a slight increase, reaching 15.2 billion liters. The distribution of raw milk production in Poland is increasingly through market channels, as buying by the dairy industry is growing, while direct sales and on-farm consumption are decreasing. In 2024, raw milk deliveries to the dairy industry may increase by 4.3% to 13.2 billion litres, accounting for 87.0% of milk production, while direct sales will similarly amount to around 0.2 billion liters in 2023. On-farm consumption of milk for consumption will decrease to around 1.5 billion liters, including for feed purposes to 0.8 billion liters.

In 2024, milk purchase prices in Poland observed a downward trend from PLN 2.07/l in January to PLN 1.95/l in July,

yet rose to PLN 2.01/l in August, with purchase prices in June, July, and August higher than in the same period in 2023. A decline in prices also occurred in the EU, as the average price between January and July was EUR 0.46/kg, 4.9% lower than a year earlier. In Poland, the purchase price expressed in EUR was 0.47/kg, 1.1% higher than a year earlier. It is estimated that in 2024 the average milk purchase price in Poland may amount to PLN 2.05/l, around 1.5% lower than in 2023.

Rising raw material supplies and lower raw material prices, as well as an improvement in the international market, resulted in a significant improvement in the dairy industry's financial position in the first half of 2024, with total revenue increasing by 3.5% and operating expenses falling by 0.3%, including dairy raw material costs by 1.9%. As a result, gross profit amounted to PLN 1.0 billion, compared to PLN 62 million in the first half of 2023, with a net profit of PLN

0.9 billion against a small financial loss a year earlier. Amid rising profits, companies increased their investment activity to PLN 420 million against PLN 375 million a year earlier.

In the first half of 2024, the unfavorable trends in foreign trade of the dairy industry continued, with exports expressed in milk equivalent decreasing by 6.2%, and imports increasing by 9.7%. In value terms, exports fell by 1.2% and imports increased by 3.4%, leading to a decrease in the positive balance of exchange by 17.2% to 1.3 million tons, and in value by 5.1% to EUR 0.9 billion. In 2024, exports of dairy products expressed in raw material equivalent will be around 4.8 million tons, down 1.0% from a year earlier. Imports are expected to slow the upward trend and increase by about 8% to 2.5 million tons, causing a reduction in the balance of trade to 2.3 million tons against 2.5 million tons in 2023. In value terms, exports will increase by about 4% to EUR 3.4 billion, and imports by about 10% to EUR 1.9 billion. The positive balance of exchange will decrease to about EUR 1.5 billion, against EUR 1.6 billion a year earlier.

The unfavorable trends in exports are offset by rising demand in the domestic market. In 2023, the balance consumption of dairy products (excluding butter) increased by 5.3% to 276 liters/capita, and butter consumption increased by 5.4% to 5.9 kg/capita, while the growth in household consumption of dairy products consolidated in the first months of 2024. The main reasons for this are favorable income–price relations and changes in food consumption patterns. Between January and July of 2024, inflation in the domestic economy was 2.9%, with an average increase in total food prices of 2.4%, while the average increase during this period in the retail price of dairy products (excluding butter) was only 0.2%, and in the retail price of butter it was 0.4%. The price dynamics of dairy products was lower than that of retail prices of meat products and fish and fish products, but higher than that of eggs, while butter became more expensive in real terms relative to total fats.

In 2025, the domestic milk market will consolidate the trends observed in 2024, with farms and the dairy industry in Poland continuing restructuring processes.

The total cow population will stand at 2,380 thousand head, and dairy cows at 2,240 thousand head. As a result, raw milk production will increase to about 15.3 billion liters, raw material deliveries to the dairy industry will increase to about 13.5 billion liters, and direct sales will remain at 0.2 billion liters, while on-farm consumption of milk will decrease to 1.3 billion liters. Upward trends are expected in foreign trade, as exports will increase to 4.9 million tons in milk equivalent, and imports to 2.5 million tons. In value terms, due to higher global prices, exports will stand at EUR 3.7 billion and imports at EUR 2.0 billion. The dairy industry will remain a large net exporter, and foreign trade will account for a large share of the market balance, with the balance consumption of milk and milk products (excluding butter) increasing to 285 l/capita in 2024, and butter to around 6 kg/capita. Purchase prices of milk in Poland will depend primarily on the international market situation, as long as there is no significant decline in prices of durable dairy products. On this basis, it is estimated that the average milk purchase price in 2025 may fluctuate between PLN 2.10–2.15/l, showing a year-on-year increase of 2.5–5.0%.

Table 1. Milk balance (thousand tons)*

Specification	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ^a	2025 ^b
Total milk production	14,518	14,847	14,925	15,255	15,530	15,650	15,750
including cow's milk	14,503	14,822	14,880	15,209	15,490	15,605	15,700
Imports ^c	1,900	2,100	2,230	2,225	2,260	2,450	2,500
Total available	16,418	16,947	17,155	17,480	17,790	18,100	18,250
Exports ^c	4,610	4,730	4,755	4,785	4,800	4,750	4,900
For feed	720	820	820	720	850	800	700
For consumption	11,088	11,397	11,580	11,975	12,140	12,550	12,650
Total outgoings	16,418	16,947	17,155	17,480	17,790	18,100	18,250
Self-sufficiency ^d (%)	123.0	121.5	120.4	120.2	119.6	117.2	118.0

* Relative numbers (ratios, percentages) throughout the report have generally been calculated on the basis of absolute data expressed with greater accuracy than stated in the publication. Due to the rounding of data, in some cases the component totals may differ from the reported totals.

^a IAFE NRI estimate

^b IAFE NRI forecast

^c Export and import volumes were calculated using dry matter ratios in accordance with Chapter IV

^d calculated as the ratio of total production to internal consumption (consumption plus feed consumption)

Source: calculations by Institute of Agricultural and Food Economics National Research Institute (IAFE NRI) based on unpublished Statistics Poland and Ministry of Finance data.

I. PRODUKCJA MLEKA

1. Pogłowie krów

Według ostatecznych danych GUS-u w grudniu 2023 r. pogłowie krów ogółem w Polsce wyniosło 2395,8 tys. szt. i było aż o 10,3% większe niż przed rokiem. Liczba krów mlecznych w omawianym okresie zwiększyła się o 10,1% do 2243,3 tys. t¹. Głównym powodem tak dużego wzrostu pogłowia krów były korzystne relacje cenowe mleka i żywca wołowego względem surowców paszowych, rosnące zapotrzebowanie na surowiec w przemyśle mleczarskim oraz duże zasoby i dobra jakość pasz objętościowych. W 2023 r. ceny skupu mleka spadły w porównaniu z 2022 r. o 10,1%, a żywca wołowego o 0,8%. W tym samym okresie ceny skupu zbóż w zależności od gatunku spadły o 22–40%.

Według szacunków GUS-u w pierwszym półroczu 2024 r. pogłowie krów ogółem w Polsce w porównaniu z analogicznym okresem 2024 r. wykazywało niewielkie zmiany, gdyż zmniejszyło się o 0,1% do 2335,6 tys. szt. Analogiczne tendencje wykazywało pogłowie krów mlecznych, których liczba również zmniejszyła się o 0,1% do 2189,8 tys. szt.² Duże zainteresowanie chowem bydła w Polsce jest konsekwencją relatywnie wysokiej dochodowości, dużych zasobów pasz oraz dobrej sytuacji finansowej przemysłu mleczarskiego i dużego popytu na surowiec. W okresie styczeń–lipiec średnia cena skupu mleka spadła w porównaniu z analogicznym okresem 2023 r. o 6,1%, a cena skupu żywca wołowego o 2,9%. W omawianym okresie ceny skupu zbóż w zależności od gatunku spadły o 15–30%, a cena mieszanki B o 7,7%. W rezultacie poprawiły się relacje cen skupu mleka do cen pszenicy z 1,98:1 do 2,49:1, żyta z 2,49:1 do 3,33:1, kukurydzy z 1,97:1 do 2,62:1 oraz mieszanki B z 0,87:1 do 0,88:1.

¹ GUS. (2024). *Zwierzęta gospodarskie w 2023 roku*. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/produkcja-zwierzeza-zwierzeta-gospodarskie-w-2023-roku,6,24.html>

² GUS. (2024). *Pogłowie bydła według stanu w czerwcu 2024 roku*. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/produkcja-zwierzeza-zwierzeta-gospodarskie/poglowie-bydla-wedlug-stanu-w-czerwcu-2024-roku,9,8.html>

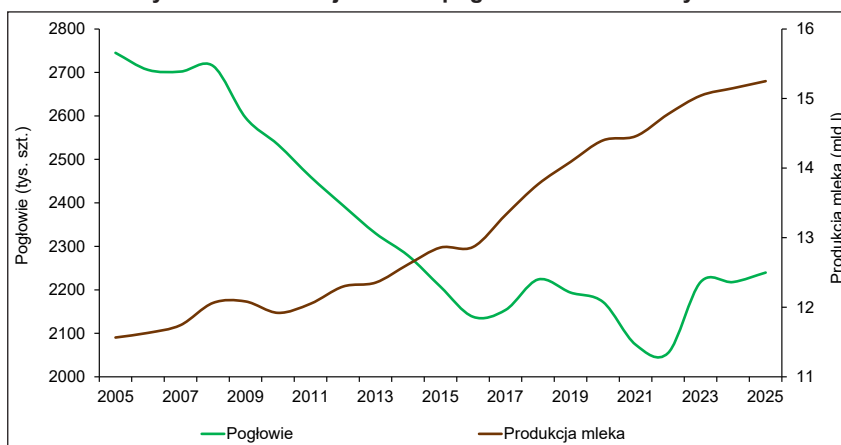
Tabela 2. Pogłowie krów (tys. szt.)

Lata / miesiące		Krowy ogółem	Krowy pozostałe	Krowy mleczne
2015	czerwiec	2445	166	2279
	grudzień	2303	169	2134
2016	czerwiec	2332	186	2146
	grudzień	2304	174	2130
2017	czerwiec	2374	220	2154
	grudzień	2341	188	2153
2018	czerwiec	2429	196	2233
	grudzień	2417	203	2214
2019	czerwiec	2461	240	2221
	grudzień	2406	239	2167
2020	czerwiec	2468	250	2218
	grudzień	2391	266	2126
2021	czerwiec	2388	276	2113
	grudzień	2289	254	2035
2022	czerwiec	2208	136	2072
	grudzień	2172	135	2037
2023	czerwiec	2338	145	2192
	grudzień	2396	152	2243
2024	czerwiec	2336	146	2190
	grudzień ^a	2385	140	2245
2025 ^a	czerwiec	2380	140	2240
	grudzień	2380	140	2240

^a prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: GUS. (2016–2024). *Zwierzęta gospodarskie*; GUS. (2024). *Pogłowie bydła według stanu w czerwcu 2024 roku*. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/produkcja-zwierzeza-zwierzeta-gospodarskie/poglowie-bydla-wedlug-stanu-w-czerwcu-2024-roku,9,8.html> oraz obliczenia IERiGŻ PIB.

Wykres 1. Produkcja mleka i pogłowie krów mlecznych*

* pogłowie wg stanów średnich w roku, 2024 r. – szacunek IERiGŻ PIB, 2025 r. – prognoza IERiGŻ PIB

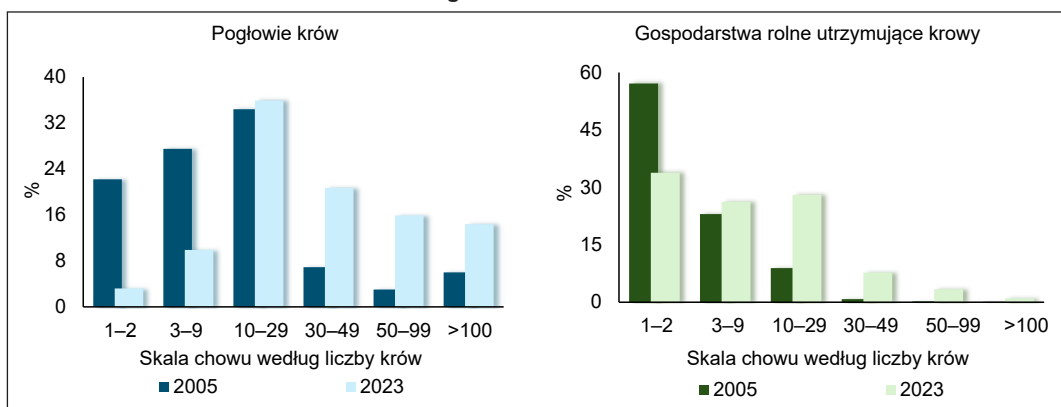
Źródło: GUS. (2006–2024). *Zwierzęta gospodarskie*; GUS. (2024). *Pogłowie bydła według stanu w czerwcu 2024 roku*. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/produkcja-zwierzeza-zwierzeta-gospodarskie/poglowie-bydla-wedlug-stanu-w-czerwcu-2024-roku,9,8.html>; GUS. (2006–2024). *Fizyczne rozmiary produkcji zwierzęcej*; obliczenia IERiGŻ PIB.

W chowie bydła mlecznego są kontynuowane procesy koncentracji i specjalizacji. Z produkcji mleka rezygnują przede wszystkim podmioty o małej skali produkcji ze względu na dużą pracochłonność i niską dochodowość.

Ponadto przemysł mleczarski wykazuje zainteresowanie odbiorem surowca od średnich i dużych gospodarstw rolnych, a głównym powodem tego jest redukcja kosztów transakcyjnych skupu (np. logistyki). Według szacunków GUS-u

Wykres 2. Struktura pogłowia krów i gospodarstw rolnych utrzymujących krowy według skali chowu w Polsce

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

w 2023 r. liczba gospodarstw rolnych utrzymujących krowy zmniejszyła się do 173,3 tys.³ wobec 180,8 tys. przed rokiem⁴. Pomimo pozytywnych zmian struktura chowu bydła mlecznego w Polsce pozostaje rozdrobniona, gdyż podmioty utrzymujące więcej niż 30 krów stanowiły tylko 11,2% gospodarstw rolnych utrzymujących krowy, ale ich udział w pogłowiu wynosił 51,1%. Liczba dostawców mleka do przemysłu mleczarskiego jest szacowana na niespełna 80 tys. Bydło mleczne jest utrzymywane przede wszystkim w rodzinnych gospodarstwach rolnych (ok. 95%), gdyż duże podmioty posiadające osobowość prawną specjalizują się w produkcji roślinnej.

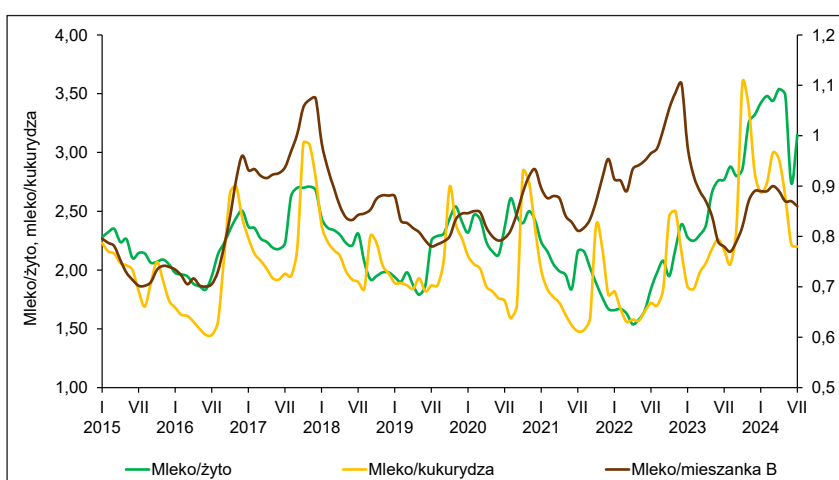
W układzie terytorialnym chów bydła mlecznego koncentruje się w siedmiu województwach: kujawsko-pomorskim, lubelskim, mazowieckim, podlaskim, warmińsko-mazurskim, wielkopolskim i łódzkim. W pierwszym półroczu 2024 r. łączny udział wymienionych regionów w pogłowiu krów mlecznych wyniósł podobnie jak w analogicznym okresie 2023 r., czyli 82,7%.

Pogłowiu krów mlecznych w Polsce charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem regionalnym. W pierwszym półroczu 2024 r. spadek liczby krów mlecznych

³ GUS. (2024). *Zwierzęta gospodarskie w 2023 roku*. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/produkcja-zwierzeza-zwierzeza-gospodarskie/zwierzeza-gospodarskie-w-2023-roku,6,24.html>

⁴ GUS. (2023). *Zwierzęta gospodarskie w 2022 roku*. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/produkcja-zwierzeza-zwierzeza-gospodarskie/zwierzeza-gospodarskie-w-2022-roku,6,23.html>

Wykres 3. Relacje cen mleka surowego do cen zbóż i mieszanki B

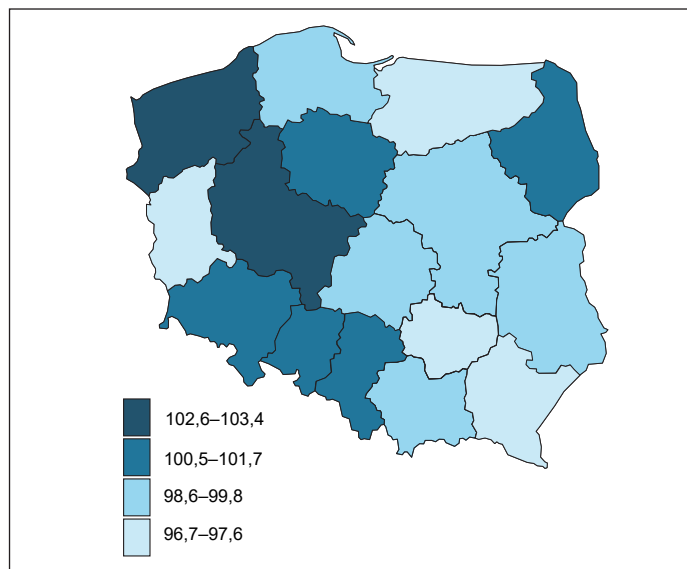
Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie miesięcznych Biuletynów Statystycznych GUS-u z lat 2015–2024, http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/informacje-o-sytuacji-spoleszno-gospodarczej/publikacja_4.html, oraz niepublikowanych danych GUS-u.

wystąpił w dziewięciu województwach. Najgłębszy spadek liczby krów odnotowano w województwach: warmińsko-mazurskim (o 3,3%), świętokrzyskim (o 2,5%), podkarpackim i lubuskim (po 2,4%) oraz w lubelskim i mazowieckim (po 1,4%). Duży wzrost pogłowia wystąpił w województwach: wielkopolskim (o 3,4%), zachodniopomorskim (o 2,6%) i opolskim (o 1,7%). Niewielkie zwiększenie pogłowia (o 0,5–0,8%) wystąpiło w województwach: podlaskim, śląskim, dolnośląskim i kujawsko-pomorskim.

W czerwcu 2024 r. w Polsce przeciętna obsada krów użytkowanych mlecznie na 100 ha UR wyniosła 14,6 szt. wobec 14,7 szt. w analogicznym okresie 2023 roku. Największa obsada krów na

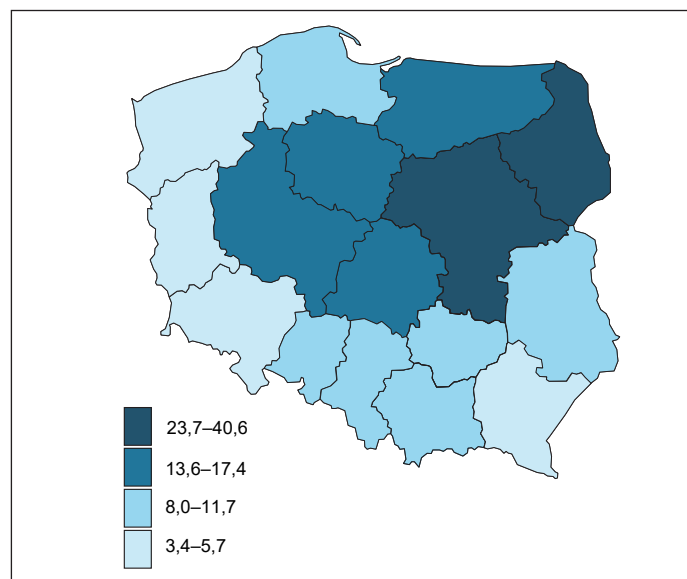
100 ha UR występuje w województwach specjalizujących się w produkcji mleka: podlaskim (40,6 szt.), mazowieckim (23,7 szt.) oraz wielkopolskim (17,4 szt.) i warmińsko-mazurskim (16,8 szt.). Najmniejszą obsadą krów mlecznych na 100 ha UR (3,4–5,1 szt.) charakteryzują się województwa położone przy granicy z Niemcami, gdzie w strukturze gospodarstw rolnych duży udział mają wielkotowarowe podmioty wyspecjalizowane w produkcji roślinnej. Relatywnie niewielka obsada krów mlecznych (5,7–10,4 szt.) występuje także w województwach charakteryzujących się górkim ukształtowaniem terenu, w których jest duża liczba gospodarstw rolnych o małej skali chowu oraz w województwach lubelskim, opolskim i pomorskim.

Mapa 1. Wskaźniki zmian pogłowia krów mlecznych w czerwcu 2024 roku (czerwiec 2023 r. = 100)

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie GUS-u (2024). Zwierzęta gospodarskie w 2023 roku. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/produkcja-zwierzece-zwierzece-gospodarskie/zwierzece-gospodarskie-w-2023-roku,6,24.html>; oraz GUS-u (2024). Pogłowia bydła według stanu w czerwcu 2024 roku. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/produkcja-zwierzece-zwierzece-gospodarskie/poglowie-bydla-wedlug-stanu-w-czerwcu-2024-roku,9,8.html>

Mapa 2. Obsada krów mlecznych na 100 ha UR w czerwcu 2024 roku

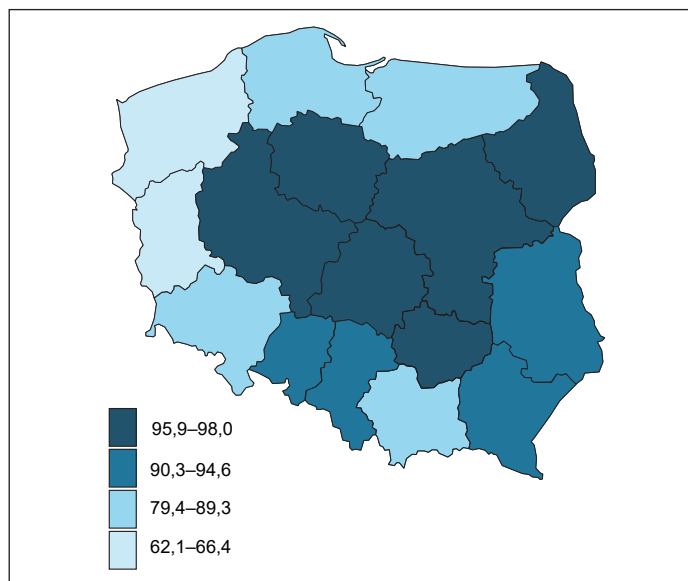
Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie GUS-u (2024). Pogłowia bydła według stanu w czerwcu 2024 roku. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/produkcja-zwierzece-zwierzece-gospodarskie/poglowie-bydla-wedlug-stanu-w-czerwcu-2024-roku,9,8.html>; oraz GUS-u (2023). Rocznik Statystyczny Rolnictwa 2023. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/roczniki-statystyczne/roczniki-statystyczne/rocznik-statystyczny-rolnictwa-2023,6,17.html>

W pierwszej połowie 2024 r., podobnie jak przed rokiem, udział krów mlecznych w pogłowiu krów ogółem wyniósł 93,8%, co potwierdza tezę o silnej integracji produkcji żywca wołowego z branżą mleczarską. Zdecydowana większość

cieląt na opas i krów na ubój pochodzi z gospodarstw rolnych produkujących mleko. Duże różnice regionalne dotyczą również udziału krów mlecznych w pogłowiu krów ogółem. Największym udziałem krów mlecznych w pogłowiu

krów ogółem (96,2–98,0%) charakteryzowały się województwa: mazowieckie, łódzkie, podlaskie, wielkopolskie i kujawsko-pomorskie. Najmniejszy udział krów mlecznych w pogłowiu krów ogółem występował w województwach: lubuskim

Mapa 3. Udział krów mlecznych w pogłowie krów ogółem w czerwcu 2024 roku (%)

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie GUS-u (2024). Pogłowie bydła według stanu w czerwcu 2024 roku. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/produkcja-zwierzeza-zwierzeta-gospodarskie/poglowie-bydla-wedlug-stanu-w-czerwcu-2024-roku.9.8.html>

(62,1%), zachodniopomorskim (66,4%) i dolnośląskim (79,4%).

W drugim półroczu 2024 r. i w 2025 r. pogłowie krów w Polsce będzie wykazywało niewielkie zmiany, a zdecyduje o tym poprawa koniunktury na międzynarodowym rynku, która będzie pozytywnie oddziaływała na ceny skupu mleka. Relatywnie korzystne ceny skupu mleka w warunkach dużej zmienności cen większości produktów rolnych będą skutkowały tym, że gospodarstwa rolne będą wykazywały zainteresowanie chowem bydła. Czynniki wzmacniającymi te tendencje są duże zapotrzebowanie na surowiec w przemyśle mleczarskim oraz duże zasoby i dobra jakość pasz objętościowych. Duże zbiory i niskie ceny zbóż skutkują tym, że gospodarstwa rolne będą zużywały większe ilości ziarna na cele paszowe w produkcji mleka i żywca wołowego, zamiast sprzedawać do skupu. Powódź we wrześniu 2024 r. w województwach dolnośląskim, lubuskim i opolskim skutkuje stratami w produkcji rolnej, ale jej wpływ na sytuację podażowo-popytową na rynku mleka będzie miał lokalny charakter, gdyż wymienione regiony mają mały udział w produkcji mleka. W chowie

bydła będą postępowały procesy koncentracji i specjalizacji. W konsekwencji procesów restrukturyzacji i modernizacji z produkcji będą rezygnowały najmniejsze gospodarstwa rolne, które charakteryzują się małymi efektami skali i niską efektywnością gospodarowania. Małe podmioty nie posiadają odpowiednich zasobów, aby przeprowadzić procesy dostosowawcze do nowych standardów produkcyjnych w zakresie ochrony środowiska naturalnego i dobrostanu zwierząt gospodarskich. Barięro działalności inwestycyjnej w małych gospodarstwach rolnych pozostaje relatywnie wysoka inflacja w gospodarce narodowej, która skutkuje wysokimi cenami produkcji budowlano-montażowej i oprocentowaniem kredytów. Trudna sytuacja demograficzna w Polsce⁵ powoduje, że w wielu gospodarstwach rolnych występują trudności z sukcesją prowadzenia działalności gospodarczej, a także z najemną siłą roboczą. Przemysł mleczarski będzie wspierał procesy koncentracji chowu bydła mlecznego w dużych podmiotach, gdyż w warunkach pogarszającej się konkurencyjności cenowej surowca będzie

⁵ GUS. (2023). *Prognoza ludności na lata 2023-2060*. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosc/prognoza-ludnosc-na-lata-2023-2060.11.1.html>

on dążył do redukcji kosztów transakcyjnych związanych ze skupem mleka. W tych uwarunkowaniach przewiduje się, że w grudniu 2024 r. pogłowie krów ogółem może zmniejszyć się o 0,5% do 2385 tys. szt., a krów mlecznych zwiększy się o 0,1% do 2245 tys. szt. W 2025 r. utrwalą się omawiane tendencje, ale ich dynamika będzie mniejsza i w związku z tym w grudniu pogłowie krów ogółem nieznacznie spadnie do 2380 tys. szt., a liczba krów mlecznych do 2240 tys. szt.

W 2023 r. utrzymała się spadkowa tendencja liczby krów mlecznych w UE pomimo relatywnie wysokich cen surowca mlecznego. Powodem redukcji pogłowia były procesy restrukturyzacyjne bazy surowcowej mleczarstwa oraz niekorzystne skutki społeczno-gospodarcze pandemii COVID-19 oraz wojny w Ukrainie. Według danych Eurostatu w grudniu 2023 r. pogłowie krów mlecznych w UE wyniosło 19 913,2 tys. szt. i było o 0,8% mniejsze niż przed rokiem. Niewielka dynamika spadku liczby krów była konsekwencją dużego jej wzrostu w Polsce (o 10,1%), który w znacznym stopniu zrekompensował spadki pogłowia w większości krajów członkowskich. Niewielki wzrost pogłowia wystąpił także w Słowenii, Czechach i na

Cyprze. W UE-14 liczba krów spadła o 1,9% do 15 048,0 tys. szt., ale w UE-13 wzrosła o 2,9% do 4865,2 tys. szt. W krajach UE-13 z wyłączeniem Polski pogłowie krów mlecznych zmniejszyło się o 2,6% do 2621,8 tys. szt. W krajach członkowskich będących liczącymi się producentami mleka liczba krów zmniejszyła się następująco: Włochy (o 3,1%), Niemcy (o 2,5%), Francja (o 2,1%), Dania (o 1,7%), Holandia (o 1,1%). W Irlandii liczba krów mlecznych utrzymała się na stabilnym poziomie. Głęboki spadek pogłowia krów mlecznych odnotowano w Chorwacji (o 10,1%) oraz Łotwie (o 6,9%) i Litwie (o 5,4%), a także w Bułgarii (o 4,9%) i Węgrzech (o 4,5%).

Według prognoz Komisji Europejskiej⁶ w 2024 r. utrzyma się spadkowa tendencja pogłowia krów mlecznych w UE, które zmniejszy się o 0,5% do 19,3 mln szt. Spadkowe tendencje liczby krów zostaną zahamowane w 2025 r., gdyż pogłowie jest prognozowane na 19,3 mln szt. W kierunku spadku liczby krów będą oddziaływały przemiany strukturalne w rolnictwie oraz niekorzystne tendencje demograficzne w UE. Z chowu bydła mlecznego nadal będą rezygnowały gospodarstwa rolne charakteryzujące się małą skalą produkcji, która nie zapewnia odpowiednich dochodów oraz utrudnia wdrożenie technologii zapewniającej wysokie standardy w zakresie dobrostanu krów i jakości produkowanego mleka. Niekorzystne tendencje demograficzne w UE powodują, że w wielu gospodarstwach rolnych nie ma następców, którzy kontynuowałyby działalność rolniczą. Z drugiej strony pozytywny wpływ na chów bydła będzie miała poprawa koniunktury na światowym rynku, której wyrazem są wysokie ceny trwałych produktów mlecznych. W tych warunkach możliwy jest wzrost cen skupu mleka, który wobec zmienności cen surowców roślinnych korzystnie wpływa na dochody rolników.

⁶ European Commission. (2024). *Short-term outlook. Spring 2024. Annex for EU*. https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/f0c4920c-3a42-45b6-a415-009c139b99b0_en?filename=short-term-outlook-statistical-annex_en.pdf; European Commission. (2024). *Medium-term outlook. EU Agricultural Outlook 2023–2035*. https://agriculture.ec.europa.eu/data-and-analysis/markets/outlook/medium-term_en?preflang=pl

Tabela 3. Pogłowie krów mlecznych w UE-27 (stan w grudniu, tys. szt.)

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	Wskaźniki dynamiki		
				2021	2022	2023
				rok poprzedni = 100		
UE-14	15 414,0	15 344,3	15 048,0	98,8	99,5	98,1
UE-13	4 798,6	4 729,5	4 865,2	97,5	98,6	102,9
Polska^a	2 035,2	2 037,3	2 243,3	95,7	100,1	110,1
UE-27	20 212,6	20 073,8	19 913,2	98,5	99,3	99,2

^a dane GUS-u

Źródło: Eurostat. (b.d.). Database. Pobrane 9 września 2024 z <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database>; GUS. (2022–2024). *Zwierzęta gospodarskie oraz obliczenia IERiGŻ PIB*.

Tabela 4. Wydajność mleczna krów

Lata	Krowy ogółem ^a	Obory pod kontrolą użytkowości
	(l/szt.)	(kg/szt.)
2015	5395	7771
2016	5563	7865
2017	5687	8150
2018	5747	8298
2019	5786	8530
2020	5945	8823
2021	6136	8837
2022	6647	9037
2023	6701	9150
2024 ^b	6790	.
2025 ^c	6880	.

^a dane GUS-u

^b szacunek IERiGŻ PIB

^c prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: niepublikowane dane GUS-u i PFHBiPM oraz obliczenia IERiGŻ PIB.

2. Produkcja mleka

Produkcja mleka jest determinowana przez dwa główne czynniki: pogłowie krów mlecznych i ich wydajność. Pozostałe determinanty (np. warunki pogodowe, koniunktura rynkowa) mają pośredni wpływ na produkcję. Według ostatecznych danych GUS-u w 2023 r. produkcja mleka krowiego w Polsce wyniosła 15 041,5 mln l (15 490,0 tys. t) i była o 1,8% większa niż przed rokiem⁷. Relatywnie niewielka dynamika produkcji wystąpiła w warunkach dużego wzrostu pogłowia krów, co oznacza niewielką dynamikę średniej mleczności krów. Średnia wydajność mleczna krów wyniosła 6701 l/szt. wobec 6647 l/szt. w 2022 roku. Niewielki wzrost mleczności wystąpił w warunkach dużych zasobów pasz objętościowych oraz dużej podaży i niskich cen pasz treściwych. Pomimo postępu hodowlanego średnia wydajność

⁷ GUS. (2024). *Fizyczne rozmiary produkcji zwierzęcej w 2023 r.* <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/produkcja-zwierzeza-zwierzeta-gospodarskie/fizyczne-rozmiary-produkcji-zwierzecej-w-2023-r-;2,10.html>

mleczna krów w Polsce jest mniejsza niż średnio w UE (7749 kg/szt.).

Postęp technologiczny i hodowlany w gospodarstwach rolnych potwierdza systematycznie rosnąca wydajność mleczna krów w oborach objętych kontrolą użytkowości mlecznej. Według danych Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka w 2023 r. średnia mleczność ocenianych krów wyniosła 9150 kg/szt. i była o 1,3% większa niż przed rokiem. Liczba ocenianych krów zwiększyła się o 0,5% w porównaniu z rokiem poprzednim do 807,7 tys. szt., które stanowiły 39,0% pogłowia krów mlecznych w Polsce⁸. W 2019 r. udział ocenianych krów w pogłowie krów mlecznych wyniósł 37,4%.

W latach 2024–2025 w produkcji mleka w Polsce utrwałą się wzrostowe tendencje, ale ich dynamika będzie niewielka.

⁸ Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka (PFHBiPM). (2024). *Ocena i hodowla bydła*. Dane za 2023 rok. https://pfnb.pl/fileadmin/user_upload/OCENA/publikacje/publikacje_2024/wyniki_oceny/Wyniki_2023_www.pdf

Głównym powodem tego będą niewielkie zmiany pogłowia krów (2,3–2,4 mln szt.) oraz rosnąca średnia wydajność mleczna odpowiednio do 6790 i 6880 l/szt. Społeczno-gospodarcze skutki powodzi we wrześniu 2024 r. w południowo-zachodnich regionach kraju będą miały niewielki wpływ na produkcję mleka, gdyż województwa dolnośląskie, lubuskie i opolskie mają mały udział w pogłowiu krów. Wzrostowi mleczności będą sprzyjały pozytywne efekty postępu hodowlanego oraz uwarunkowania paszowe. Uwzględniając tendencje w pogłowiu krów i ich średniej mleczności ocenia się, że w latach 2024–2025 produkcja mleka zwiększy się odpowiednio do 15,2 i 15,3 mld l.

Według danych Komisji Europejskiej⁹ w 2024 r. produkcja mleka krowiego w UE wzrosła o 0,4% do 154,3 mln t. Spadek pogłowia krów mlecznych o 0,5% do 19,3 mln szt. zostanie zrekompensowany wzrostem mleczności o 0,9% do 7821 kg/szt. Wzrostowi produkcji towarzyszy analogiczna dynamika dostaw surowca mlecznego do zakładów, które osiągną poziom 145,5 mln t. Komisja Europejska prognozuje, że w 2025 r. liczba krów mlecznych utrzyma się na poziomie 19,3 mln szt., ale ich średnia wydajność wzrosła do 7853 kg/szt. W konsekwencji w produkcji mleka nie wystąpią większe zmiany i wyniesie ona ok. 154,2 mln t¹⁰.

3. Sprzedaż mleka

Przemiany strukturalne i modernizacyjne bazy surowcowej polskiej branży mleczarskiej skutkują wzrostem towarowości produkcji mleka surowego, która jest definiowana jako udział sprzedaży w produkcji. Koncentracja chowu bydła mlecznego w dużych i średnich gospodarstwach rolnych oraz rezygnacja z chowu najmniejszych podmiotów skutkuje

tym, że w długim okresie dystrybucja surowca mlecznego w coraz większym stopniu jest realizowana za pośrednictwem kanałów rynkowych. Decydującą rolę w tym zakresie odgrywa przemysł mleczarski, który zgłasza duże zapotrzebowanie na surowiec. Równocześnie zmniejsza się bezpośrednia sprzedaż mleka i jego przetworów z gospodarstw rolnych oraz zużycie mleka w gospodarstwach rolnych, które obejmuje konsumpcję (samozaopatrzenie) i cele paszowe.

Według danych GUS-u w okresie styczeń–lipiec 2024 r. skup mleka surowego wyniósł 7806,1 mln l i był o 4,2% większy niż w analogicznym okresie 2023 roku. We wszystkich miesiącach 2024 r. dostawy surowca do zakładów były większe niż w analogicznych miesiącach 2023 roku. Dynamika skupu była znacznie większa niż produkcji, która w 2023 r. zwiększyła się tylko o 1,8%, co potwierdza istotne zmiany w strukturze rozdysponowania produkcji. Duży wzrost dostaw surowca do zakładów potwierdza, że krajowy przemysł mleczarski wykazuje duże zapotrzebowanie na surowiec. Na podstawie dotychczasowych tendencji ocenia się, że w 2024 r. skup mleka surowego wyniesie ok. 13,2 mld l i będzie o 4,3% większy niż przed rokiem oraz będzie stanowił ok. 87% produkcji. Dla porównania w 2015 r. dostawy surowca do zakładów stanowiły ok. 82% produkcji mleka. Pomimo wyraźnego wzrostu udziału przemysłu mleczarskiego w dystrybucji produkcji mleka surowego krajowa branża charakteryzuje się nadal niższą towarowością produkcji niż średnio w UE, gdzie w 2024 r. udział skupu w produkcji mleka surowego jest szacowany na ok. 94%¹¹.

Skup mleka surowego w Polsce jest zróżnicowany regionalnie. Koncentracja chowu bydła mlecznego i produkcji mleka w siedmiu województwach skutkuje tym, że łączny udział województw kujawsko-pomorskiego, lubelskiego, łódzkiego, mazowieckiego, podlaskiego, warmińsko-mazurskiego i wielkopolskie-

go w dostawach surowca do przemysłu mleczarskiego w pierwszej połowie 2024 r. wyniósł 86,3% wobec 86,1% przed rokiem. Poszczególne regiony kraju charakteryzowały się bardzo zróżnicowaną dynamiką skupu mleka. W pierwszym półroczu 2024 r. dostawy surowca mlecznego do zakładów w największym stopniu wzrosły w województwach: zachodniopomorskim (o 9,6%), wielkopolskim (o 7,9%), podlaskim (o 7,3%) i małopolskim (o 5,3%). Spadek skupu odnotowano w województwach: podkarpackim (o 2,1%), pomorskim (o 1,5%) i lubelskim (o 0,6%).

Bezpośrednia sprzedaż mleka i przetworów mlecznych z gospodarstw rolnych w długim okresie wykazuje spadkową tendencję ze względu na koncentrację chowu bydła mlecznego w dużych wyspecjalizowanych podmiotach dostarczających surowiec do przemysłu mleczarskiego. Według szacunków IERiGŻ PIB w 2024 r. sprzedaż bezpośrednia wyniosła ok. 200 mln l wobec 250 mln przed rokiem. W związku z tym łączna sprzedaż mleka i produktów mlecznych z gospodarstw rolnych wyniesie 13 450 mln l i będzie o 4,2% większa niż przed rokiem. Sprzedaż będzie stanowiła ok. 89% produkcji mleka surowego w rolnictwie wobec ok. 86% w 2023 roku.

W 2025 r. na polskim rynku mleka utrwała się tendencje obserwowane w poprzednich latach, gdyż zarówno w rolnictwie, jak i przemyśle mleczarskim będą kontynuowane procesy restrukturyzacji i modernizacji. W rezultacie coraz większa część mleka surowego będzie rozdysponowywana kanałami rynkowymi, w tym głównie za pośrednictwem przemysłu mleczarskiego. Skup mleka przez przemysł mleczarski może wzrosnąć o 2–3% do ok. 13,6 mld l, a sprzedaż bezpośrednia utrzyma się na poziomie ok. 0,2 mld l. Łączna sprzedaż mleka i przetworów mlecznych z gospodarstw rolnych zwiększy się o ok. 2% do 13,8 mld l i będzie stanowiła ok. 90% produkcji. Dostawy surowca do przemysłu mleczarskiego będą stanowiły 89% produkcji mleka surowego.

⁹ European Commission. (2024). *Short-term outlook. Spring 2024. Annex for EU*. https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/f0c4920c-3a42-45b6-a415-009c139b99b0_en?filename=short-term-outlook-statistical-annex_en.pdf.

¹⁰ European Commission. (2024). *EU agricultural outlook 2023-2035. The Medium-term outlook report provides an overview of the medium-term prospects for major EU agricultural markets, income and environment until 2035*. https://agriculture.ec.europa.eu/data-and-analysis/markets/outlook/medium-term_en

¹¹ European Commission. (2024). *Short-term outlook. Spring 2024. Annex for EU*. https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/f0c4920c-3a42-45b6-a415-009c139b99b0_en?filename=short-term-outlook-statistical-annex_en.pdf

Tabela 5. Produkcja i skup mleka krowiego

Lata	Produkcja		Sprzedaż ogółem	w tym skup	
				ogółem ^a	w tym przez przemysł mleczarski
	(tys. t)	(mln l)			
2015	13 236	12 859	10 959	10 567	10 557
2016	13 244	12 867	11 146	10 820	10 810
2017	13 695	13 305	11 654	11 343	11 313
2018	14 170	13 768	11 944	11 644	11 614
2019	14 503	14 090	12 158	11 858	11 828
2020	14 822	14 400	12 458	12 158	12 108
2021	14 880	14 458	12 403	12 203	12 163
2022	15 209	14 776	12 753	12 503	12 453
2023	15 490	15 042	12 909	12 709	12 659
2024 ^b	15 605	15 150	13 450	13 250	13 200
2025 ^c	15 700	15 250	13 750	13 550	13 500

^a skup objęty sprawozdawczością

^b szacunek IERiGŻ PIB

^c prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: GUS. (2016–2024). Fizyczne rozmiary produkcji zwierzęcej; miesięczne Biuletyny Statystyczne GUS-u z lat 2016–2024. <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/informacje-o-sytuacji-spoeczno-gospodarczej/publikacja.4.html> oraz niepublikowane dane GUS-u.

Tabela 6. Skup mleka przez przemysł mleczarski^a (mln l)

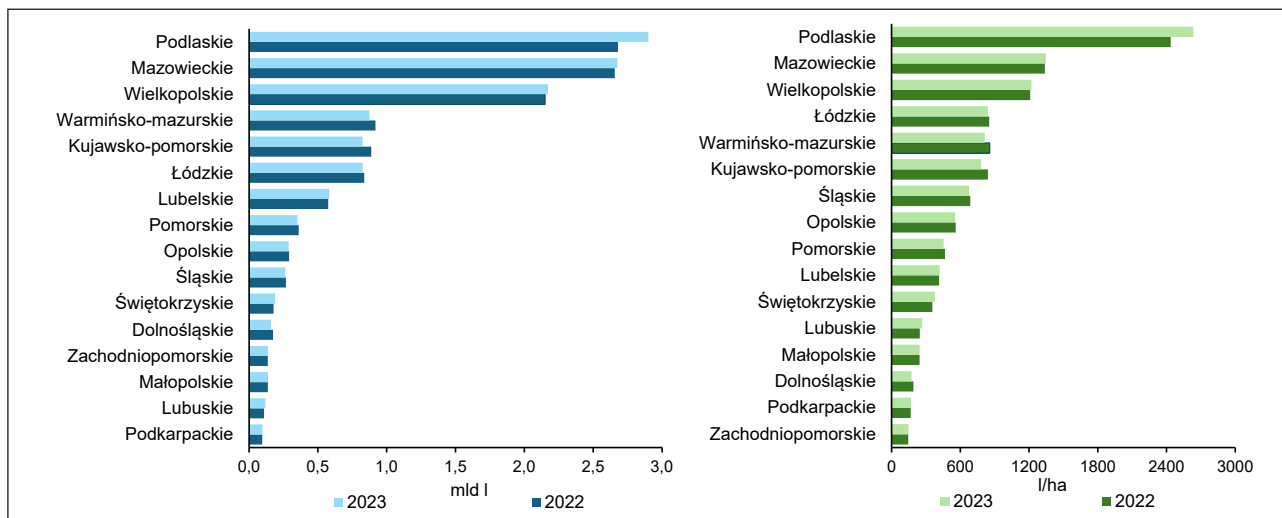
Miesiące	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025 ^b
I	983,2	1 012,3	1 016,2	1 052,1	1 053,8	1 088,0	
II	917,8	971,2	934,9	970,6	987,6	1 058,5	
III	1 028,0	1 040,2	1 060,2	1 086,5	1 094,4	1 146,5	3 360
IV	1 017,2	1 021,9	1 036,0	1 050,3	1 061,2	1 130,5	
V	1 059,5	1 074,9	1 089,7	1 091,7	1 131,6	1 181,1	
VI	992,2	1 035,7	1 044,0	1 058,8	1 074,5	1 097,1	3 490
VII	1 025,1	1 046,3	1 036,4	1 073,0	1 087,5	1 097,4	
VIII	998,2	1 019,0	1 021,8	1 038,5	1 058,5	1 087,0	
IX	941,2	965,2	966,6	991,5	1 006,1	1 065 ^b	3 330
X	956,4	969,2	973,9	994,3	1 011,9		
XI	918,3	930,8	939,4	961,5	981,4		
XII	975,1	985,0	998,2	1 018,3	1 037,5	3 250 ^b	3 320
Ogółem skup meldunkowy	11 828	12 108	12 163	12 453	12 659	13 200^b	13 500

^a według meldunków miesięcznych

^b prognoza IERiGŻ PIB na wrzesień 2024 r. oraz kwartalna i roczna

Źródło: miesięczne Biuletyny Statystyczne GUS-u z lat 2019–2024. <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/informacje-o-sytuacji-spoeczno-gospodarczej/publikacja.4.html>.

Wykres 4. Skup mleka według województw

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

II. PRZETWÓRSTWO MLEKA

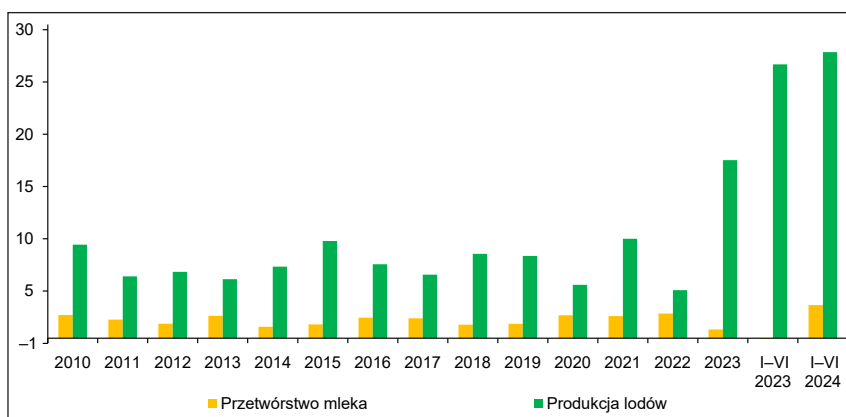
1. Sytuacja ekonomiczno-finansowa przemysłu mleczarskiego

W pierwszym półroczu 2024 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2023 r., sytuacja ekonomiczno-finansowa polskiego przemysłu mleczarskiego uległa znaczącej poprawie, a zdecydowała o tym przede wszystkim poprawa koniunktury na międzynarodowym rynku oraz spadek cen skupu mleka. W konsekwencji w analizowanym okresie przychody branży mleczarskiej z całokształtu działalności gospodarczej wzrosły o 3,5% do 27,7 mld PLN, ale przychody z bezpośredniego eksportu spadły o 3,0% do 4,7 mld PLN. Koszty operacyjne zmniejszyły się o 0,3% do 26,9 mld PLN, w tym koszty surowca mlecznego o 1,9% do 14,1 mld PLN. Koszty surowca spadły pomimo zwiększenia dostaw o 4,8%. Koszty pozostałych surowców i materiałów zmniejszyły się o 3,7%. Koszty związane z zakupem energii spadły o 13,1% do 0,6 mld PLN, a zdecydowały o tym niższe ceny oraz poprawa efektywności energetycznej

zakładów. Przedsiębiorstwa przemysłu mleczarskiego korzystają z usług obcych, których koszty w analizowanym okresie zwiększyły się o 3,0% do 1,5 mld PLN. Rosnące zapotrzebowanie na usługi obce koresponduje z wysokimi kosztami wynagrodzeń, które w pierwszej połowie 2024 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2023 r., wzrosły o 12,8% do 1,8 mld PLN.

W rezultacie wzrostu przychodów z całokształtu działalności gospodarczej oraz spadku kosztów operacyjnych branża mleczarska odnotowała bardzo duży wzrost zysków. Zysk brutto zwiększył się do 1025 mln PLN wobec 62 mln PLN w pierwszej połowie 2023 roku. W ujęciu netto branża wypracowała zysk 881 mln PLN wobec straty na poziomie

Wykres 5. Rentowność netto przetwórstwa mleka i produkcji lodów (%)

Źródło: niepublikowane dane GUS-u oraz GUS. (2024). Wyniki finansowe przedsiębiorstw w I półroczu 2024 roku. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/przedsiębiorstwa-niefinansowe/wyniki-finansowe-przedsiębiorstw-w-1-półroczu-2024-roku,40,7.html>

Tabela 7. Wyniki ekonomiczno-finansowe przetwórstwa mleka i produkcji serów^a

Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023	I-VI 2023	I-VI 2024
Liczba mleczarni	163	148	143	136	134	131	120
Liczba zatrudnionych osób	32 949	31 889	31 626	32 073	31 533	31 493	31 348
Przychody ze sprzedaży i zrównane z nimi (mln PLN)	34 746	35 160	40 348	59 458	52 941	26 817	27 748
przychody ze sprzedaży produktów (mln PLN)	30 627	31 212	36 063	52 711	47 069	24 152	24 814
Zysk brutto mleczarni (mln PLN)	621,1	956,7	1 041,9	1 693,1	571,9	62,5	1 024,8
Wskaźniki rentowności w % przychodów							
zysk brutto	1,77	2,68	2,56	2,83	1,07	0,23	3,66
zysk netto	1,36	2,18	2,11	2,35	0,82	-0,05	3,15
akumulacja kapitału ^b	3,27	4,19	4,12	3,78	2,43	1,59	4,70
nadwyżka operacyjna ^c	4,01	5,12	4,79	4,57	3,23	2,28	5,56
Koszty finansowe w % przychodów	0,33	0,42	0,22	0,31	0,56	0,41	0,35
Bieżąca płynność finansowa ^d	1,59	1,65	1,78	1,73	1,82	1,81	1,94
Stopa inwestowania ^e	1,45	1,21	1,02	1,12	1,05	1,05	0,93
Udział firm rentownych (%)							
w ogólnej liczbie firm	68,1	77,0	81,1	79,4	63,4	47,3	68,3
w przychodach sektora	90,8	94,3	95,9	93,7	79,6	68,2	89,0
Udział eksportu bezpośredniego w wartości sprzedaży (%)	18,4	19,3	19,1	18,8	19,3	19,9	18,8
Udział mleczarstwa w wartości sprzedaży przemysłu spożywczego (%)	12,3	12,2	12,4	13,9	12,2	12,7	13,4

^a dotyczą przedsiębiorstw zatrudniających 10 i więcej osób

^b zysk netto plus amortyzacja

^c suma zysku brutto, amortyzacji i kosztów finansowych

^d stosunek aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych

^e inwestycje w relacji do amortyzacji

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych oraz publikowanych danych GUS-u. (2024). Wyniki finansowe przedsiębiorstw w I półroczu 2024 roku. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/przedsiębiorstwa-niefinansowe/wyniki-finansowe-przedsiębiorstw-w-1-półroczu-2024-roku,40,7.html>

14 mln PLN przed rokiem. W analizowanym okresie udział firm osiągających zyski w ogólnej liczbie przedsiębiorstw zwiększył się z 47,3 do 68,3%, a ich udział w przychodach ze sprzedaży z 68,2 do 89,0%. Poprawę wyników finansowych przemysłu mleczarskiego obrazuje również bezpieczny poziom wskaźnika bieżącej płynności finansowej (1,94) wobec 1,81 w pierwszej połowie 2023 roku. Oznacza to, że większość przedsiębiorstw wykazuje zdolność do regulowania bieżących zobowiązań finansowych, w tym przede wszystkim wobec dostawców surowca.

Polski przemysł mleczarski kontynuuje procesy restrukturyzacji i modernizacji. W pierwszym półroczu 2024 r. liczba przedsiębiorstw składających sprawozdania F-01 zmniejszyła się do 120 wobec 131 w pierwszej połowie 2023 roku. Zmniejszenie liczby przedsiębiorstw w warunkach wzrostu dostaw surowca potwierdza kontynuację procesu koncentracji przetwórstwa. Rosnąca koncentracja umożliwi przedsiębiorstwom kreowanie korzyści z efektów skali oraz wzrostu technicznej efektywności gospodarowania zasobami czynników produkcji. W warunkach ryzyka i wysokich kosztów operacyjnych, a także wysokich kosztów prac budowlano-montażowych branża mleczarska zwiększyła aktywność inwestycyjną. W pierwszym półroczu 2024 r. łączna wartość nakładów inwestycyjnych wyniosła 402 mln PLN wobec 375 mln PLN w analogicznym okresie poprzedniego roku. Wartość inwestycji była jednak o 7% mniejsza od odpisów amortyzacyjnych, co jest negatywnym zjawiskiem, gdyż przed rokiem nakłady inwestycyjne były o 5% większe od amortyzacji. Wzrost działalności inwestycyjnej wskazuje, że przemysł mleczarski optymistycznie ocenia sytuację ekonomiczno-finansową w kolejnych miesiącach 2024 roku.

2. Produkcja przemysłu mleczarskiego

W 2023 r. dostawy surowca do przemysłu mleczarskiego zwiększyły się o 1,7%, a w konsekwencji wzrosła produkcja

większości wyrobów mlecznych, w tym w szczególności masła (o 7,8%), napojów mlecznych i jogurtów (o 3,1%), serów i twarogów (o 1,9–2,8%) oraz mleka w proszku (o 1,1%). Zmniejszyła się natomiast produkcja przetworzonego mleka płynnego (o 3,9%), serów topionych (o 3,6%), skondensowanego mleka i śmietany (o 2,2%) oraz lodów i serwatki. W strukturze produkcji sprzedanej wystąpiły relatywnie niewielkie zmiany. Największy udział w strukturze wartości produkcji miały: sery dojrzewające (18,5%), mleko płynne przetworzone (17,1%), sery twarogowe (14,7%) oraz masło i tłuszcze mleczne (13,4%).

W okresie styczeń–lipiec 2024 r. produkcja wyrobów mlecznych wykazywała bardzo zróżnicowane tendencje pomimo zwiększenia dostaw surowca o 4,2%. Największą dynamiką wzrostu charakteryzowała się produkcja serów twarogowych (7,4%), serów dojrzewających (6,5%), jogurtów (4,6%), śmietany (3,7%) oraz fermentowanych napojów mlecznych (2,2%). Głęboki spadek produkcji dotyczył mleka w proszku (o 15,9%), w tym odtłuszczonego proszku mlecznego (o 14,3%). Produkcja masła spadła o 2,8% pomimo wzrostu cen na krajowym i międzynarodowym rynku. Pomimo wzrostu produkcji serów i twarogów mniejsza była produkcja serwatki ogółem, ale zakłady zwiększyły jej przetwórstwo na proszek serwatkowy o 1,1%.

W drugiej połowie 2024 r. w produkcji przemysłu mleczarskiego jest przewidywane utrwalenie się tendencji z pierwszej połowy roku. Duże dostawy

surowca mlecznego do zakładów oraz wysokie ceny na międzynarodowym rynku będą głównymi stymulatorami wzrostu produkcji. Przedsiębiorstwa będą zwiększały produkcję serów i twarogów, napojów mlecznych oraz masła, w konsekwencji również mleka odtłuszczonego w proszku.

Według prognoz Komisji Europejskiej w 2024 r. produkcja artykułów mleczarskich w UE będzie determinowana rosnącymi dostawami surowca do zakładów w warunkach pogarszającej się koniunktury na światowym rynku. W konsekwencji produkcja serów i twarogów zwiększy się o 0,7%, mleka chudego w proszku o 0,4%, a masła o 0,2%. Produkcja świeżych artykułów mleczarskich spadnie o 0,8%, a mleka pełnego w proszku o 1,6%¹². W 2025 r. produkcja artykułów mleczarskich w UE, ze względu na niewielkie zmiany podaży surowca mlecznego, będzie wykazywała podobne tendencje rozwojowe jak w 2024 roku. Produkcja serów i twarogów zwiększy się o 3,3%, a mleka odtłuszczonego i pełnego w proszku odpowiednio o 5,2 i 1,8%. W produkcji świeżych produktów mlecznych utrwalą się spadkowe tendencje (o 0,9%) oraz mniejsza będzie produkcja masła (o 0,3%) pomimo wysokich cen na światowym rynku¹³.

¹² European Commission. (2024). *Short-term outlook. Spring 2024. Annex for EU*. https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/f0c4920c-3a42-45b6-a415-009c139b99b0_en?filename=short-term-outlook-statistical-annex_en.pdf

¹³ European Commission. (2024). *Medium-term outlook. EU Agricultural Outlook 2023–2035*. https://agriculture.ec.europa.eu/data-and-analysis/markets/outlook/medium-term_en?prefLang=pl

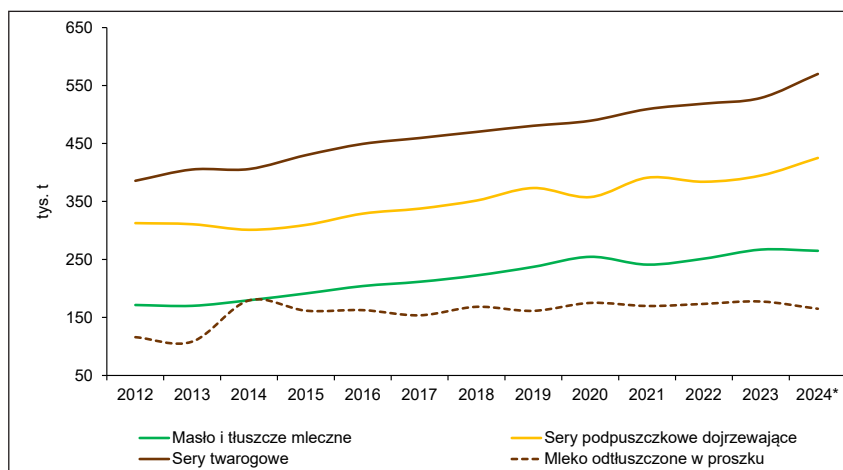
Tabela 8. Struktura wartości produkcji sprzedanej przemysłu mleczarskiego

Wyszczególnienie	2022	2023
	(%)	
Mleko płynne przetworzone	16,8	17,1
Mleko w proszku ogółem	7,0	5,9
Napoje mleczne i jogurty	8,6	10,7
Sery twarogowe	12,3	14,7
Sery podpuszczkowe dojrzewające	17,5	18,5
Śmietana i śmietanka	12,0	10,1
Masło i tłuszcze mleczne	14,8	13,4
Serwatka ogółem	3,9	2,4
Inne	7,1	7,2
Razem	100,0	100,0

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

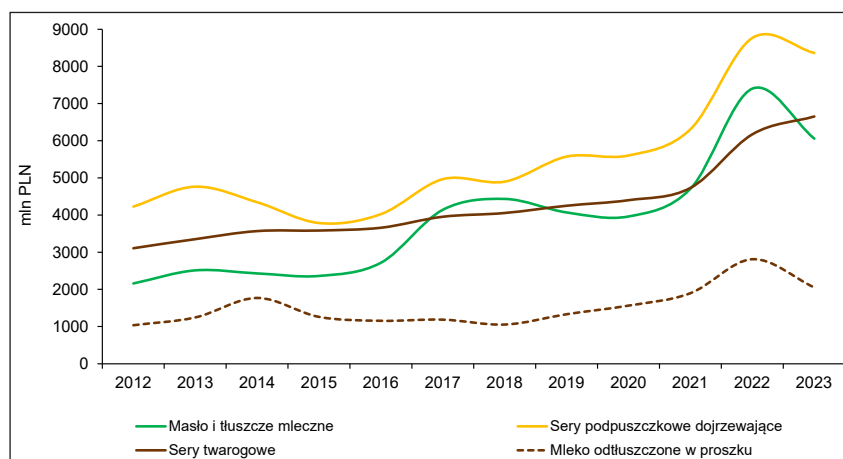
Wykres 6. Produkcja podstawowych artykułów mleczarskich

* szacunek IERIGŻ PIB

Źródło: niepublikowane dane GUS-u.

Wykres 7. Wartość sprzedaży podstawowych artykułów mleczarskich

Źródło: niepublikowane dane GUS-u.

Tabela 9. Produkcja wybranych artykułów mleczarskich (tys. t)^a

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	I-VII 2023 ^b	I-VII 2024 ^b	2024 ^c	Wskaźniki dynamiki		
							2022	2023	2024
							2021 = 100	2022 = 100	2023 = 100
Mleko płynne przetworzone	3755,3	3825,8	3678,3	2127,6	2141,3	3700	101,9	96,1	100,6
Napoje mleczne fermentowane jogurty	764,0	810,5	835,9	509,4	520,7	855	106,1	103,1	102,3
Mleko i śmietana skondensowane	44,5	44,7	43,7	26,5	22,7	40	100,4	97,8	91,5
Mleko w proszku ogółem	207,0	209,5	211,7	141,3	118,8	190	101,2	101,1	89,7
pełne	37,3	36,0	34,3	21,1	15,8	25	96,5	95,3	72,9
odtuszczone	169,7	173,5	177,4	120,2	103,0	165	102,2	102,2	93,0
Sery twarogowe	509,2	518,9	528,7	299,8	322,0	570	101,9	101,9	107,8
Sery podpuszczkowe dojrzewające	391,1	384,0	394,8	221,7	236,2	425	98,2	102,8	107,6
Sery topione	75,0	75,0	72,3	41,1	41,0	75	100,0	96,4	103,7
Sery pozostałe ^d	17,8	14,6	19,0	10,7	11,1	20	82,0	130,1	105,3
Śmietana i śmietanka	447,5	481,4	484,8	264,9	274,8	505	107,6	100,7	104,2
Masło i tłuszcze mleczne ^e	241,2	251,5	267,0	158,3	152,7	265	104,3	106,2	99,3
masło 80–85% tł.	225,1	236,0	254,4	151,1	146,8	260	104,8	107,8	102,2
Lody (mln l)	326,8	243,9	232,0	.	.	240	74,6	95,1	103,4
Serwatka ogółem	1612,2	1304,6	1042,1	594,8	581,7	1040	80,9	79,9	99,8
suszona	353,1	367,8	317,1	187,1	189,1	325	104,2	86,2	102,5
Kazeina i kazeiniany	17,6	16,8	17,2	4,8	3,4	12	95,5	102,4	69,8
Produkty seropodobne	113,6	101,0	99,5	55,4	65,1	120	88,9	98,5	120,6

^a dane dotyczą przedsiębiorstw zatrudniających 10 i więcej osób

^b dane meldunkowe dotyczące przedsiębiorstw zatrudniających 50 i więcej osób

^c szacunek IERIGŻ PIB na podstawie danych meldunkowych

^d sery pleśniowe, tarte i proszkowane

^e w wadze produktu

Źródło: niepublikowane dane GUS-u oraz obliczenia IERIGŻ PIB.

Tabela 10. Produkcja wybranych przetworów mlecznych w UE-27 (tys. t)

Wyszczególnienie	2021	2022	2023 ^a	2024 ^a	2025 ^b	Wskaźniki dynamiki		
						2023	2024	2025
						rok poprzedni = 100		
Produkty świeże	37 957	37 123	37 314	37 013	36 675	100,5	99,2	99,1
Sery i twarogi	10 417	10 419	10 566	10 639	10 989	101,4	100,7	103,3
Pełne mleko w proszku (PMP)	629	561	573	564	574	102,1	98,4	101,8
Odtłuszczone mleko w proszku (OMP)	1 409	1 481	1 401	1 407	1 480	94,6	100,4	105,2
Masło	2 322	2 314	2 348	2 351	2 345	101,5	100,2	99,7

^a szacunek Komisji Europejskiej

^b prognoza Komisji Europejskiej

Źródło: European Commission. (2024). Short-term outlook. Spring 2024. Annex for EU. https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/f0c4920c-3a42-45b6-a415-009c139b99b0_en?filename=short-term-outlook-statistical-annex_en.pdf; European Commission. (2024). Medium-term outlook. EU Agricultural Outlook 2023–2035. https://agriculture.ec.europa.eu/data-and-analysis/markets/outlook/medium-term_en?prefLang=pl

Tabela 11. Zapasy trwałych przetworów mlecznych u polskich producentów (t)^a

Lata	Masło				Mleko i śmietana w proszku			
	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał
2010	2 417	1 888	2 675	3 001	3 448	6 937	8 211	6 689
2011	2 793	2 572	1 771	3 139	4 418	9 710	12 453	12 882
2012	4 684	3 119	3 263	4 284	8 657	9 812	9 537	10 674
2013	2 902	2 248	2 732	2 964	5 246	10 046	12 440	13 284
2014	4 133	2 837	3 895	4 895	10 832	12 961	18 057	18 807
2015	3 143	4 090	2 927	3 520	12 016	16 541	15 455	15 522
2016	4 736	2 472	1 593	4 130	20 362	15 038	8 582	9 645
2017	3 152	2 674	3 195	6 578	12 411	11 912	15 809	16 592
2018	4 014	3 935	4 492	6 889	19 948	16 649	13 067	13 648
2019	5 157	6 370	4 264	5 708	12 722	12 426	9 153	12 029
2020	3 424	3 577	3 995	5 688	12 591	15 397	11 663	12 613
2021	4 756	4 755	3 008	5 500	13 457	13 668	13 191	11 382
2022	4 259	3 841	3 895	7 482	12 935	12 819	13 827	17 996
2023	5 743	6 896	4 620	6 294	14 942	14 810	11 873	15 051
2024	4 268	3 582	.	.	14 545	15 725	.	.

^a stan w końcu kwartału

Źródło: miesięczne Biuletyny Statystyczne GUS-u z lat 2010–2024. <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/informacje-o-sytuacji-spoeczno-gospodarczej/publikacja.4.html>

Tabela 12. Zapasy mleka odtłuszczonego w proszku i masła w UE (tys. t)
(stan w końcu roku)

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 ^a
Zapasy interwencyjne masła	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zapasy prywatne masła	11,1	20,5	51,1	24,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Zapasy interwencyjne OMP	0,0	0,0	29,1	351,0	378,1	175,4	0,0	0,0	0,0
Zapasy prywatne OMP	0,0	16,0	32,9	66,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a stan w końcu października

Źródło: European Commission. (2021). Milk Market Observatory. Pobrane 15 września 2024 z https://agriculture.ec.europa.eu/system/files/2021-11/eu-dairy-historical-stocks-series_0.pdf

III. SPOŻYCIE MLEKA I JEGO PRZETWORÓW

Według danych GUS-u w 2023 r. bilansowa konsumpcja mleka, łącznie z mlekiem przeznaczonym na przetwory, ale bez mleka przerobionego na masło, wyniosła 276 l/mieszkańca i była o 5,3% większa niż w roku poprzednim. Wzrost konsumpcji odnotowano w warunkach wysokiej inflacji¹⁴ i relatywnego drożenia żywności i napojów bezalkoholowych. Zwiększenie popytu na wewnętrznym rynku zrekompensowało spowolnienie rozwojowych tendencji w handlu zagranicznym. Wysoka inflacja w gospodarce narodowej miała negatywny wpływ na siłę nabywczą dochodów gospodarstw domowych, gdyż średni miesięczny dochód rozporządzalny wzrósł nominalnie o 13,7% do 2678 PLN/osobę, a realnie był o 2,1% większy niż w 2022 roku¹⁵. Niekorzystny wpływ inflacji na dochody rozporządzalne był częściowo rekompensowany wzrostem płacy minimalnej o 19,6% do 3600 PLN brutto¹⁶ oraz rządowymi instrumentami socjalnymi (np. „Rodzina 800 Plus”, trzynasta i czternasta emerytura)¹⁷. W 2023 r. ceny detaliczne towarów i usług konsumpcyjnych oraz żywności ogółem wzrosły odpowiednio o 11,4 i 15,1% wobec wzrostu o 14,4 i 15,4% przed rokiem. Ceny detaliczne produktów mlecznych (bez masła) wzrosły średnio o 15,3% wobec wzrostu o 18,9% w 2022 roku. W związku z tym artykuły mleczarskie realnie zdrożały względem towarów i usług konsumpcyjnych oraz żywności ogółem, a także względem mięsa i ich przetworów (12,9%), ale potaniały

Tabela 13. Spożycie mleka i masła (w przeliczeniu na mieszkańca)

Lata	Mleko ^a (l)	Masło ^b (kg)
2010	189	4,3
2011	194	4,0
2012	193	4,1
2013	206	4,1
2014	205	4,2
2015	213	4,5
2016	222	4,7
2017	218	4,5
2018	221	4,7
2019	225	5,4
2020	246	5,9
2021	251	6,1
2022	262	5,6
2023	276	5,9
2024 ^c	280	6,0
2025 ^d	285	6,0

^a łącznie z mlekiem przeznaczonym na przetwory, bez mleka przerobionego na masło

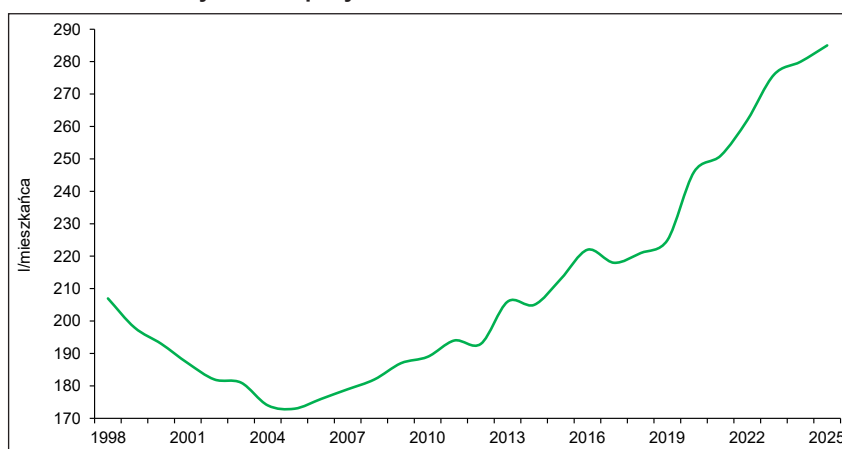
^b w wadze handlowej

^c szacunek IERiGŻ PIB

^d prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS-u z lat 2011–2024. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/roczniki-statystyczne/> oraz szacunki i prognozy IERiGŻ PIB.

Wykres 8. Spożycie mleka w latach 1998–2025*

* wg danych bilansowych, łącznie z mlekiem przeznaczonym na przetwory, bez mleka przerobionego na masło, 2024 r. – szacunek IERiGŻ PIB, 2025 r. – prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS-u z lat 1999–2024, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/roczniki-statystyczne/>.

¹⁴ NBP. (2022). *Założenia polityki pieniężnej na rok 2023*. https://static.nbp.pl/dokumenty/polityka-pieniezna/strategia-polityki-pienieznej/zalozenia_pp_2023.pdf

¹⁵ GUS. (2024). *Sytuacja gospodarstw domowych w 2023 r. w świetle wyników badania budżetów gospodarstw domowych*. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/wa-runki-zycia/dochody-wydatki-i-warunki-zycia-ludnosci/sytuacja-gospodarstw-domowych-w-2023-r-w-swietle-badania-budzetow-gospodarstw-domowych,3,23.html>

¹⁶ Kancelaria Prezesa Rady Ministrów. (2022). *Rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2023 r.* <https://www.gov.pl/web/premier/rozporzadzenie-w-sprawie-wysokosci-minimalnego-wynagrodzenia-za-prace-oraz-wysokosci-minimalnej-stawki-godzinowej-w-2023-r>

¹⁷ Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. (2024). *Rodzina 800 Plus*. <https://www.gov.pl/web/rodzina/rodzina-500-plus>

względem jaj (20,4%) oraz nieznacznie względem ryb i ich przetworów (15,5%). Uwzględniając powyższe uwarunkowania cenowe i dochodowe, ocenia się, że głównym powodem wzrostu konsumpcji artykułów mleczarskich były utrwalające się zmiany modelu konsumpcji żywności, w której produkty mleczne zaczynają odgrywać coraz większą rolę. Istotne znaczenie w tym zakresie mogła mieć

zmiana sytuacji demograficznej w kraju ze względu na dużą liczbę wojennych uchodźców z Ukrainy, w tym dużej liczby kobiet i dzieci. Według UNHCR łączna liczba uchodźców z Ukrainy wyniosła ok. 6,2 mln osób, w tym większość udała się krajów UE¹⁸. Według GUS-u liczba

¹⁸ UNHCR. (2024). *Refugees from Ukraine recorded globally*. <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>

ukraińskich uchodźców objętych czasową pomocą w marcu 2023 r. wynosiła 997,7 tys. osób i była o 3% większa niż w grudniu 2022 roku¹⁹.

Wyniki badań budżetów gospodarstw domowych GUS-u wykazały, że w 2023 r. średnie miesięczne wydatki gospodarstw domowych na towary i usługi konsumpcyjne wyniosły 1556,33 PLN/osobę i były o 9,6% większe niż przed rokiem. Wydatki na artykuły żywnościowe i napoje bezalkoholowe zwiększyły się o 10,4% do 435,45 PLN/osobę, w tym na artykuły mleczarskie (bez masła) wzrosły o 12,2% do 52,26 PLN/osobę. Głównym powodem wzrostu wydatków na produkty mleczne była większa konsumpcja i wyższe ceny detaliczne. Wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe stanowiły 27,0% wydatków gospodarstw domowych na towary i usługi konsumpcyjne wobec 26,7% w 2022 roku. Udział artykułów mleczarskich w wydatkach na żywność ogółem wzrósł z 11,8% w 2022 r. do 12,0% w 2023 roku. W wydatkach na artykuły mleczarskie

głównymi pozycjami były sery i twarogi (24,30 PLN/osobę), jogurty i napoje mleczne (13,17 PLN/osobę) oraz mleko płynne (9,91 PLN/osobę).

W 2023 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, konsumpcja mleka płynnego w gospodarstwach domowych zmniejszyła się średnio o 2,5%, w tym mleka pełnotłustego o 2,1%, a mleka o obniżonej zawartości tłuszczu o 3,2%. Konsumpcja jogurtów zwiększyła się o 5,2%, co potwierdza postępujące prozdrowotne zmiany modelu konsumpcji. Spożycie mleka płynnego zmniejszyło się w większości

grup gospodarstw domowych, w tym u rolników (o 8,3%) i osób pracujących na własny rachunek (o 7,8%). Niewielki wzrost konsumpcji mleka wystąpił tylko w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów (o 0,3%). Odmienna sytuacja wystąpiła w spożyciu jogurtów, które wzrosło we wszystkich grupach gospodarstw domowych, w tym w gospodarstwach pracowników (o 5,1%) oraz emerytów i rencistów (o 4,9%). Spożycie śmietany spadło średnio o 2,9%, w tym w rodzinach emerytów i rencistów o 4,1%, pracowników o 3,2% oraz rolników o 2,8%.

Tabela 14. Przeciętne miesięczne spożycie mleka i jego przetworów w gospodarstwach domowych ogółem (l/kg na osobę)

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	
	(liczby bezwzględne)				2022 = 100
Mleko (l)	3,06	2,90	2,85	2,78	97,5
pełne świeże	2,10	1,99	1,92	1,88	97,9
świeże niskotłuszczowe	0,96	0,92	0,93	0,90	96,8
Mleko zagęszczone i w proszku (kg)	0,02	0,02	0,02	0,02	100,0
Jogurt (kg)	0,57	0,58	0,58	0,61	105,2
Sery i twarogi (kg)	0,95	0,97	0,94	0,98	104,3
sery dojrzewające i topione	0,47	0,48	0,47	0,49	104,3
twarogi	0,48	0,49	0,47	0,48	102,1
Śmietana (kg)	0,36	0,35	0,34	0,33	97,1

Źródło: niepublikowane dane GUS-u oraz obliczenia IERiGŻ PIB.

¹⁹ GUS. (2024). *Mieszkańcy Ukrainy objęci ochroną czasową*. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/migracje-zagraniczne-ludnosc/mieszkanicy-ukrainy-objeci-ochrona-czasowa,19,1.html>

Tabela 15. Przeciętne miesięczne spożycie mleka i jego przetworów w gospodarstwach domowych (l/kg na osobę)

Wyszczególnienie	Gospodarstwa domowe				
	ogółem	pracowników	rolników	pracujących na rachunek własny	emerytów i rencistów
	2022				
Mleko (l)	2,85	2,73	3,14	2,82	3,13
pełnotłuste	1,92	1,82	2,67	1,87	2,04
chude ^a	0,93	0,91	0,47	0,95	1,09
Mleko zagęszczone i w proszku (kg)	0,02	0,02	0,01	0,02	0,02
Jogurt (kg)	0,58	0,59	0,46	0,59	0,61
Sery i twarogi (kg)	0,94	0,91	0,77	0,95	1,10
sery dojrzewające i topione	0,47	0,48	0,37	0,49	0,46
twarogi	0,47	0,43	0,39	0,45	0,65
Śmietana (kg)	0,34	0,31	0,36	0,28	0,49
	2023				
Mleko (l)	2,78	2,68	2,88	2,60	3,14
pełnotłuste	1,88	1,80	2,42	1,73	2,09
chude ^a	0,90	0,89	0,47	0,87	1,05
Mleko zagęszczone i w proszku (kg)	0,02	0,01	0,01	0,02	0,02
Jogurt (kg)	0,61	0,62	0,47	0,62	0,64
Sery i twarogi (kg)	0,98	0,95	0,73	0,99	1,16
sery dojrzewające i topione	0,49	0,50	0,37	0,53	0,47
twarogi	0,48	0,44	0,36	0,46	0,68
Śmietana (kg)	0,33	0,30	0,35	0,28	0,47

^a o niskiej zawartości tłuszczu (poniżej 3,2%)

Źródło: niepublikowane dane GUS-u.

Konsumpcja serów i twarogów wzrosła średnio o 4,3%, a zdecydowało o tym przede wszystkim zwiększenie spożycia serów dojrzewających o 4,3% w warunkach mniejszej dynamiki spożycia serów twarogowych (2,1%). Wzrost spożycia serów i twarogów odnotowano w większości grup gospodarstw domowych, z wyjątkiem rodzin rolniczych, w których konsumpcja spadła o 5,2%. Relatywnie duże zwiększenie spożycia wystąpiło w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów (o 5,5%), pracowników (o 4,4%) oraz osób pracujących na własny rachunek (o 4,2%).

W 2023 r., w porównaniu z 2022 r., wzrósł udział samozaopatrzenia w konsumpcji mleka w gospodarstwach domowych rolników, z 39,7 do 42,1%. Udział samozaopatrzenia w spożyciu przetworów mlecznych zmniejszył się, w tym śmietany z 8,3 do 5,7%, serów twarogowych z 10,3 do 8,3% oraz masła z 4,2 do 4,0%.

Przewiduje się, że w latach 2024–2025 utrwali się wzrostowa tendencja bilansowej konsumpcji artykułów mleczarskich (bez masła) do 280–285 l/osobę, a zdecydują o tym niewielkie zmiany produkcji i skupu mleka surowego, prozdrowotne zmiany modelu spożycia żywności oraz poprawa relacji cenowych względem produktów substytucyjnych (np. produktów mięsnych, jaj). Potwierdzeniem tego są tendencje w spożyciu omawianej grupy produktów w pierwszym kwartale 2024 r. w porównaniu z analogicznym okresem 2023 roku. Wzrost spożycia w gospodarstwach domowych dotyczył wszystkich grup produktów mlecznych, w tym jogurtów o 11,7%, serów i twarogów oraz śmietany po 9,7%, a mleka płynnego o 1,8%. Rosnący popyt na krajowym rynku będzie rekompensował utrwalające się niekorzystne tendencje w handlu zagranicznym.

W 2023 r. bilansowa konsumpcja masła w Polsce zwiększyła się o 5,4% do 5,9 kg/mieszkańca, a zdecydowały o tym korzystne relacje cenowe względem substytucyjnych produktów tłuszczowych. W warunkach inflacji oraz wzrostu cen żywności ogółem i cen artykułów mleczarskich średni spadek cen detalicznych

masła wyniósł 4,0%. Masło nominalnie potaniało względem tłuszczów spożywczych ogółem, których ceny detaliczne wzrosły średnio o 1,6%. Ceny detaliczne pozostałych tłuszczów zwierzęcych wzrosły o 22,9%, olejów roślinnych o 1,0%, a utwardzonych tłuszczów roślinnych (np. margaryn) o 10,8%.

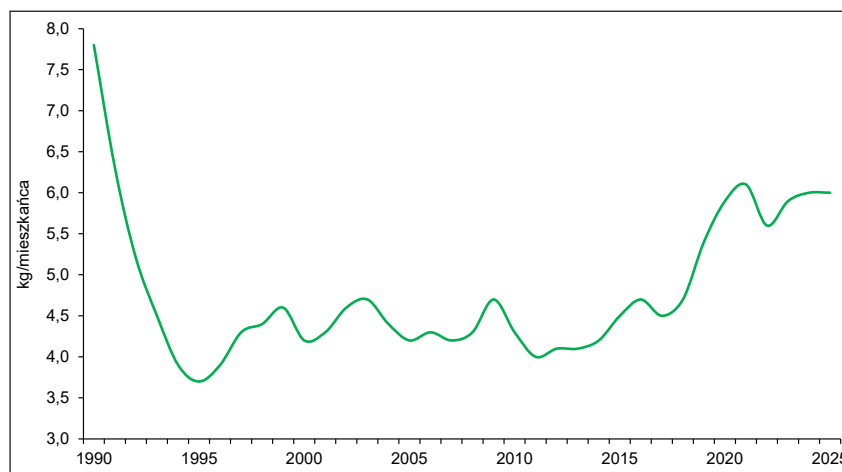
Według badań budżetów gospodarstw domowych GUS-u w 2023 r. spożycie masła (w wadze handlowej produktu) zwiększyło się w porównaniu z 2022 r. o 10,7% do 3,7 kg/osobę. Wzrost konsumpcji masła zrekomensował spadek spożycia margaryn (o 12,5%), pozostałych tłuszczów zwierzęcych (o 14,3%) oraz pozostałych olejów jadalnych (o 5,0%). W 2023 r. zwiększenie spożycia masła odnotowano we wszystkich grupach gospodarstw domowych, w tym w największym stopniu w rodzinach emerytów i rencistów (o 12,5%) i pracowników (o 12,0%). W gospodarstwach domowych rolników dynamika konsumpcji była relatywnie niewielka (4,2%). Spożycie margaryn spadło we wszystkich grupach gospodarstw domowych, w tym w rodzinach osób pracujących na własny rachunek (o 25,0%) i pracowników (o 13,6%). Konsumpcja olejów jadalnych w największym stopniu spadła w gospodarstwach domowych osób pracujących na własny rachunek (o 17,1%).

Przeciętne miesięczne wydatki na tłuszcze i oleje jadalne spadły o 10,7%

do 16,05 PLN/osobę, w tym na masło o 12,5% do 8,01 PLN/osobę. Głównym powodem mniejszych wydatków gospodarstw domowych na masło w warunkach większej konsumpcji był głęboki spadek cen detalicznych. Zmniejszenie spożycia margaryn i olejów w warunkach wzrostu cen detalicznych spowodowało, że wydatki na zakup tych produktów spadły odpowiednio o 8,7 i 14,8%. Wydatki na pozostałe tłuszcze zwierzęce wzrosły o 3,9%, a głównym powodem tego był duży wzrost cen detalicznych (o 22,9%). W 2023 r. wydatki na tłuszcze i oleje stanowiły 3,2% wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe wobec 4,6% przed rokiem, a zdecydowało o tym spadek cen masła oraz spożycia margaryn i innych tłuszczów. W omawianym okresie udział masła w wydatkach na żywność ogółem spadł z 2,3 do 1,8%, a jego udział w wydatkach na tłuszcze i oleje zmniejszył się z 50,9 do 49,9%.

W latach 2024–2025 bilansowe spożycie masła utrzyma się na poziomie ok. 6 kg na mieszkańca, a decydują o tym relacje dochodowo-cenowe. Potwierdzeniem tych założeń jest wzrost średniej miesięcznej konsumpcji masła w gospodarstwach domowych w pierwszym kwartale 2024 r. o 12,5% w porównaniu z analogicznym okresem 2023 r. (do 0,36 kg/osobę). Barię większej dynamiki konsumpcji będzie duży wzrost cen detalicznych masła w drugim półroczu 2024 r. oraz rosnące ceny na

Wykres 9. Spożycie bilansowe masła w latach 1990–2025*

* 2024 r. – szacunek IERiGŻ PIB, 2025 r. – prognoza IERiGŻ PIB.

Źródło: Roczniki Statystyczne GUS-u z lat 1991–2024, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/roczniki-statystyczne/>

międzynarodowym rynku, które mogą skutkować wzrostowymi tendencjami w eksporcie, a w konsekwencji mniejszą podażą na wewnętrznym rynku.

W 2023 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, bilansowa konsumpcja świeżych produktów mlecznych w UE-27 wzrosła o 0,4% do 81,1 kg/mieszkańca. W serowarskim segmencie rynku odnotowano stabilizację bilansowej konsumpcji na poziomie 20,9 kg/mieszkańca. W latach

2024–2025 Komisja Europejska przewiduje utrwalenie nieznacznej spadkowej tendencji spożycia świeżych artykułów mleczarskich do 79,5 kg/mieszkańca oraz wzrost konsumpcji serów i twarogów do 21,6 kg/mieszkańca. Tendencje w spożyciu będą konsekwencją zmian modelu konsumpcji, relacji cenowych poszczególnych produktów mlecznych oraz struktury konsumentów, w tym dużej liczby wojennych uchodźców z Ukrainy.

W 2023 r. bilansowe spożycie masła w UE-27 utrzymało się na niezmiennym poziomie 4,7 kg/mieszkańca, co koresponduje ze stabilnym poziomem cen detalicznych. W latach 2024–2025 według prognoz Komisji Europejskiej konsumpcja masła będzie wykazywała niewielkie zmiany (4,7–4,8 kg/mieszkańca) pomimo dużego wzrostu cen na międzynarodowym rynku, który będzie stymulował wzrost cen detalicznych na unijnym rynku.

Tabela 16. Przeciętne miesięczne spożycie tłuszczów w gospodarstwach domowych ogółem (kg na osobę)

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	
	(liczby bezwzględne)				2022 = 100
Masło	0,32	0,32	0,28	0,31	110,7
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	0,26	0,23	0,24	0,21	87,5
Oliwa	0,02	0,02	0,02	0,02	100,0
Pozostałe oleje jadalne	0,41	0,38	0,40	0,38	95,0
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	0,07	0,07	0,07	0,06	85,7
Razem tłuszcze jadalne	1,08	1,02	1,00	0,97	97,0

Źródło: niepublikowane dane GUS-u oraz obliczenia IERiGŻ PIB.

Tabela 17. Przeciętne miesięczne spożycie tłuszczów w gospodarstwach domowych (kg na osobę)

Wyszczególnienie	Gospodarstwa domowe				
	ogółem	pracowników	rolników	pracujących na rachunek własny	emerytów i rencistów
	2022				
Tłuszcze ogółem	1,00	0,91	1,06	0,85	1,38
masło	0,28	0,25	0,24	0,28	0,40
margaryna i inne tłuszcze roślinne	0,24	0,22	0,30	0,16	0,32
oliwa	0,02	0,02	0,01	0,03	0,02
pozostałe oleje jadalne	0,40	0,36	0,44	0,35	0,52
pozostałe tłuszcze zwierzęce	0,07	0,05	0,08	0,04	0,13
	2023				
Tłuszcze ogółem	0,97	0,88	0,99	0,77	1,36
masło	0,31	0,28	0,25	0,30	0,45
margaryna i inne tłuszcze roślinne	0,21	0,19	0,26	0,12	0,29
oliwa	0,02	0,02	0,01	0,03	0,02
pozostałe oleje jadalne	0,38	0,35	0,42	0,29	0,49
pozostałe tłuszcze zwierzęce	0,06	0,04	0,05	0,03	0,11

Źródło: niepublikowane dane GUS-u.

Tabela 18. Udział samozaopatrzenia w ilościowym spożyciu wybranych artykułów mleczarskich w gospodarstwach domowych (%)

Wyszczególnienie	Gospodarstwa domowe							
	ogółem				rolników			
	2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
Mleko świeże pełne	5,7	4,0	3,6	4,8	44,7	44,2	39,7	42,1
Sery twarogowe	0,0	0,0	0,0	0,0	8,3	7,7	10,3	8,3
Śmietana	0,0	0,0	0,0	0,0	7,9	7,7	8,3	5,7
Masło	0,0	0,0	0,0	0,0	4,0	7,4	4,2	4,0

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Tabela 19. Udział przeciętnych miesięcznych wydatków na mleko i jego przetwory oraz masło w wydatkach gospodarstw domowych (%)

Lata	Gospodarstwa domowe				
	ogółem	pracowników	rolników	pracujących na rachunek własny	emerytów i rencistów
Wydatki na mleko i przetwory mleczne w % wydatków ogółem					
2018	2,74	2,67	3,21	2,40	2,94
2019	2,72	2,64	3,15	2,43	2,91
2020	3,12	3,10	3,77	2,85	3,20
2021	3,01	2,98	3,58	2,81	3,05
2022	3,16	3,16	3,59	2,93	3,18
2023	3,24	3,27	3,51	3,06	3,21
Wydatki na mleko i przetwory mleczne w % wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe					
2018	11,05	11,31	10,43	11,48	10,48
2019	10,82	11,06	9,95	11,53	10,26
2020	11,29	11,56	10,71	11,86	10,59
2021	11,39	11,66	11,08	11,92	10,63
2022	11,81	12,15	11,18	12,44	10,86
2023	12,00	12,35	11,02	12,91	10,95
Wydatki na masło w % wydatków ogółem					
2018	0,58	0,50	0,66	0,54	0,78
2019	0,53	0,47	0,64	0,48	0,72
2020	0,57	0,51	0,66	0,53	0,73
2021	0,56	0,51	0,65	0,50	0,71
2022	0,62	0,57	0,69	0,56	0,80
2023	0,50	0,45	0,54	0,45	0,64
Wydatki na masło w % wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe					
2018	2,33	2,12	2,15	2,58	2,78
2019	2,13	1,95	2,03	2,26	2,53
2020	2,06	1,91	1,86	2,19	2,43
2021	2,13	2,00	2,02	2,14	2,46
2022	2,32	2,18	2,15	2,37	2,74
2023	1,84	1,72	1,69	1,89	2,20
Wydatki na masło w % wydatków na tłuszcze ogółem					
2018	53,01	52,22	48,40	61,08	53,82
2019	53,23	52,65	48,88	60,15	53,99
2020	53,33	53,05	47,33	59,94	53,74
2021	54,34	54,05	49,96	58,93	54,63
2022	50,92	50,71	46,11	55,29	51,81
2023	49,91	49,37	45,60	55,37	51,04

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Tabela 20. Spożycie bilansowe świeżych produktów mlecznych i serów w UE-27 (kg/mieszkańca)

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023 ^a	2024 ^a	2025 ^b
Świeże produkty mleczne ^c	83,2	81,7	80,7	81,1	80,3	79,5
Sery i twarogi	20,3	20,8	20,9	20,9	20,9	21,6

^a szacunek Komisji Europejskiej

^b prognoza Komisji Europejskiej

^c mleko spożywcze, śmietana, mleko acidofilne, maślanka, napoje mleczne na bazie świeżego mleka oraz inne świeże produkty

Źródło: European Commission. (2024). Short-term outlook. Spring 2024. Annex for EU. https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/f0c4920c-3a42-45b6-a415-009c139b99b0_en?filename=short-term-outlook-statistical-annex_en.pdf; European Commission. (2024). Medium-term outlook. EU Agricultural Outlook 2023–2035. https://agriculture.ec.europa.eu/data-and-analysis/markets/outlook/medium-term_en?prefLang=pl

Tabela 21. Bilans masła w UE-27 (tys. t)

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023 ^a	2024 ^a	2025 ^b
Produkcja	2400	2322	2314	2348	2351	2345
Import	34	33	57	44	46	52
Eksport	303	254	245	281	285	265
Zużycie krajowe	2131	2101	2110	2110	2112	2142
Konsumpcja (w kg/mieszkańca)	4,8	4,7	4,7	4,7	4,7	4,8
Wskaźnik samowystarczalności (%)	113	111	110	111	111	109

^a szacunek Komisji Europejskiej

^b prognoza Komisji Europejskiej

Źródło: European Commission. (2024). Short-term outlook. Spring 2024. Annex for EU. https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/f0c4920c-3a42-45b6-a415-009c139b99b0_en?filename=short-term-outlook-statistical-annex_en.pdf; European Commission. (2024). Medium-term outlook. EU Agricultural Outlook 2023–2035. https://agriculture.ec.europa.eu/data-and-analysis/markets/outlook/medium-term_en?prefLang=pl

IV. HANDEL ZAGRANICZNY MLEKIEM I JEGO PRZETWORAMI

1. Sytuacja na światowym rynku mleka

W 2024 r. utrwały się wzrostowe tendencje w światowej produkcji mleka surowego pomimo trudnych uwarunkowań politycznych i społeczno-gospodarczych, które są konsekwencją konfliktów zbrojnych w wielu regionach świata (Ukraina, Bliski Wschód oraz Afryka). Sytuacja podażowo-popytowa na światowym rynku surowców rolnych i energii jest jednak mniej napięta niż w 2022 r., a potwierdzeniem tego są tendencje cenowe²⁰. Według projekcji FAO w 2024 r. światowa produkcja mleka surowego wzrośnie o 1,4% do 978,5 mln t, ale jej dynamika będzie mniejsza niż w długookresowej tendencji (2,5%). Głównymi determinantami wzrostu produkcji mleka będą postępujące procesy restrukturyzacyjne i modernizacyjne w Azji, których wyrazem jest wzrost liczby krów oraz udziału nowoczesnych i efektywnych gospodarstw rolnych o dużej skali produkcji. Istotnym

czynnikiem stymulującym wzrost produkcji są stabilne ceny mleka i produktów mlecznych oraz niskie ceny zbóż i innych surowców paszowych, które korzystnie wpływają na dochodowość chowu bydła mlecznego. Umiarkowany wpływ na światową produkcję mleka będzie miała anomalia pogodowa La Niña²¹, w tym w szczególności w południowych regionach globu. Bariery rozwoju światowej produkcji mleka będą wyzwania makroekonomiczne w regionach będących głównymi producentami, których wyrazem są niska dynamika wzrostu gospodarczego i wahania kursów walutowych^{22,23}. W konsekwencji jest przewidywany niewielki wzrost gospodarczy,

który będzie ograniczał siłę nabywczą konsumentów i popyt na żywność, w tym na mleko i przetwory. Według szacunków FAO średnia światowa konsumpcja mleka w bilansowym ujęciu zwiększy się tylko o 0,4% do 120,6 kg *per capita*²⁴. Potwierdzeniem niewielkich zmian światowego popytu jest również prognozowana niewielka dynamika obrotów handlu zagranicznego, które w ekwiwalencie mleka surowego zwiększą się tylko o 0,8% do 85,4 mln t. Ze względu na mniejszą dynamikę handlu zagranicznego niż produkcji jego udział w produkcji spadnie do 8,7% wobec 8,8% w 2023 roku. Największymi światowymi eksporterami pozostaną: UE (24,5 mln t), Nowa Zelandia (20,7 mln t), Stany Zjednoczone (12,7 mln t) oraz Białoruś (4,5 mln t) i Australia (2,7 mln t). Głównymi importerami są: Chiny (15,3 mln t), Meksyk (4,2 mln t), Indonezja (3,3 mln t), Algieria i Rosja (po 3,6 mln t), Wielka Brytania (3,5 mln t) oraz Malezja, Filipiny i Arabia Saudyjska (2,4–3,1 mln t). Relatywnie

²¹ Dairy Herd Management. (2024). Goodbye, El Niño. Hello, La Niña? The Big Transition to La Niña is Already Underway. <https://www.dairyherd.com/news/business/goodbye-el-nino-hello-la-nina-big-transition-la-nina-already-underway>

²² The World Bank Group. (2024). The Great Reversal: Prospects, Risks, and Policies in International Development Association Countries. <https://www.worldbank.org/en/research/publication/prospects-risks-and-policies-in-ida-countries>

²³ International Monetary Fund. (2024). World Economic Outlook. The Global Economy in a Sticky Spot. July 2024. <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2024/07/16/world-economic-outlook-update-july-2024>

²⁴ FAO. (2024). Food Outlook – Biannual Report On Global Food Markets. <https://reliefweb.int/report/world/food-outlook-biannual-report-global-food-markets-june-2024>

²⁰ The World Bank Group. (2024). Commodity markets. <https://www.worldbank.org/en/research/commodity-markets>

duża dynamika produkcji w porównaniu z konsumpcją i handlem zagranicznym pozwala przypuszczać, że w krajach eksporterskich zwiększą się zapasy trwałych produktów mlecznych.

W strukturze światowej produkcji mleka surowego został zahamowany spadek udziału mleka krowiego oraz wzrost udziału mleka pozyskiwanego od samic bawołów. Według FAO w 2021 r. udział mleka krowiego w światowej produkcji nieznacznie wzrósł do 81,2%, a mleka bawolego utrzymał się na poziomie 15,0%²⁵. Mleko pozyskiwane od owiec, kóz i wielbłądów ma niewielki udział w światowej produkcji mleka surowego, ale regionalnie ze względu na uwarunkowania agroklimatyczne i tradycję może odgrywać znaczącą rolę.

Według projekcji FAO w 2024 r. produkcja mleka surowego na poszczególnych kontynentach będzie wykazywała różnicowane tendencje. Podobnie jak w poprzednich latach największy wzrost produkcji wystąpi w Azji (o 2,6% do 457,7 mln t). Produkcja wzrośnie we wszystkich wiodących państwach: Chinach (o 4,8%), Indiach (o 2,8%), Pakistanie (o 2,5%) i Turcji (o 1,6%). Głównym powodem wzrostu produkcji w tym regionie będzie większe pogłowienie krów i wzrost ich mleczności, w tym głównie w dużych i efektywnych gospodarstwach rolnych. Produkcji sprzyjają duże zasoby pasz objętościowych ze względu na korzystne warunki pogodowe w okresie wegetacji oraz poprawa efektywności uprawy roślin paszowych. Spadek produkcji mleka surowego wystąpi na Dalekim Wschodzie: w Tajlandii (o 2,1%), Korei Płd. (o 0,9%) i Japonii (o 0,5%).

W Ameryce Północnej i Środkowej produkcja mleka surowego wzrośnie łącznie o 0,6% do 133,9 mln t, w tym w Ameryce Północnej o 0,4% do 113,2 mln t. W Stanach Zjednoczonych wzrost produkcji wyniesie 0,4% do 103,3 mln t, a w Kanadzie 0,2% do 9,9 mln t. W Stanach Zjednoczonych głównym powodem niewielkiego wzrostu produkcji jest spadek

Tabela 22. Produkcja mleka surowego na świecie^a

Wyszczególnienie	Produkcja (tys. t)			Struktura geograficzna (%)		
	2020–2022 średnia	2023 ^b	2024 ^c	2020–2022 średnia	2023 ^b	2024 ^c
Azja	420 264	446 361	457 747	44,8	46,2	46,8
Afryka	54 355	53 852	53 746	5,8	5,6	5,5
Ameryka Południowa	67 940	68 293	68 165	7,2	7,1	7,0
Ameryka Północna i Środkowa	131 765	133 169	133 915	14,0	13,8	13,7
Ameryka Północna	111 941	112 798	113 225	11,9	11,7	11,6
Europa	233 930	233 828	235 116	24,9	24,2	24,0
UE-27	159 799	159 821	160 460	17,0	16,6	16,4
Oceania	30 477	29 742	29 764	3,3	3,1	3,0
Świat	938 730	965 245	978 453	100,0	100,0	100,0

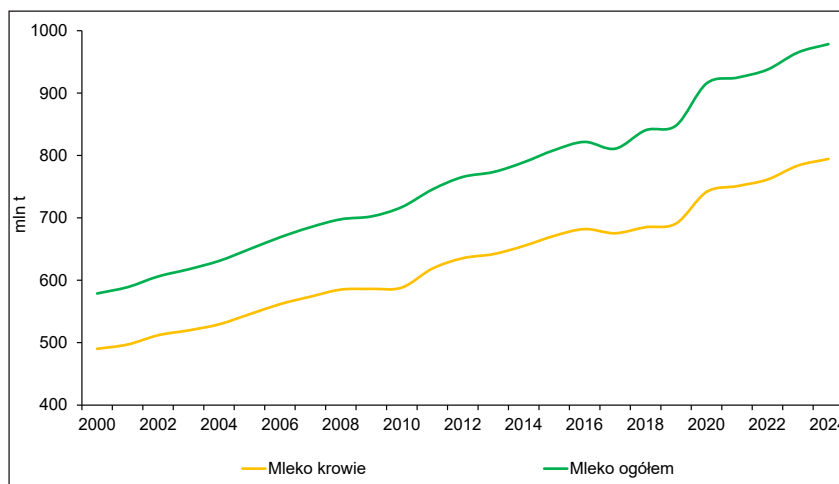
^a produkcja mleka surowego obejmuje mleko krowie, bawole, kozie, owcze i wielbłądzie

^b szacunek FAO

^c prognoza FAO

Źródło: FAO. (2024). Food Outlook – Biannual Report on Global Food Markets. <https://reliefweb.int/report/world/food-outlook-biannual-report-global-food-markets-june-2024> oraz obliczenia IERiGZ PIB.

Wykres 10. Światowa produkcja mleka surowego

Źródło: FAO. (2024). Food Outlook – Biannual Report on Global Food Markets. <https://doi.org/10.4060/cd1158en> (2023 r. – szacunek FAO, 2024 r. – prognoza FAO).

pogłowia bydła mlecznego ze względu na niskie ceny skupu i wysokie koszty żywienia. Mniejsza liczba krów zostanie zrekompensowana wzrostem ich mleczności. W Kanadzie ceny skupu są stabilne, a chów bydła jest wspierany rządowymi programami. W Meksyku utrwała się wzrostowa tendencja produkcji, która zwiększy się o 2,3% do 14,3 mln t, a zdecyduje o tym poprawa materiału genetycznego i modernizacja technologii chowu, które skutkują wzrostem wydajności mlecznej. Stymulatorem produkcji jest również rosnący popyt na wewnętrznym rynku.

W Oceanii produkcja mleka surowego w 2024 r. wzrośnie tylko o 0,1% do 29,8 mln t, gdyż wzrost produkcji w Australii

o 1,0% do 8,6 mln t zrekompensuje jej spadek w Nowej Zelandii o 0,3% do 21,2 mln t. Głównym powodem przeciwnych tendencji w produkcji były odmienne uwarunkowania pogodowe. W Nowej Zelandii barierą rozwoju produkcji był również mniejszy popyt importowy Chin, w których produkcja mleka dynamicznie rośnie w ostatnich latach, a tym samym systematycznie poprawia się samowystarczalność.

W Ameryce Południowej produkcja mleka surowego w 2024 r. spadnie o 0,2% do 68,2 mln t w związku z niekorzystnymi warunkami pogodowymi, które negatywnie wpłynęły na stan trwałych użytków zielonych i koszty żywienia w Argentynie, Chile i Kolumbii. Drugim czynnikiem

²⁵ Faostat. (b.d.). Database. Pobrane 2 września 2024 z <https://www.fao.org/faostat/en/#data/QL>

niekorzystnie wpływającym na produkcję jest pogorszenie się sytuacji dochodowej konsumentów i spadek popytu. Produkcja mleka będzie wykazywała zróżnicowane tendencje w poszczególnych krajach. W Argentynie i Kolumbii spadnie odpowiednio o 2,2 i 1,1%, ale w Urugwaju i Brazylii zwiększy się odpowiednio o 2,0 i 0,6%.

W Europie produkcja mleka surowego zwiększy się o 0,6% do 235,1 mln t pomimo trudnej sytuacji społeczno-gospodarczej we wschodniej części kontynentu spowodowanej wojną w Ukrainie. W UE produkcja wzrośnie o 0,4% do 160,5 mln t²⁶, gdyż wzrost mleczności zrekompensuje spadek pogłowia krów. Produkcji będą sprzyjały duże zasoby oraz niskie ceny pasz objętościowych i treściowych, które korzystnie wpływają na koszty chowu. Relatywnie duży wzrost produkcji jest prognozowany w Rosji (o 2,0% do 34,2 mln t). Determinantami wzrostu produkcji w warunkach wojny są postępujące procesy modernizacyjne w wielkotowarowych gospodarstwach rolnych oraz instrumenty polityki rynkowej, której celem jest zagwarantowanie samowystarczalności. Odmienna sytuacja występuje w Ukrainie, gdzie utrwały się długookresowe niekorzystne tendencje w produkcji mleka, która zmniejszy się

o 3,0% do 7,2 mln t. W warunkach wojny spada pogłowię krów mlecznych oraz występują duże straty infrastrukturalne, a administracja państwowa nie dysponuje zasobami finansowymi, aby prowadzić skuteczną politykę rynkową. Istotną barierą rozwojową są także niekorzystne tendencje demograficzne i duża liczba uchodźców²⁷, które oznaczają znaczącą depopulację i wpływają na rynek pracy i popyt wewnętrzny. Według UNHCR łączna liczba wojennych uchodźców z Ukrainy wynosi 6168 tys. osób, a do tego należy uwzględnić straty wojenne.

W 2024 r. produkcja mleka w Afryce spadnie o 0,2% do 53,7 mln t, a zdecydują o tym niekorzystne warunki pogodowe i zbrojne konflikty, które będą skutkowały wzrostem kosztów żywienia bydła mlecznego. Wzrost produkcji mleka w Tunezji (o 1,3%), Kenii (o 1,0%) i Algierii (o 0,7%) nie zrekompensuje jej spadku w Egipcie (o 0,5%) i Republice Południowej Afryki (o 0,2%).

W 2024 r. światowe obroty handlu zagranicznego poszczególnymi trwałymi produktami mlecznymi będą wykazywały wzrostowe tendencje, a zdecydują o tym ceny na międzynarodowych giełdach oraz popyt krajów importerskich. Światowy eksport mleka chudego w proszku zwiększy się o 0,7% do 2692 tys. t. Wzrost eksportu w Stanach Zjednoczonych (o 2,0%) i Australii (o 3,0%) zre-

kompensuje jego spadek w UE (o 3,0%) i Nowej Zelandii (o 0,7%). Eksport mleka pełnego w proszku zwiększy się również o 0,7% do 2453 tys. t, a zdecyduje o tym duży wzrost wywozu w Argentynie (o 12,7%) i Nowej Zelandii (o 2,0%). Spadek sprzedaży wystąpi w Urugwaju (o 6,8%) i UE (o 1,6%).

Na światowym rynku masła jest przewidywany wzrost eksportu o 0,6% do 1122 tys. t, a głównym powodem tego będzie wzrost cen na międzynarodowych giełdach towarowych oraz niewielka dynamika produkcji i eksportu mleka chudego w proszku. Wzrost eksportu wystąpi w większości regionów świata: Nowej Zelandii (o 0,9%), Stanach Zjednoczonych (o 4,2%), Białorusi (o 2,0%) i Wielkiej Brytanii (o 6,6%). W UE wywóz spadnie o 0,8%.

Serowarski segment światowego rynku produktów mlecznych charakteryzuje się długookresową dynamiką rozwoju, a wyrazem tego jest wzrostowa tendencja obrotów handlowych, które zwiększą się o 2,2% do 3688 tys. t. Wzrost wywozu wystąpi we wszystkich państwach będących dużymi producentami: Stanach Zjednoczonych (o 4,0%), UE (o 1,5%), Wielkiej Brytanii (o 1,3%) i Białorusi (o 0,8%). W Nowej Zelandii eksport spadnie o 2,8%, gdyż w warunkach mniejszej podaży surowca mlecznego zwiększy się zapotrzebowanie na tłuszcz do produkcji masła i mleka pełnego w proszku.

²⁶ Według szacunków Komisji Europejskiej w 2024 r. produkcja mleka surowego w UE-27 wzrośnie o 0,4% do 154,3 mln t. European Commission. (2024). *Short-term outlook. Spring 2024. Annex for EU*. https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/f0c4920c-3a42-45b6-a415-009c139b99b0_en?filename=short-term-outlook-statistical-annex_en.pdf

²⁷ UNHCR. (2024). *Refugees from Ukraine recorded in Europe*. <https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine>

Tabela 23. Najwięksi eksporterzy wyrobów mlecznych (tys. t)

Wyszczególnienie	Mleko w proszku pełne			Mleko w proszku odtłuszczone			Masło			Sery i twarogi		
	2020–2022 średnia	2023 ^a	2024 ^b	2020–2022 średnia	2023 ^a	2024 ^b	2020–2022 średnia	2023 ^a	2024 ^b	2020–2022 średnia	2023 ^a	2024 ^b
Światowy eksport	2712	2437	2453	2624	2672	2692	1091	1115	1122	3535	3610	3688
Nowa Zelandia	1517	1388	1416	351	459	456	449	499	503	356	389	378
UE-27	292	262	258	776	780	757	276	289	286	1380	1389	1410
Australia	.	.	.	146	133	137	.	.	.	.	.	.
Stany Zjednoczone	.	.	.	844	810	826	55	37	39	405	438	455
Argentyna	149	111	125	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Urugwaj	138	160	149	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Wielka Brytania	.	.	.	.	.	.	54	54	58	173	179	182
Białoruś	.	.	.	.	.	.	86	90	92	292	310	313

^a szacunek FAO

^b prognoza FAO

Źródło: FAO. (2024). *Food Outlook – Biannual Report on Global Food Markets*. <https://reliefweb.int/report/world/food-outlook-biannual-report-global-food-markets-june-2024>

W 2024 r. wystąpiła zmiana fazy cyklu koniunkturalnego na światowym rynku mleka i przetworów mlecznych, gdyż po systematycznym spadku cen w 2023 r. na międzynarodowych giełdach towarowych ceny zaczęły wzrastać. Syntetycznym wskaźnikiem oceny koniunktury na międzynarodowym rynku produktów mlecznych jest indeks cen FAO, który obrazuje zagregowane zmiany cen OMP, PMP, masła, serów oraz kazeiny w odniesieniu do okresu bazowego 2014–2016. W okresie styczeń–sierpień 2024 r. wartości indeksu światowych

cen produktów mlecznych FAO wzrosły z 118,7 do 130,6 pkt i w sierpniu br. były wyższe niż przed rokiem²⁸. Analogiczne tendencje w zakresie wahań koniunkturalnych potwierdzają wartości indeksu cen w światowym handlu zagranicznym produktami mlecznymi Global Dairy Trade (GDT), który wzrósł z 1038 pkt w styczniu do 1146 pkt w sierpniu²⁹.

²⁸ FAO. (b.d.). *FAO Food Price Index*. Pobrane 11 września 2024 z <http://www.fao.org/worldfoodsituation/foodpricesindex/en/>

²⁹ Global Dairy Trade (b.d.). *GDT Events Results*. Pobrane 11 września 2024 z <https://www.globaldairytrade.info/en/product-results/>

Poprawę koniunktury na światowym rynku mleka obrazują również tendencje cenowe podstawowych trwałych artykułów mlecznych. W okresie styczeń–sierpień 2024 r. światowe ceny masła wzrosły z 5537 do 7171 EUR/t, a sera Cheddar z 3016 do 4072 EUR/t. W analizowanym okresie światowe ceny mleka odtłuszczonego w proszku charakteryzowały się zmiennością w granicach od 2376 EUR/t w maju do 2614 EUR/t w styczniu, ale średni poziom cen był zbliżony do poziomu cen w 2023 r. (2458 EUR/t).

Tabela 24. Ceny wybranych produktów mlecznych w portach Europy Zachodniej i w Stanach Zjednoczonych (EUR/t)

Miesiące	Masło 82% ^a			Mleko w proszku odtłuszczone ^a			Ser Cheddar w blokach ^b		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
I	5920	5665	5537	3439	2803	2614	3658	4018	3016
II	6043	4893	5352	3616	2557	2511	3771	3833	3192
III	6365	4839	5789	3909	2581	2476	4363	3986	2957
IV	7095	4747	5868	4228	2382	2387	4776	3536	3325
V	7197	4701	6042	4124	2432	2376	4869	3115	3837
VI	7505	4841	6562	4123	2487	2490	4562	2836	3876
VII	7407	4674	6626	4011	2397	2395	4360	3256	3850
VIII	7315	4613	7171	3826	2309	2411	3897	4000	4072
IX	7363	4529	.	3797	2267	.	4300	3814	.
X	7051	4807	.	3599	2558	.	4523	3612	.
XI	6334	5161	.	3137	2633	.	4684	3302	.
XII	5955	5513	.	2974	2656	.	4349	3015	.
Średnio w roku	6796	4915	.	3732	2505	.	4343	3527	.

^a porty Europy Zachodniej

^b Stany Zjednoczone Ameryki Północnej

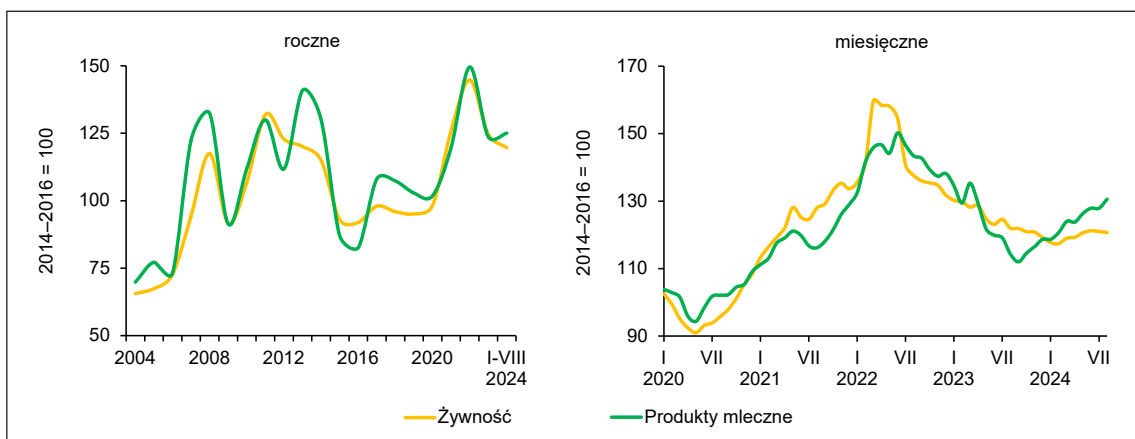
Źródło: CLAL. (b.d.). *Dairy Economic Consulting*. Pobrane 5 września 2024 z <https://www.clal.it/en/index.php>

Tabela 25. Ceny wybranych produktów mlecznych w Oceanii (EUR/t)

Miesiące	Masło 82%			Mleko w proszku odtłuszczone			Ser Cheddar w blokach		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
I	5268	4257	5170	3413	2739	2402	4920	4631	3817
II	5621	4275	5752	3616	2656	2512	4942	4610	3973
III	6291	4552	6016	4131	2574	2457	5618	4363	3925
IV	6365	4300	6202	4204	2468	2399	5773	4005	4014
V	5877	4638	6343	3947	2639	2405	5652	4216	3990
VI	5746	4875	6982	4046	2591	2502	5076	4484	4031
VII	5657	4550	6717	3986	2385	2435	5104	3898	3949
VIII	5237	4281	6383	3537	2235	2358	4991	3748	3938
IX	5397	4382	.	3595	2197	.	5233	3875	.
X	5067	4652	.	3427	2480	.	5080	3691	.
XI	4696	4619	.	2919	2501	.	4750	3631	.
XII	4468	4616	.	2927	2415	.	4680	3803	.
Średnio w roku	5474	4500	.	3646	2490	.	5152	4080	.

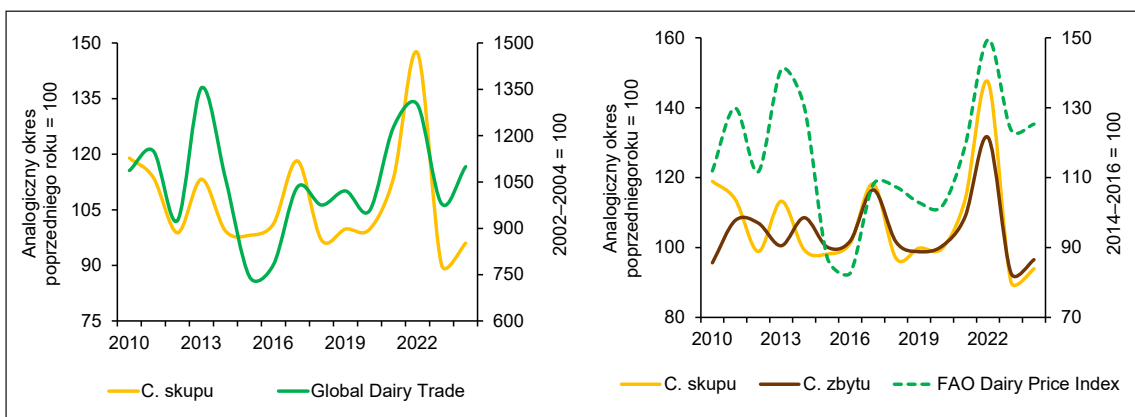
Źródło: CLAL. (b.d.). *Dairy Economic Consulting*. Pobrane 5 września 2024 z <https://www.clal.it/en/index.php>

Wykres 11. Wskaźniki światowych cen żywności i produktów mlecznych

Źródło: FAO. (b.d.). FAO Food Price Index. Pobrane 13 września 2024 z <http://www.fao.org/worldfoodsituation/foodpricesindex/en/>

Wykres 12. Światowe ceny produktów mlecznych oraz ceny skupu mleka i ceny zbytu produktów mlecznych w Polsce

Źródło: miesięczne Biuletyny Statystyczne GUS-u z lat 2010-2024, niepublikowane dane GUS-u; FAO. (b.d.). FAO Food Price Index. Pobrane 13 września 2024 z <http://www.fao.org/worldfoodsituation/foodpricesindex/en/>; oraz Global Dairy Trade. (b.d.). Pobrane 13 września 2024 z https://www.globaldairytrade.info/en/product-results/?gad=1&qclid=EAIaIQobChMlr_zpIMOL_wlVKRI7Ch155Q8JEAAYASABEqKlhfD_BwE

2. Wyniki handlu zagranicznego mlekiem i produktami mlecznymi w Polsce³⁰

Według ostatecznych danych w 2023 r. eksport wyrażony w ekwiwalencie mleka surowego zwiększył się tylko o 0,3% do 4800 tys. t, ale jego wartość spadła o 9,1% do 3281,6 mln EUR. Import zwiększył się ilościowo o 1,6% do 2260 tys. t, ale wartościowo spadł o 3,1% do 1719,0 mln EUR. W rezultacie krajowa branża mleczarska pozostała eksporterem netto, ale dodatnie saldo w ujęciu ilościowym zmniejszyło się

o 0,8% do 2540 tys. t. W ujęciu wartościowym spadek salda wymiany był głębszy i wyniósł 14,9% do 1562,6 mln EUR. Głównym powodem pogorszenia bilansu handlu zagranicznego był znaczący wzrost konsumpcji na wewnętrznym rynku oraz głęboki spadek światowych i unijnych cen trwałych produktów mlecznych, który determinował niższe ceny transakcyjne. Niekorzystny wpływ na wymianę handlową miała również aprecjacja złotego, gdyż średni kurs euro wyniósł 4,5430 PLN wobec 4,6869 PLN przed rokiem. W analizowanym okresie średni kurs dolara amerykańskiego spadł z 4,4607 PLN w 2022 r. do 4,2021 PLN w 2023 roku.

W pierwszym półroczu 2024 r. utrwały się niekorzystne tendencje w handlu zagranicznym krajowej branży mleczar-

skiej pomimo relatywnie dużej dynamiki dostaw surowca do zakładów oraz wzrostu cen na międzynarodowych giełdach towarowych. W okresie styczeń-lipiec 2024 r. skup mleka zwiększył się o 4,2% w porównaniu z analogicznym okresem 2023 roku. Pomimo wzrostu dostaw surowca mlecznego do zakładów w okresie styczeń-czerwiec 2024 r. eksport wyrażony w ekwiwalencie mleka surowego spadł o 6,2% do 2460 tys. t, a import zwiększył się o 9,7% do 1180 tys. t. W konsekwencji dodatnie saldo wymiany zmniejszyło się o 17,2% do 1280 tys. t. W ujęciu wartościowym eksport spadł w porównaniu z pierwszym półroczem 2023 r. o 1,2% do 1795,4 mln EUR, a import zwiększył się o 3,4% do 871,9 mln EUR. Eksport netto spadł o 5,1% do 923,5 mln EUR. Pogorszenie wyników

³⁰ Produkty mleczne obejmują następujące pozycje oznaczone w Taryfie Celnej kodami CN: 0401 – Mleko płynne i śmietana, 0402 – Mleko zagęszczone i w proszku, 0403 – Jogurty i napoje fermentowane, 0404 – Serwatka, 0405 – Masło i tłuszcze mleczne, 0406 – Sery i twarogi, 2105 – Lody, 350110 – Kazeina.

handlu zagranicznego w warunkach rosnących dostaw surowca i wzrostu światowych cen można wytłumaczyć rosnącym popytem na krajowym rynku. W analizowanym okresie niekorzystny wpływ na handel zagraniczny miała postępująca aprecjacja krajowej waluty. W pierwszej połowie 2024 r. średni kurs euro wyniósł 4,3175 PLN wobec 4,6288 PLN przed rokiem. Średni kurs dolara amerykańskiego ukształtował się na poziomie 3,9940 PLN wobec 4,2836 PLN w pierwszym półroczu 2023 roku.

W drugiej połowie 2024 r. i w 2025 r. wyniki handlu zagranicznego będą determinowane przede wszystkim przez koniunkturę na międzynarodowym rynku i uwarunkowania podaży-popytu na krajowym rynku. Stymulatorem rozwoju eksportu będą rosnące światowe ceny trwałych produktów mlecznych, w tym w szczególności masła i serów. Na wewnętrznym rynku jest przewidywane utrwalenie wzrostowych tendencji w skupie mleka i konsumpcji artykułów mleczarskich. W 2024 r. dostawy surowca mlecznego do zakładów zwiększą się o 4,0–4,5%, ale wzrost produkcji artykułów mlecznych w znacznej części zostanie skonsumowany na krajowym rynku. Duży wpływ na wyniki handlu zagranicznego w całym 2024 r. będą miały niekorzystne tendencje w pierwszej połowie roku, które trudno będzie zrekompensować w drugim półroczu. Uwzględniając duże ryzyko produkcyjne i handlowe ocenia się, że w 2024 r. eksport produktów mlecznych wyrażony w ekwiwalencie surowca wyniesie ok. 4750 tys. t i będzie o 1,0% mniejszy niż przed rokiem. W imporcie przewiduje się spowolnienie wzrostowych tendencji – wzrośnie on o ok. 8% do 2450 tys. t w przeliczeniu na surowiec. W konsekwencji wystąpi zmniejszenie salda wymiany do 2300 tys. t wobec 2540 tys. t w 2023 roku. W ujęciu wartościowym eksport wzrośnie o ok. 4% do 3,4 mld EUR, a import o ok. 10% do 1,9 mld EUR. Dodatkowo saldo wymiany zmniejszy się do ok. 1,5 mld EUR wobec 1,6 mld EUR przed rokiem.

W 2025 r., jeżeli koniunktura na międzynarodowym rynku będzie dobra

Tabela 26. Handel zagraniczny produktami mlecznymi

Wyszczególnienie	2022	2023	2024 ^b	2025 ^c	I–VI		
					2023	2024 ^a	2025 ^c
(tys. t w ekwiwalencie surowca) ^d							
Eksport	4785	4800	4750	4900	2620	2460	2500
Import	2225	2260	2450	2500	1075	1180	1250
Saldo	2560	2540	2300	2400	1545	1280	1250
(mln EUR)							
Eksport	3611,3	3281,6	3410,0	3700,0	1816,8	1795,4	1970
Import	1774,3	1719,0	1885,0	2000,0	843,4	871,9	915
Saldo	1837,0	1562,6	1525,0	1700,0	973,4	923,5	1055

^a dane wstępne

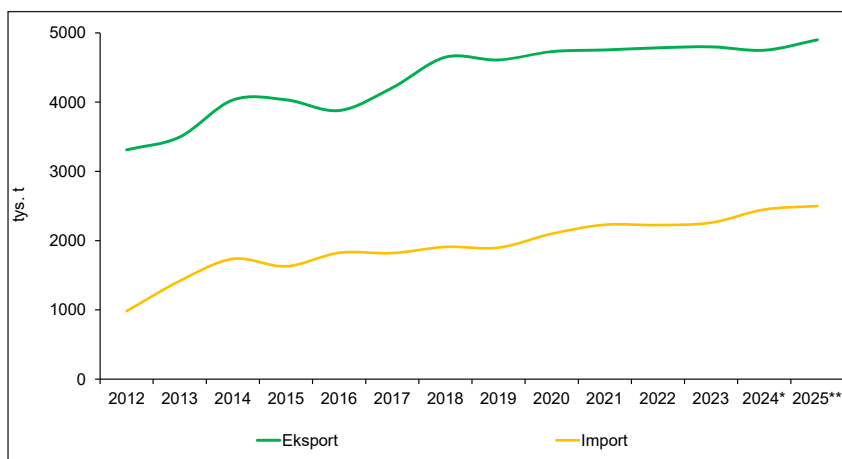
^b szacunek IERiGŻ PIB

^c prognoza IERiGŻ PIB

^d szacunek wykonano wykorzystując wskaźniki zawartości suchej masy w produktach mlecznych: mleko spożywcze 0,102–0,122, mleko w proszku 0,904–0,928, serwatka zagęszczona i w proszku 0,180–0,904, sery dojrzewające 0,495–0,560, sery topione 0,503, sery twarogowe 0,303, śmietana 0,250 i masło 0,850; zawartość suchej masy w mleku surowym przyjęto 13,2%

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

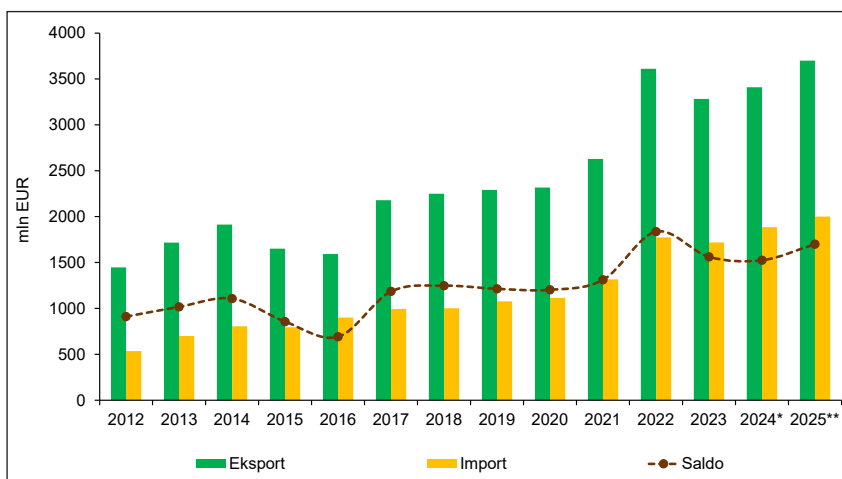
Wykres 13. Wolumen eksportu i importu produktów mlecznych w ekwiwalencie mleka surowego

* szacunek IERiGŻ PIB, ** prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Wykres 14. Handel zagraniczny produktami mlecznymi

* szacunek IERiGŻ PIB, ** prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: niepublikowane dane MF oraz obliczenia IERiGŻ PIB.

oraz utrzymają się pozytywne tendencje w produkcji i skupie mleka w Polsce, to eksport produktów mlecznych wyrażony w ekwiwalencie mleka może wzrosnąć do 4900 tys. t, a import do 2500 tys. t. W konsekwencji dodatnie saldo wymiany może zwiększyć się o ok. 4% do 2400 tys. t. W ujęciu wartościowym eksport zwiększył się do 3,7 mld EUR, a import do 2,0 mld EUR. Dodatnie saldo wymiany handlowej może wzrosnąć do 1,7 mld EUR wobec 1,5 mld EUR w 2024 roku.

3. Eksport

W pierwszym półroczu 2024 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2023 r., eksport poszczególnych grup towarowych produktów mlecznych wykazywał zróżnicowane tendencje. Wzrost wywozu dotyczył mleka płynnego i śmietany, jogurtów i napojów mlecznych, lodów oraz kazeiny, a spadek – serów i twarogów, mleka i śmietany w proszku, masła oraz serwatki. W strukturze towarowej wywozu udział finalnych produktów konsumpcyjnych wyniósł 63,9% wobec 63,5% w pierwszym półroczu 2023 roku. Eksport produktów o dużym udziale wartości dodanej i wysokim stopniu przetworzenia jest korzystny dla branży, gdyż umożliwia efektywniejsze wykorzystanie zasobów czynników produkcji oraz ułatwia promocję na zewnętrznym rynku, co jest znacznie trudniej realizować w eksporcie masowych półproduktów i półfabrykatów. Główną pozycją w eksporcie pozostały sery i twarogi, których udział spadł z 32,3 do 31,8%. Udział mleka płynnego i śmietany wzrósł z 15,9 do 18,2%, jogurtów i napojów z 6,1 do 6,5%, a lodów z 12,8 do 14,1%. Udział masła w strukturze wywozu zmniejszył się z 12,3 do 11,5%, a mleka w proszku z 14,5% do 12,1%.

W pierwszej połowie 2024 r. w strukturze geograficznej eksportu wystąpiły istotne zmiany, gdyż udział krajów członkowskich UE wzrósł z 66,4 do 69,1% przed rokiem. Wzrost sprzedaży odnotowano zarówno w krajach UE-14, jak i UE-13, których udział zwiększył się odpowiednio z 40,0 do 41,8% i z 26,4 do 27,3%. Udział krajów rozwijających się gospodarczo

Tabela 27. Struktura towarowa handlu zagranicznego produktami mlecznymi (% wartości)

Wyszczególnienie	Eksport		Import	
	I-VI 2023	I-VI 2024 ^a	I-VI 2023	I-VI 2024 ^a
Sery i twarogi	32,3	31,8	35,4	36,5
Mleko płynne i śmietana	15,9	18,2	14,8	13,4
Mleko zagęszczone i w proszku	14,5	12,1	18,8	17,8
Masło i tłuszcze mleczne	12,3	11,5	5,9	7,2
Serwatka	5,6	5,3	3,7	4,5
Lody	12,8	14,1	10,2	11,1
Jogurty i napoje fermentowane	6,1	6,5	5,5	5,4
Kazeina	0,5	0,5	5,7	4,1
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0

^a dane wstępne

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

Tabela 28. Struktura geograficzna handlu zagranicznego produktami mlecznymi (% wartości)

Wyszczególnienie	Eksport		Import	
	I-VI 2023	I-VI 2024 ^a	I-VI 2023	I-VI 2024 ^a
UE-27	66,4	69,1	91,4	93,8
UE-14	40,0	41,8	71,0	75,3
UE-13	26,4	27,3	20,4	18,5
WNP i Europa Środkowo-Wschodnia	5,3	4,7	3,1	4,1
Kraje rozwijające się	21,0	19,4	0,5	0,2
Inne kraje rozwinięte	7,3	6,8	5,0	1,9
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0

^a dane wstępne

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

zmniejszył się z 21,0 do 19,4%, a pozostałych krajów rozwiniętych gospodarczo z 7,3 do 6,8%. W układzie krajów głównymi partnerami handlowymi były: Niemcy (361,5 mln EUR), Czechy (116,7 mln EUR), Algieria (106,8 mln EUR), Wielka Brytania (92,5 mln EUR), Rumunia (91,2 mln EUR), Holandia (87,6 mln EUR) i Włochy (76,2 mln EUR). Ukraina, pomimo wojennych warunków, była liczącym się rynkiem zbytu polskich produktów mlecznych, gdyż wartość eksportu wyniosła 47,5 mln EUR.

W pierwszej połowie 2024 r. utrzymała się spadkowa tendencja eksportu serów i twarogów, który zmniejszył się w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku o 3,8% do 137,5 tys. t. W strukturze wywozu sery podpuszczkowe dojrzewające stanowiły 56,5%. Średnia cena eksportowa wyniosła 4152 EUR/t wobec 4109 EUR/t w pierwszym półroczu 2023 roku. W rezultacie wartość wywozu spadła o 2,8% do 570,7 mln EUR. Głównym rynkiem zbytu

serów i twarogów pozostały państwa UE, w tym Niemcy (22,6 tys. t), Czechy i Rumunia (po 12,3 tys. t) oraz Włochy (8,5 tys. t). Na rynkach krajów trzecich dużymi odbiorcami były: Wielka Brytania (8,3 tys. t), Ukraina (7,3 tys. t) i Arabia Saudyjska (4,9 tys. t).

Eksport masła i tłuszczów mlecznych zmniejszył się o 21,7% do 35,8 tys. t, ale jego wartość spadła o 7,6% do 206,5 mln EUR, o czym zdecydowały wyższe ceny na światowym rynku. Głównym powodem spadku eksportu był duży popyt na wewnętrznym rynku. Średnia cena transakcyjna wyniosła 5765 EUR/t wobec 4885 EUR/t w pierwszej połowie 2023 roku. Masło eksportowano głównie do UE, w tym do Czech (6,4 tys. t), Holandii (6,1 tys. t), Rumunii (3,5 tys. t) i Niemiec (3,0 tys. t).

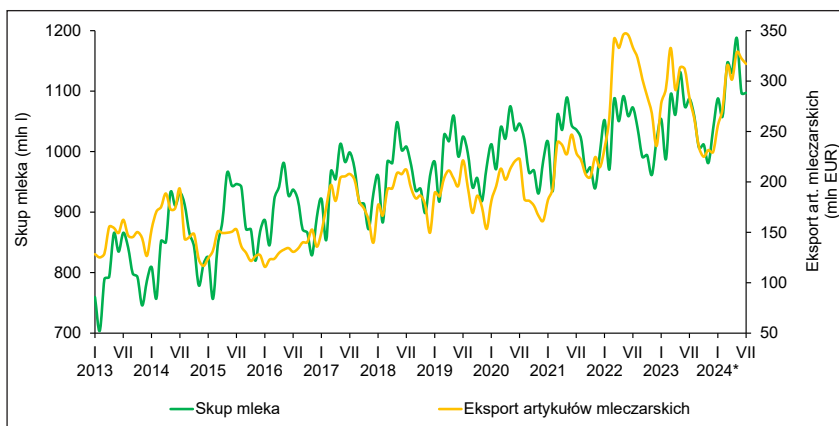
Spadek światowych cen mleka chudego w proszku w pierwszych miesiącach 2024 r. skutkowało pogorszeniem rentowności transakcji eksportowych

i w konsekwencji wywóz w pierwszym półroczu 2024 r. spadł o 12,7% do 82,1 tys. t, a wartościowo o 17,4% do 217,3 tys. t. Średnia cena eksportowa wyniosła 2646 EUR/t wobec 2796 EUR/t w pierwszym półroczu 2023 roku. Największe ilości proszku mlecznego sprzedano do Algierii (40,7 tys. t), Włoch (5,6 tys. t), Niemiec (3,8 tys. t) i Arabii Saudyjskiej (3,7 tys. t). Liczącymi się odbiorcami były także Holandia, Maroko i Filipiny (po 2,8 tys. t). Eksport serwatki zagęszczonej i w proszku wykazywał analogiczne zmiany jak wywóz mleka w proszku. Eksport spadł o 9,3% do 102,6 tys. t, a jego wartość o 6,7% do 94,7 mln EUR. Średnia cena transakcyjna wzrosła z 897 do 924 EUR/t. Serwatkę eksportowano głównie do Azji i UE: Chin (20,3 tys. t), Holandii (14,9 tys. t), Niemiec (9,0 tys. t) oraz Indonezji (7,5 tys. t), Malezji (6,7 tys. t) i Tajlandii (5,1 tys. t).

Pomimo dużego zapotrzebowania na surowiec w krajowym przemyśle mleczarskim zwiększył się wywóz mleka płynnego i śmietany, w tym do wtórnego przetwórstwa. W pierwszym półroczu 2024 r. eksport tych wyrobów wyniósł 440,1 tys. t i był o 4,6% większy niż w analogicznym okresie 2023 roku. W ujęciu wartościowym eksport wzrósł o 13,0% do 327,1 mln EUR, a zdecydowały o tym wyższe ceny transakcyjne oraz zmiany w strukturze towarowej. Średnia cena eksportowa wyniosła 743 EUR/t wobec 688 EUR/t w pierwszym półroczu 2023 roku. Głównym rynkiem zbytu pozostały Niemcy (269,9 tys. t po 665 EUR/t), Korea Południowa (29,1 tys. t po 687 EUR/t), Litwa (28,9 tys. t po 673 EUR/t) oraz Wietnam (13,3 tys. t po 687 EUR/t) i Chiny (12,6 tys. t po 707 EUR/t).

W pierwszej połowie 2024 r. utrwalił się wzrost eksportu jogurtów i napojów mlecznych, który zwiększył się ilościowo o 0,3% do 68,9 tys. t, a wartościowo o 5,0% do 116,6 mln EUR. Średnia cena eksportowa wzrosła o 4,7% do 1692 EUR/t. Omawiane produkty eksportowano przede wszystkim do Węgier i Wielkiej Brytanii (po 9,6 tys. t), Rumunii (8,1 tys. t) oraz Niemiec i Czech (po 6,0 tys. t). Dużym rynkiem zbytu była także Ukraina (2,9 tys. t).

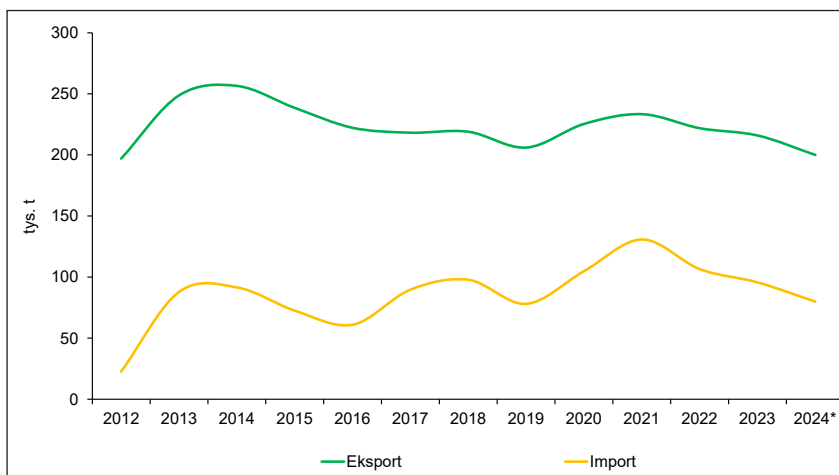
Wykres 15. Wartość eksportu artykułów mleczarskich oraz ilość skupionego mleka według miesięcy

* I-VII 2024 r. – eksport dane wstępne

Źródło: miesięczne Biuletyny Statystyczne GUS-u z lat 2013–2024. http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/informacje-o-sytuacji-spolesno-gospodarczej/publikacja_4.html; oraz niepublikowane dane MF.

Wykres 16. Handel zagraniczny serwatką

* szacunek IERiGŻ PIB

Źródło: niepublikowane dane MF.

Tabela 29. Eksport produktów mlecznych

Wyszczególnienie	2022	2023	2024 ^b	I-VI		
				2023	2024 ^a	2025 ^c
(tys. t)						
Mleko płynne i śmietana	843,8	836,3	880,0	420,7	440,1	450,0
Mleko zagęszczone i w proszku	145,0	155,1	140,0	94,1	82,1	85,0
Jogurty i napoje fermentowane	131,4	133,5	135,0	68,7	68,9	70,0
Serwatka	221,9	215,9	200,0	113,1	102,6	115,0
Masło i tłuszcze mleczne	74,6	74,7	65,0	45,8	35,8	40,0
Sery i twarogi	279,1	281,8	275,0	143,0	137,5	140,0
Lody	109,9	103,7	110,0	70,2	74,0	75,0
Kazeina	1,9	1,8	3,0	0,9	1,4	2,0
(mln EUR)						
Mleko płynne i śmietana	706,4	569,8	670,0	289,4	327,1	340,0
Mleko zagęszczone i w proszku	522,1	422,1	375,0	263,1	217,3	225,0
Jogurty i napoje fermentowane	190,0	216,4	230,0	111,1	116,6	120,0
Serwatka	259,9	185,1	190,0	101,5	94,7	110,0
Masło i tłuszcze mleczne	475,7	375,0	400,0	223,6	206,5	260,0
Sery i twarogi	1149,4	1152,5	1140,0	587,4	570,7	580,0
Lody	286,8	345,6	380,0	232,2	252,5	250,0
Kazeina	21,0	15,1	22,0	8,6	9,9	15,0

^a dane wstępne

^b szacunek IERiGŻ PIB

^c prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

4. Import

W pierwszym półroczu 2024 r. zmniejszył się import większości grup towarowych produktów mlecznych w porównaniu z analogicznym okresem 2023 r., z wyjątkiem mleka w proszku, serów i twarogów, lodów oraz kazeiny. W strukturze towarowej importu udział finalnych produktów konsumpcyjnych wzrósł z 57,0 do 60,2%. Głównymi grupami towarowymi pozostały sery i twarogi (36,5%), mleko zagęszczone i w proszku (17,8%), mleko płynne i śmietana (13,4%), lody (11,1%) oraz masło (7,2%).

Produkty mleczarskie były importowane przede wszystkim z krajów UE, których łączny udział w wartości przywozu wyniósł 93,8%. Przywóz z krajów UE-14 stanowił 75,3%, podczas gdy udział krajów UE-13 spadł do 18,5%. Udział krajów WNP i Europy Środkowo Wschodniej zwiększył się z 3,1 do 4,1%, ale pozostałych krajów rozwiniętych gospodarczo spadł z 5,0 do 1,9%. Głównymi dostawcami były następujące państwa członkowskie: Niemcy (277,5 mln EUR), Litwa (84,9 mln EUR), Belgia (78,8 mln EUR), Francja (73,6 mln EUR), Holandia (67,3 mln EUR) i Włochy (59,4 mln EUR). Pozostałe kierunki geograficzne miały niewielkie znaczenie w strukturze importu, w tym Ukraina (24,6 mln EUR).

W pierwszym półroczu 2024 r. utrwał się wzrost importu serów i twarogów, który zwiększył się o 9,4% do 62,8 tys. t, w tym serów podpuszczkowych dojrzewających do 33,2 tys. t. Wartość przywozu wzrosła o 6,6% do 318,2 mln EUR, a zdecydowały o tym niższe o 2,5% ceny transakcyjne (5062 EUR/t). Sery i twarogi importowano głównie z Niemiec (23,9 tys. t), Czech (7,1 tys. t), Holandii (6,8 tys. t) i Włoch (6,3 tys. t).

Import mleka zagęszczonego i w proszku wzrósł o 15,4% do 76,7 tys. t. W wyniku niższych cen transakcyjnych wartość przywozu spadła o 2,4% do 155,0 mln EUR. Średnia cena importowa wyniosła 2020 EUR/t i była o 15,4% niższa niż w pierwszym półroczu 2023 roku. Średnia cena mleka odtłuszczonego w proszku spadła do 2789 EUR/t wobec

Tabela 30. Import produktów mlecznych

Wyszczególnienie	2022	2023	2024 ^b	I–VI		
				2023	2024 ^a	2025 ^c
	(tys. t)					
Mleko płynne i śmietana	211,4	215,7	170,0	108,4	84,5	85,0
Mleko zagęszczone i w proszku	126,2	135,4	160,0	66,5	76,7	75,0
Jogurty i napoje fermentowane	60,5	57,9	60,0	28,6	28,2	30,0
Serwatka	106,6	95,7	80,0	45,2	36,5	40,0
Masło i tłuszcze mleczne	27,0	21,7	27,0	7,9	10,0	8,0
Sery i twarogi	108,0	118,3	130,0	57,4	62,8	65,0
Lody	38,9	40,1	41,0	24,8	25,7	25,0
Kazeina	12,4	10,9	12,0	4,9	6,2	6,0
	(mln EUR)					
Mleko płynne i śmietana	292,8	277,3	240,0	124,6	117,1	120,0
Mleko zagęszczone i w proszku	355,5	320,3	340,0	158,8	155,0	155,0
Jogurty i napoje fermentowane	91,9	95,6	100,0	46,8	47,1	55,0
Serwatka	85,6	67,3	85,0	31,3	39,1	45,0
Masło i tłuszcze mleczne	174,6	124,1	190,0	50,0	63,0	60,0
Sery i twarogi	543,3	606,4	675,0	298,4	318,2	345,0
Lody	105,5	139,8	170,0	85,9	96,7	95,0
Kazeina	125,1	88,2	85,0	47,7	35,7	40,0

^a dane wstępne

^b szacunek IERiGŻ PIB

^c prognoza IERiGŻ PIB

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych MF.

2856 EUR/t przed rokiem. Omawiane produkty importowano głównie z Niemiec (31,4 tys. t), Francji (14,1 tys. t) i Belgii (7,6 tys. t). Import serwatki zagęszczonej i w proszku zmniejszył się o 19,3% do 36,5 tys. t, ale jego wartość wzrosła o 25,2% do 39,1 mln EUR. Średnia cena importowa wzrosła o 55,1% do 1071 EUR/t, a zdecydowały o tym zmiany w strukturze asortymentowej. Serwatkę importowano przede wszystkim z Niemiec (8,3 tys. t po 1360 EUR/t), Litwy (6,4 tys. t po 195 EUR/t) i Belgii (6,4 tys. t po 959 EUR/t).

Rosnące dostawy surowca do zakładów skutkowały zahamowaniem importu mleka płynnego i śmietany, który w pierwszej połowie 2024 r. zmniejszył się o 22,0% do 84,5 tys. t. W ujęciu wartościowym przywóz spadł o 6,1% do 117,1 mln EUR. Średnia cena importowa wyniosła 1385 EUR/t wobec 1150 EUR/t w pierwszej połowie 2023 roku. Mleko płynne i śmietanę importowano głównie z Litwy (46,3 tys. t), Niemiec (13,7 tys. t), Belgii (6,2 tys. t) i Słowacji (5,0 tys. t).

W analizowanym okresie import jogurtów i napojów mlecznych zmniejszył się o 1,1% do 28,2 tys. t, ale jego wartość

zwiększyła się o 0,7% do 47,1 mln EUR. Średnia cena importowa wyniosła 1668 EUR/t i była o 1,8% wyższa niż w pierwszej połowie 2023 roku. Jogurty i napoje mleczne importowano głównie z Niemiec (11,6 tys. t), Belgii (8,5 tys. t), Austrii (4,3 tys. t) i Czech (1,8 tys. t).

W pierwszym półroczu 2024 r. odnotowano duży wzrost importu masła i tłuszczów mlecznych do 10,0 tys. t, a zdecydowały o tym relatywnie niskie ceny transakcyjne. Średnia cena importowa spadła o 0,2% do 6287 EUR/t. Wartość przywozu wzrosła o 26,1% do 63,0 mln EUR. Najwięcej masła i tłuszczów mlecznych importowano z Niemiec i Belgii (po 2,7 tys. t) oraz Francji (1,3 tys. t).

Polski rynek produktów mlecznych jest zaopatrywany kazeiną głównie z importu, gdyż produkcja krajowa jest niewielka. W pierwszym półroczu 2024 r. przywóz zwiększył się o 25,9% do 6,2 tys. t. Wartość importu spadła o 25,2% do 35,7 mln EUR, gdyż średnia cena transakcyjna wyniosła 5796 EUR/t i była o 40,6% niższa niż w pierwszej połowie 2023 roku. Kazeinę importowano głównie z Ukrainy (2,0 tys. t), Białorusi (1,1 tys. t) oraz Irlandii i Nowej Zelandii (po 0,8 tys. t).

V. CENY

1. Ceny skupu

W okresie od stycznia do lipca 2024 r. ceny skupu mleka w Polsce wykazywały spadkową tendencję z 2,07 do 1,95 PLN/l. W analizowanym okresie średnia cena skupu wyniosła 2,01 PLN/l i była o 6,1% niższa niż w analogicznym okresie 2023 roku. Na uwagę zasługuje jednak fakt, że w czerwcu i lipcu 2024 r. ceny skupu mleka były odpowiednio o 0,8 i 3,3% wyższe niż w analogicznych miesiącach poprzedniego roku. Spadek cen skupu mleka wystąpił w warunkach poprawy koniunktury na światowym rynku, której wyrazem były rosnące ceny masła i serów. W tych warunkach na spadek krajowych cen surowca mlecznego oddziaływała aprecjacja złotego względem euro i dolara amerykańskiego oraz niższa inflacja w gospodarce na-

rodowej. W omawianym okresie średni wzrost cen detalicznych towarów i usług konsumpcyjnych wyniósł 2,9% wobec 14,4% w analogicznym okresie 2023 r., a cen żywności 2,4% wobec 20,0% przed rokiem.

W Polsce utrzymuje się duże regionalne zróżnicowanie cen skupu mleka i ich dynamiki. W lipcu 2024 r. najwyższe ceny skupu odnotowano w województwach: podlaskim (2,04 PLN/l), lubelskim (2,01 PLN/l), dolnośląskim (1,98 PLN/l) oraz opolskim, podkarpackim i śląskim (po 1,95 PLN/l). Wymienione regiony charakteryzują się zróżnicowaną specjalizacją w chowie bydła mlecznego. Województwo podlaskie jest liderem w produkcji i przemysłowym przetworstwie surowca mlecznego. Wysokie ceny w województwach dolnośląskim i opol-

skim mogą być konsekwencją dobrej koniunktury na niemieckim rynku. Najniższe ceny skupu surowca mlecznego odnotowano w województwach: łódzkim, małopolskim i pomorskim (1,85 PLN/l) oraz kujawsko-pomorskim (1,86 PLN/l). Głównym powodem niskich cen w tych regionach jest sytuacja ekonomiczna przemysłu mleczarskiego oraz rozdrobniona struktura dostawców. Małe gospodarstwa rolne nie uzyskują dopłat do cen skupu, które premiuje wielkość dostawy.

W lipcu 2024 r., w porównaniu z lipcem 2023 r., ceny skupu mleka wzrosły o 3,3%. Ceny zbytu produktów mlecznych były średnio o 4,4% wyższe niż przed rokiem, a ceny detaliczne wzrosły o 2,1%. Ceny detaliczne masła, które jest zaliczane przez GUS do tłuszczowych artykułów żywnościowych, wzrosły o 10,9%.

Tabela 31. Przeciętne ceny skupu mleka (bez VAT, PLN/100 l)

Miesiące	2020	2021	2022	2023	2024	Wskaźniki dynamiki		
						2022	2023	2024
						analogiczny okres roku poprzedniego = 100		
I	137,19	149,35	182,96	245,53	207,09	122,5	134,2	84,3
II	137,38	149,17	184,21	227,40	205,38	123,5	123,4	90,3
III	136,86	151,53	196,48	222,54	205,04	129,7	113,3	92,1
IV	132,89	152,27	213,47	216,80	202,56	140,2	101,6	93,4
V	130,88	151,39	221,11	206,52	196,89	146,1	93,4	95,3
VI	130,61	150,22	227,18	193,58	195,04	151,2	85,2	100,8
VII	130,69	149,45	233,67	188,67	194,92	156,4	80,7	103,3
VIII	133,26	150,52	238,97	186,76	200,63	158,8	78,2	107,4
IX	138,17	155,71	249,66	188,38	200,00 ^a	160,3	75,5	106,2
X	144,59	163,78	260,35	195,61		159,0	75,1	
XI	149,98	173,64	270,46	207,22		155,8	76,6	
XII	152,92	184,13	275,47	211,51	215,00 ^a	149,6	76,8	101,7
Średnio w roku	138,24	156,93	231,21	207,76	205,00 ^a	147,3	89,9	98,7

^a prognoza IERiGŻ PIB na wrzesień 2024 r. oraz kwartalna i roczna

Źródło: miesięczne Biuletyny Statystyczne GUS-u z lat 2020–2024. <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/informacje-o-sytuacji-spoleczo-gospodarczej/publikacja.4.html>

Tabela 32. Wskaźniki cen na poszczególnych poziomach rynku mleka

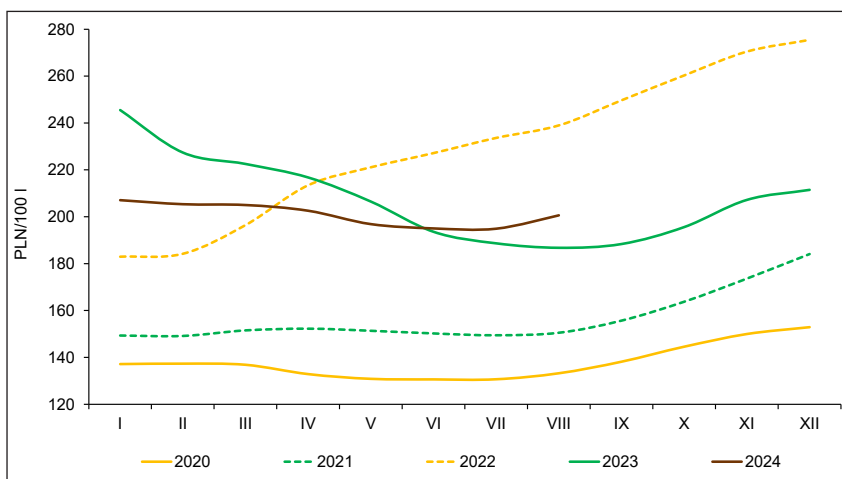
Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023	VII 2024	
						VII 2023 = 100	XII 2023 = 100
	rok poprzedni = 100						
Ceny skupu	100,5	102,2	113,7	147,3	90,2	103,3	92,2
Ceny zbytu	98,8	100,4	108,8	131,5	92,7	104,4	97,6
Ceny detaliczne nabiału	101,5	103,7	103,5	118,9	115,3	102,1	102,7
Ceny detaliczne masła	95,5	96,6	102,5	127,5	96,0	110,9	107,7

Źródło: niepublikowane dane GUS-u oraz obliczenia IERiGŻ PIB.

W czwartym kwartale 2024 r. utrwali się wzrostowa tendencja cen skupu w porównaniu z analogicznym okresem 2023 r., którą będzie wzmacniał sezonowy wzrost cen w okresie zimowym. Koniunktura na międzynarodowym rynku wskazuje, że ceny trwałych produktów mlecznych będą wzrastały, w tym w szczególności ceny masła i serów. Krajowy przemysł mleczarki generuje duże zapotrzebowanie na surowiec, gdyż popyt na rynku wewnętrznym i zewnętrznym jest duży, a zakłady dysponują dużymi zdolnościami przerobowymi. Istotnym czynnikiem stymulującym wzrost cen skupu będzie wyższa inflacja i ceny żywności ogółem, w tym także w związku z przywróceniem 5% stawek podatku VAT na żywność. Na tej podstawie ocenia się, że w grudniu 2024 r. średnia cena skupu mleka może wzrosnąć do 2,20 PLN/l i będzie o 4,0% wyższa niż przed rokiem. Uwzględniając dotychczasowe tendencje cenowe oraz koniunkturę na międzynarodowym i krajowym rynku ocenia się, że średnia cena skupu mleka w 2024 r. może wynieść ok. 2,05 PLN/l i będzie o ok. 1,5% niższa niż przed rokiem.

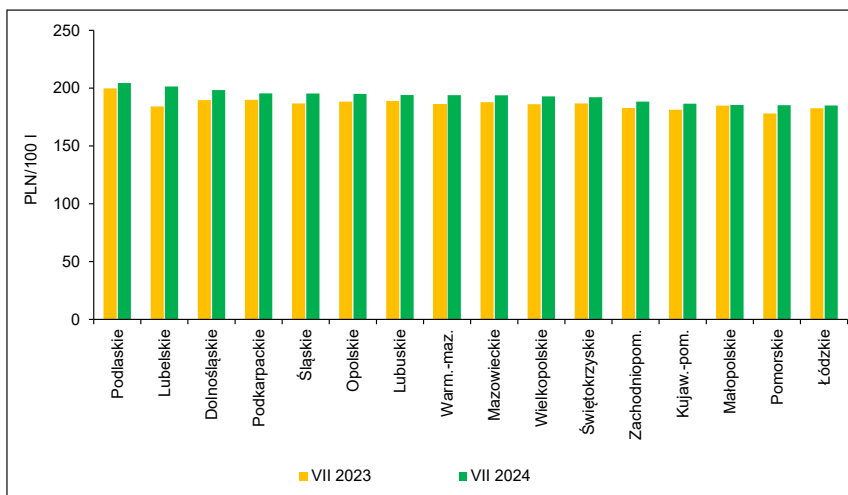
W 2025 r. ceny skupu mleka w Polsce będą uzależnione od sytuacji podaży-popytowej i cenowej na międzynarodowym rynku w kontekście wojny w Ukrainie, gdyż produkcja i skup mleka w kraju będą wykazywały relatywnie niewielkie zmiany. Istotny wpływ na poziom cen będą miały także czynniki inflacyjne w gospodarce narodowej i kurs walutowy. Cykl koniunkturalny na światowym rynku mleka trwa średnio dwa lata. Jeżeli potwierdzą się długookresowe tendencje rozwojowe, to w 2025 r. możliwe są relatywnie wysokie ceny trwałych produktów mlecznych na międzynarodowych giełdach towarowych. W związku z tym prawdopodobnym scenariuszem rozwojowym krajowych cen skupu surowca mlecznego jest ich stabilizacja w pierwszym kwartale (2,15–2,20 PLN/l), sezonowy spadek w okresie letnim do 1,95–2,05 PLN/l, a następnie ponowny sezonowy wzrost w ostatnich miesiącach do 2,20 PLN/l. Na tej podstawie szacuje się, że średnia cena skupu mleka w 2025 r. może wahać się w granicach 2,10–2,15 PLN/l i będzie o 2,5–5,0% wyższa niż przed rokiem.

Wykres 17. Miesięczne ceny skupu mleka

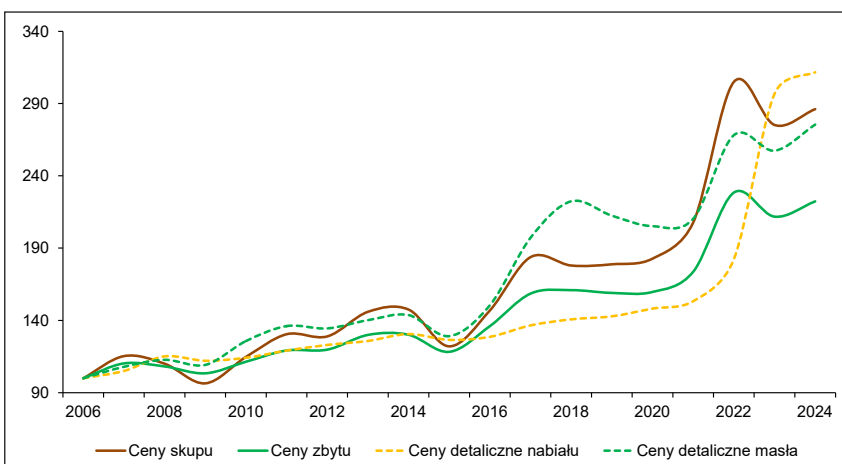
Źródło: miesięczne Biuletyny Statystyczne GUS-u z lat 2020–2024, http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/informacje-o-sytuacji-spoleczo-gospodarczej/publikacja_4.html

Wykres 18. Ceny skupu mleka według województw

Źródło: niepublikowane dane GUS-u.

Wykres 19. Skumulowane wskaźniki cen na rynku mleka w latach 2007–2024 (2006 = 100)

Źródło: obliczenia IERIGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

W lipcu 2024 r. średnia cena skupu mleka surowego w UE wyniosła 0,46 EUR/kg i była o 6,1% wyższa niż przed rokiem. W okresie styczeń–lipiec 2024 r. średnia cena skupu wyniosła również 0,46 EUR/kg, ale była o 4,9% niższa niż w analogicznym okresie 2023 roku. Głównym powodem tych różnic były przeciwstawne tendencje rozwojowe cen w omawianych okresach, które określały tzw. efekt bazy statystycznej. W Polsce w lipcu 2024 r. cena skupu wyniosła 0,46 EUR/kg i była o 8,8% wyższa niż przed rokiem, a w okresie styczeń–lipiec ukształtowała się na średnim poziomie 0,47 EUR/kg i była o 1,1% wyższa niż w analogicznym okresie 2023 roku. Polska branża mleczarska od 2022 r. znacząco utraciła przewagi konkurencyjne wynikające z niższych cen surowca, gdyż ceny są wyższe niż we Francji, a okresowo również wyższe niż w Niemczech.

W okresie styczeń–lipiec 2024 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2023 r., ceny skupu surowca mlecznego w poszczególnych krajach członkowskich UE wykazywały bardzo zróżnicowane tendencje. Głęboki spadek cen wykazały: Portugalia (o 15,1%), Węgry (o 14,6%), Hiszpania (o 12,6%), Słowacja (o 12,4%) i Czechy (o 10,0%). W krajach będących dużymi producentami mleka surowego ceny skupu wykazywały spadkowe tendencje: Niemcy (o 4,3%), Francja (o 2,2%), Holandia (o 3,6%), Dania (o 6,1%) i Irlandia (o 4,7%). Wzrost cen skupu mleka odnotowano w Łotwie (o 10,4%), Litwie (o 7,5%) oraz Polsce (o 1,1%).

W ujęciu bezwzględny w okresie styczeń–lipiec 2024 r. najwyższe ceny skupu mleka (0,52–0,64 EUR/kg) odnotowano na Cyprze Malcie i w Grecji. Najniższe ceny wystąpiły w Węgrzech i Estonii (po 0,42 EUR/kg) oraz Słowacji (0,43 EUR/kg). W państwach członkowskich UE będących liderami w produkcji mleka surowego ceny skupu były zbliżone do średniego poziomu na jednolitym rynku: Dania, Niemcy, Francja (po 0,46 EUR/kg), Irlandia (0,44 EUR/kg) i Holandia (0,47 EUR/kg).

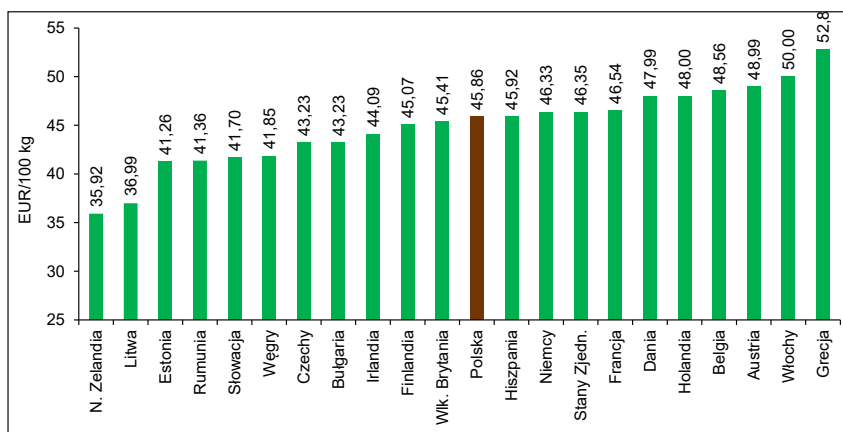
Tabela 33. Przeciętne ceny płacone za mleko rolnikom w Polsce, UE, Nowej Zelandii i Stanach Zjednoczonych (EUR/100 kg mleka standardowego)

Lata / okresy	UE-28 ^a	UE-15	UE-13	Polska	Nowa Zelandia	Stany Zjednoczone
2014	37,12	37,88	32,35	32,23	31,20	39,78
2015	30,56	31,43	27,18	27,79	23,78	33,98
2016	28,31	28,90	25,40	25,88	27,06	32,37
2017	34,80	35,36	31,80	32,34	32,56	34,51
2018	34,05	34,54	31,56	31,94	29,79	30,39
2019	34,52	34,85	31,86	31,69	29,98	36,75
2020	34,14	.	.	31,56	30,33	35,00
2021	36,81	.	.	34,45	36,65	34,59
2022	50,21	.	.	49,09	42,75	53,13
2023	46,97	.	.	45,72	33,39	41,49
2023 VII	43,73	.	.	42,16	28,89	34,49
2024 VII	46,41	.	.	45,86	35,92	46,35
2023 I–VII	48,63	.	.	46,42	35,30	40,71
2024 I–VII	46,25	.	.	46,91	33,88	43,53

^a od 2020 r. UE-27 (bez Wielkiej Brytanii)

Źródło: European Commission (2024). Milk Market Observatory. https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/cd84dd7e-e105-4057-82d9-e1f9bcb5c153_en?filename=eu-raw-milk-prices_en.pdf&preflang=pl; dane CLAL (b.d.). Dairy Economic Consulting. Pobrane 9 września 2024 z <https://www.clal.it/en/index.php> oraz obliczenia IERiGŻ PIB.

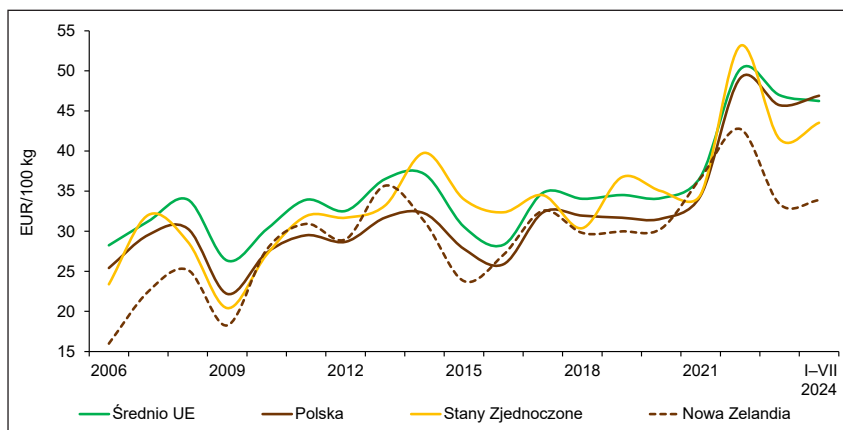
Wykres 20. Ceny skupu mleka w wybranych krajach w lipcu 2024 roku*

* w lipcu 2024 r. 1 EUR = 4,28 PLN (wg NBP)

Źródło: European Commission (2024). Milk Market Observatory. https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/cd84dd7e-e105-4057-82d9-e1f9bcb5c153_en?filename=eu-raw-milk-prices_en.pdf&preflang=pl; dane CLAL (b.d.). Dairy Economic Consulting. Pobrane 9 września 2024 z <https://www.clal.it/en/index.php>

Wykres 21. Średnie ceny skupu mleka w wybranych krajach w latach 2006–2024

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie: European Commission (2024). Milk Market Observatory. https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/cd84dd7e-e105-4057-82d9-e1f9bcb5c153_en?filename=eu-raw-milk-prices_en.pdf&preflang=pl; dane CLAL (b.d.). Dairy Economic Consulting. Pobrane 9 września 2024 z <https://www.clal.it/en/index.php>

W okresie styczeń–lipiec 2024 r. ceny skupu mleka u innych dużych światowych producentów charakteryzowały się zróżnicowanymi tendencjami. W Stanach Zjednoczonych średnia cena wyniosła 0,44 EUR/kg i była o 6,9% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W Nowej Zelandii ceny surowca mlecznego spadły o 4,0% do 0,34 EUR/kg, a w Wielkiej Brytanii o 3,6% do 0,44 EUR/kg. W Chinach ceny skupu mleka spadły średnio o 15,0% do 0,44 EUR/kg.

2. Ceny zbytu

W czerwcu 2024 r. średni wzrost cen zbytu produktów mlecznych w odniesieniu do czerwca 2023 r. wyniósł 1,1% wobec wzrostu cen surowca mlecznego o 0,8%, cen detalicznych o 1,3% i cen detalicznych masła o 7,5%. Korzystne relacje cen zbytu produktów mlecznych do cen surowca miały pozytywny wpływ na sytuację finansową krajowego przemysłu mleczarskiego w pierwszej połowie 2024 roku.

W lipcu 2024 r. utrwały się wzrostowe tendencje cen zbytu, a istotną rolę w tym zakresie odegrała koniunktura na międzynarodowym rynku oraz uwarunkowania podaży-popytu w Polsce. Ceny zbytu poszczególnych produktów wykazywały bardzo zróżnicowaną dynamikę, ale wzrostowe tendencje dotyczyły większości wyrobów. Na rynku mleka konsumpcyjnego ceny zbytu były średnio o 3,6% wyższe niż przed rokiem, ale

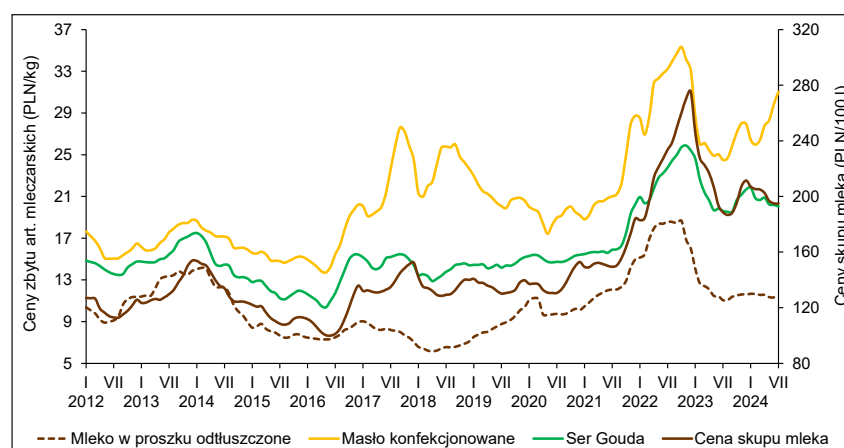
ceny mleka o przedłużonej trwałości spadły o 3,8%. Analogiczne tendencje cenowe wystąpiły na rynku jogurtów, gdyż jogurt naturalny staniał o 4,3%, ale jogurt z dodatkiem owoców zdrożał o 18,2%. Duży wzrost światowych cen masła determinowały wysoką ich dynamikę na wewnętrznym rynku, gdyż ceny zbytu masła konfekcjonowanego i w blokach wzrosły odpowiednio o 26,6 i 25,8%. Wysokie ceny masła warunkowały również relatywnie duży wzrost cen zbytu śmietany (o 6,3%). Poprawa koniunktury na międzynarodowym rynku skutkowałą także wzrostem cen zbytu mleka odtłuszczonego w proszku o 3,5%. W serowarskim segmencie rynku ceny zbytu wykazywały wzrostowe tendencje. Ceny sera Gouda i Edamskiego wzrosły

odpowiednio o 2,2 i 4,3%, a sera twarogowego tłustego o 4,0%. Duży wzrost cen zbytu dotyczył serków homogenizowanych (o 13,9%), a decyduje o tym duży popyt na krajowym rynku.

3. Ceny detaliczne mleka i jego przetworów

W okresie styczeń–lipiec 2024 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2023 r., ceny detaliczne artykułów mleczarskich (bez masła) wzrosły o 0,2%, a masła o 0,4%. Dynamika cen detalicznych towarów i usług konsumpcyjnych wyniosła 2,9%, a cen żywności i napojów bezalkoholowych 2,4%. Wzrost cen artykułów mleczarskich był znacznie niższy od inflacji oraz od wzrostu cen żywności

Wykres 22. Ceny zbytu wybranych artykułów mleczarskich oraz ceny skupu mleka

Źródło: miesięczne Biuletyny Statystyczne GUS-u z lat 2012–2024. http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/informacje-o-sytuacji-spoeczno-gospodarczej/publikacja_4.html; oraz niepublikowane dane GUS-u.

Tabela 34. Wskaźniki cen zbytu wybranych przetworów mlecznych

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	VII 2024	
	rok poprzedni = 100				VII 2023 = 100	XII 2023 = 100
Mleko spożywcze 3,0–3,5% tł. w folii	104,1	103,9	129,1	120,0	103,6	103,0
Mleko spożywcze 3,0–3,5% tł. UHT, karton	108,7	108,0	128,4	103,8	96,2	95,6
Mleko skondensowane niesłodzone	102,5	105,5	115,0	106,8	105,7	106,2
Jogurt owocowy	100,0	105,0	117,1	116,2	118,2	119,9
Jogurt naturalny	104,4	108,5	124,5	110,2	95,7	96,4
Śmietana 18% tłuszczu	102,6	106,1	125,3	110,0	106,3	105,9
Mleko w proszku odtłuszczone	116,2	120,1	142,8	68,0	103,5	98,6
Masło świeże konfekcjonowane	91,3	115,8	144,7	81,5	126,6	111,0
Masło świeże w blokach	95,3	120,6	147,9	79,1	125,8	113,1
Ser dojrzewający "Gouda"	103,9	110,2	140,6	89,7	102,2	92,4
Ser dojrzewający "Edamski"	104,4	109,0	137,3	91,7	104,3	94,7
Ser twarogowy tłusty	102,2	102,9	120,8	112,0	104,0	103,2
Serek homogenizowany smakowy	101,6	103,5	115,4	111,5	113,9	111,4

Źródło: obliczenia IERIGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

ogółem. Dynamika cen artykułów mleczarskich była mniejsza niż cen detalicznych wyrobów mięsnych (2,0%) oraz ryb i ich przetworów (1,6%), ale wyższa niż cen jaj (-3,2%). Masło pomimo niewielkiego wzrostu cen detalicznych realnie zdrożało względem tłuszczów ogółem (-5,2%). Ceny detaliczne margaryn i olejów jadanych, które są produktami substytucyjnymi wobec masła, spadły odpowiednio o 18,1 i 11,7%.

W analizowanym okresie dynamika cen detalicznych poszczególnych artykułów mleczarskich była zróżnicowana. W największym stopniu wzrosły ceny mleka zagęszczonego i w proszku (o 4,0%), śmietany (o 2,8%), napojów mlecznych (bez jogurtów) (o 2,3%) oraz jogurtów (o 1,3%). Ceny detaliczne mleka płynnego spadły średnio o 2,5%, w tym mleka pełnego o 3,4%. Na rynku serów i twarogów ceny detaliczne serów dojrzewających spadły średnio o 1,0%.

Odmienne tendencje cenowe odnotowano w lipcu 2024 r. w porównaniu z lipcem

2023 roku. Ceny artykułów mleczarskich były średnio o 2,1%, a masła o 10,9% wyższe niż przed rokiem. W omawianym okresie inflacja wyniosła 4,2%, a żywność ogółem zdrożała o 3,2%. Produkty mięsne i ryby zdrożały odpowiednio o 2,2 i 1,2%, a jaja konsumpcyjne staniały średnio o 4,1%. W grupie produktów mlecznych wzrost cen dotyczył większości wyrobów, z wyjątkiem mleka konsumpcyjnego, którego ceny spadły średnio o 0,3%. Duży wzrost cen detalicznych dotyczył mleka zagęszczonego i w proszku (o 4,5%), śmietany (o 4,2%), serów twarogowych (o 3,6%) oraz napojów mlecznych (bez jogurtów) (o 3,3%). Masło realnie zdrożało względem tłuszczów ogółem, których ceny detaliczne wzrosły średnio o 2,0%, ale margaryna potaniała o 12,7%, a pozostałe oleje jadalne o 8,0%.

W czwartym kwartale 2024 r. ceny detaliczne artykułów mleczarskich będą wykazywały niewielkie zmiany z tendencją do wzrostu. Głównym powodem tego będą rosnące ceny na światowym

rynku, które determinują wysokie ceny skupu surowca. Czynnikiem determinującym wzrost cen detalicznych będzie także duża konsumpcja na wewnętrznym rynku oraz przybierające na sile czynniki inflacyjne w gospodarce narodowej, w tym pod wpływem zmiany stawek podatku VAT na żywność i wysokich cen energii. Uwzględniając powyższe uwarunkowania ocenia się, że w grudniu 2024 r. ceny detaliczne mleka i jego przetworów mogą być o 4–5%, a masła o ok. 15% wyższe niż przed rokiem. W całym 2024 r. przeciętny poziom cen detalicznych produktów mlecznych może być o 2–3%, a masła o 10–12% wyższy niż w roku poprzednim.

W 2025 r. ceny detaliczne artykułów mleczarskich w Polsce będą przede wszystkim uzależnione od koniunktury na krajowym i światowym rynku oraz od czynników inflacyjnych w gospodarce narodowej. Jeżeli koniunktura na światowym rynku nie ulegnie pogorszeniu, a prognozowana inflacja w gospodarce narodowej (5,2%) będzie

Tabela 35. Wskaźniki cen detalicznych towarów i usług konsumpcyjnych

Wyszczególnienie	2022		2023		2024		
	XII	I–XII	XII	I–XII	VII		I–VII
	XII 2021 = 100	I–XII 2021 = 100	XII 2022 = 100	I–XII 2022 = 100	VII 2023 = 100	XII 2023 = 100	I–VII 2023 = 100
Towary i usługi konsumpcyjne	116,6	114,4	106,2	111,4	104,2	103,7	102,9
Żywność i napoje bezalkoholowe	121,5	115,4	106,0	115,1	103,2	103,0	102,4
Mięso i przetwory	124,2	117,5	104,5	112,9	102,2	103,6	102,0
Ryby i owoce morza	122,9	117,3	103,5	115,5	101,2	102,6	101,6
Jaja	127,8	117,3	101,8	120,4	95,9	98,9	96,8
Mleko i przetwory	128,0	118,9	101,3	115,3	102,1	102,7	100,2
mleko	137,2	123,1	97,4	116,6	99,7	101,5	97,5
mleko pełne świeże	139,9	124,8	95,2	116,4	99,4	101,9	96,6
mleko świeże niskotłuszczowe	131,4	119,5	101,9	117,1	100,1	100,5	99,5
mleko zagęszczone i w proszku	116,2	110,7	104,9	112,5	104,5	105,1	104,0
jogurt	120,6	113,3	106,8	117,0	101,9	102,7	101,3
sery i twarogi	127,5	120,1	100,1	113,3	102,3	102,9	99,8
sery dojrzewające i topione	129,8	121,9	100,1	114,4	101,6	102,4	99,0
twarogi	123,6	117,1	100,1	111,3	103,6	103,8	101,3
pozostałe produkty mleczne	126,2	116,6	104,5	118,0	103,7	103,3	102,5
śmietana	130,4	118,2	103,5	118,4	104,2	104,1	102,8
napoje i inne produkty mleczne	123,5	115,6	105,2	117,8	103,3	102,6	102,3
Tłuszcze ogółem	128,6	132,2	87,6	101,6	102,0	104,6	94,8
masło	121,7	127,5	87,2	96,0	110,9	107,7	100,4
margaryna i inne tłuszcze roślinne	157,1	150,0	81,8	110,8	87,3	100,0	81,9
oliwa	107,7	104,8	118,7	114,3	128,9	119,2	123,0
pozostałe oleje jadalne	124,8	135,7	86,2	101,0	92,0	99,3	88,3
pozostałe tłuszcze zwierzęce	142,0	129,5	102,6	122,9	95,7	98,1	95,8

Źródło: niepublikowane dane GUS-u.

nieznacznie przewyższała cel inflacyjny³¹, to ceny detaliczne artykułów mleczarskich mogą wzrosnąć średnio o 3–5%, a masła o 5–7%.

Według danych Eurostatu (metodologia HICP)³² w 2023 r. przeciętne ceny deta-

liczne mleka, serów i jaj w UE-27 były wyższe niż w roku poprzednim o 14,9%, a ceny masła utrzymały się na stabilnym poziomie. Ceny żywności (łącznie z napojami bezalkoholowymi) wzrosły o 12,6%. W Polsce ceny artykułów mleczarskich według Eurostatu wzrosły o 15,9%, a masła spadły o 4,0% wobec wzrostu cen żywności ogółem o 15,9%. W UE-27, w tym w Polsce wyroby branży mleczarskiej realnie podrożały w relacji do artykułów żywnościowych. W lipcu

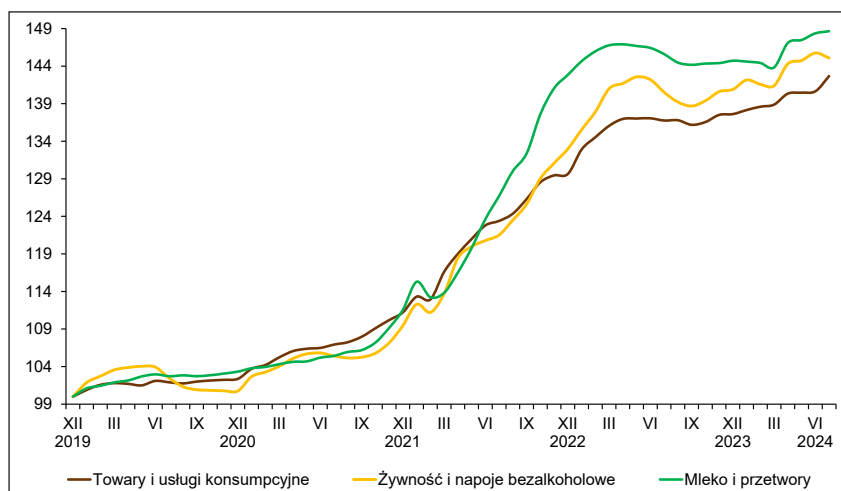
2024 r.³³ mieszkańcy UE-27 płacili za mleko, sery i jaja średnio o 0,7% mniej niż rok wcześniej przy wzroście cen masła o 6,6%, a żywności ogółem o 1,6%. W tym czasie w Polsce ceny artykułów mleczarskich wzrosły o 0,7%, żywności ogółem o 3,3%, a masła o 10,8%. Ceny artykułów mleczarskich w UE-27, w tym w Polsce wzrosły w mniejszym stopniu niż ceny żywności ogółem, ale masło realnie podrożało.

³³ Tamże.

³¹ NBP. (2024). *Projekcja inflacji i PKB*. <https://nbp.pl/polityka-pieniezna/projekcja-inflacji-i-pkb/>

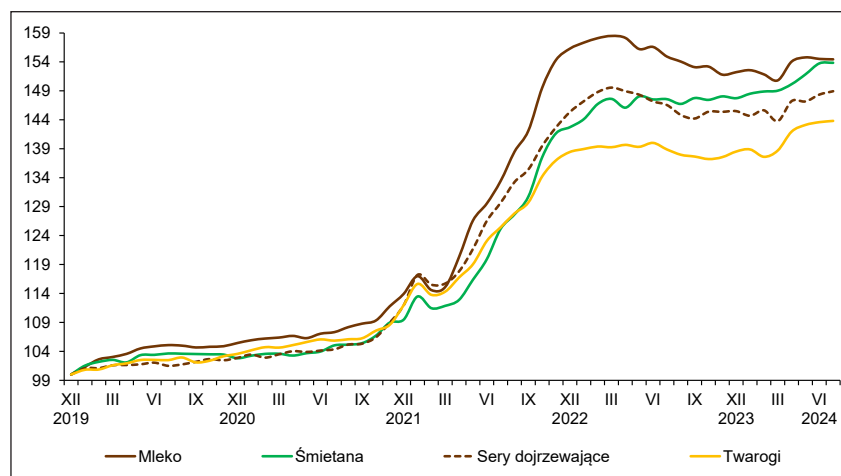
³² Dane Eurostatu. Pobrane 6 września 2024 z https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/prc_hicp_aind/default/table?lang=en

Wykres 23. Wskaźniki cen detalicznych (XII 2019 = 100)

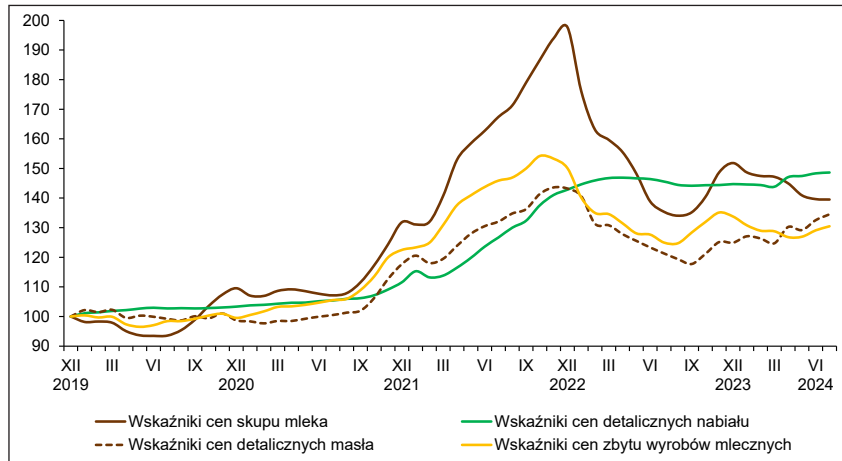
Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Wykres 24. Wskaźniki cen detalicznych artykułów mleczarskich (XII 2019 = 100)

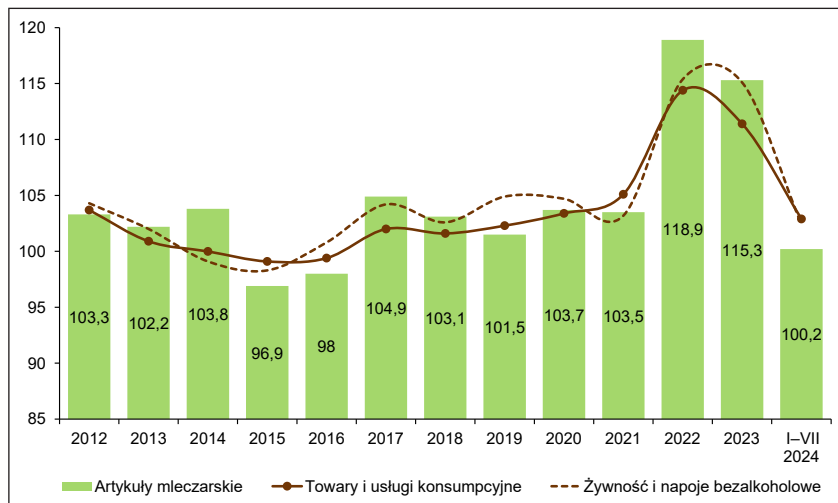
Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Wykres 25. Wskaźniki cen skupu mleka, cen zbytu wyrobów mlecznych oraz cen detalicznych nabiału i masła (XII 2019 = 100)

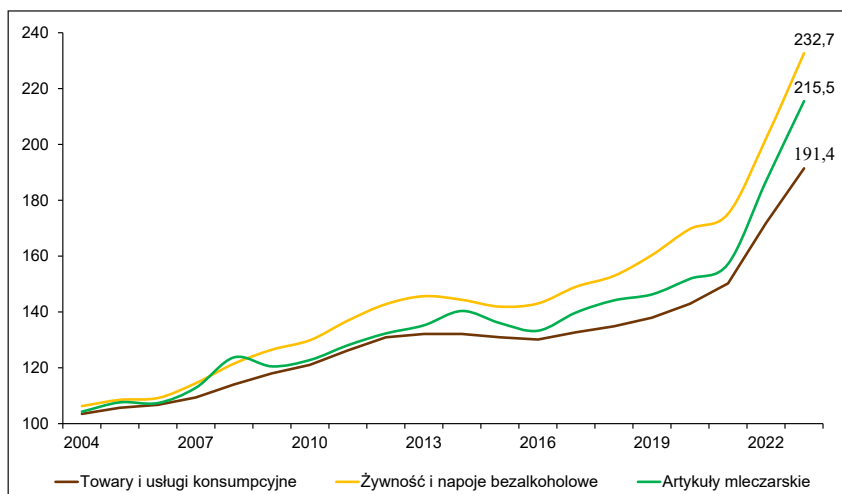
Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

Wykres 26. Wskaźniki cen detalicznych (rok poprzedni = 100)

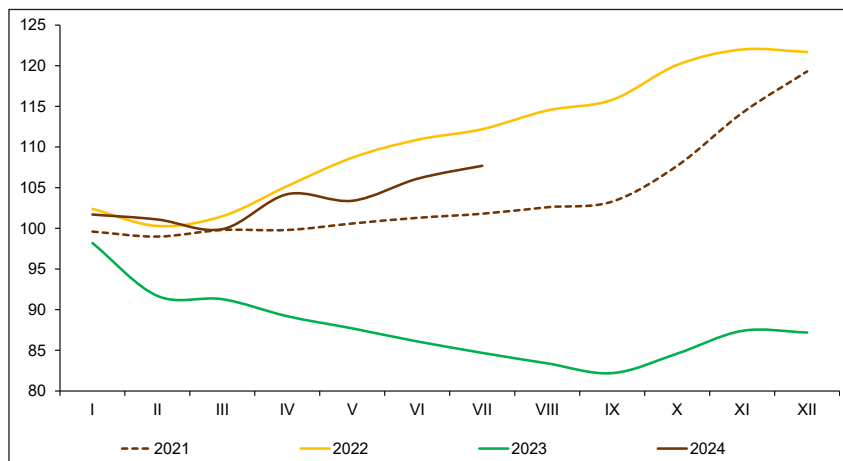
Źródło: niepublikowane dane GUS-u.

Wykres 27. Wskaźniki cen detalicznych (2003 = 100)

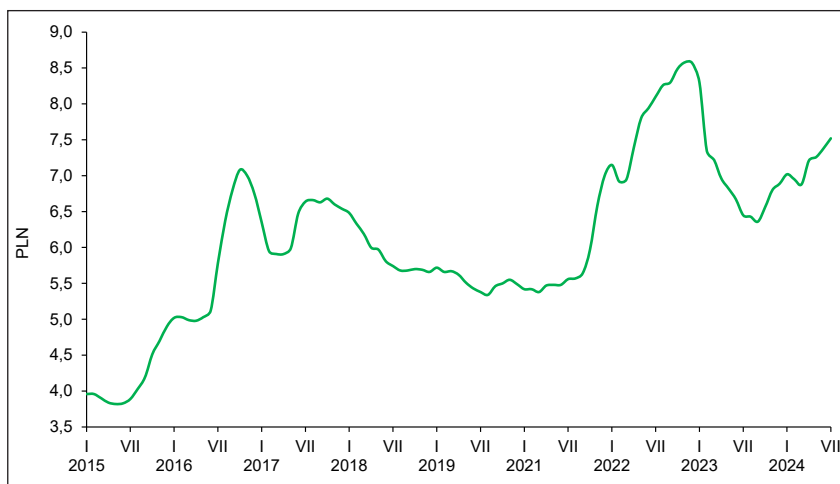
Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie niepublikowanych danych GUS-u.

**Wykres 28. Wskaźniki cen detalicznych masła
(XII roku poprzedniego = 100)**

Źródło: niepublikowane dane GUS-u.

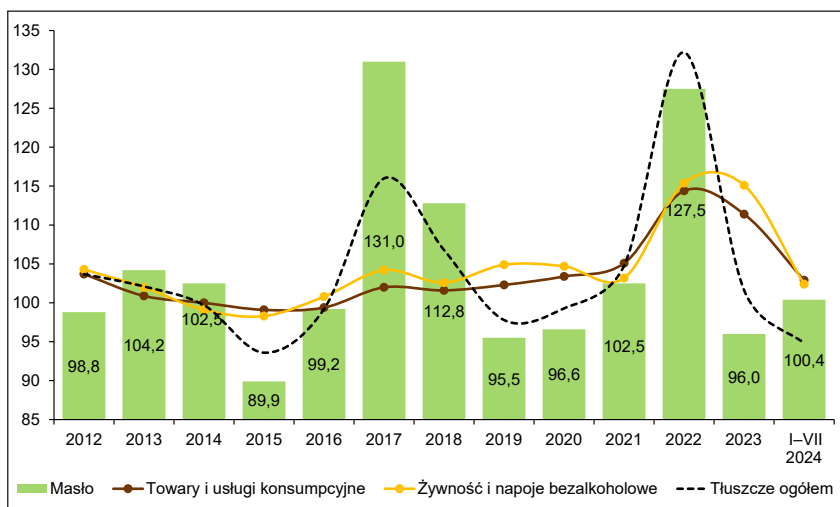
Wykres 29. Ceny detaliczne masła*

* masło „Extra”, 82–83% tłuszczu, w kostkach 200 g

Źródło: niepublikowane dane GUS-u.

Wykres 30. Wskaźniki cen detalicznych (rok poprzedni = 100)

Źródło: niepublikowane dane GUS-u.

Aneks 1. Pogłowie krów mlecznych w UE-27 (stan w grudniu, tys. szt.)

Kraje	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Austria	543,4	532,9	524,1	524,8	526,5	550,6	543,0
Belgia	519,2	529,3	538,0	537,9	537,3	543,7	535,6
Bułgaria	260,8	244,4	226,7	241,9	230,3	212,8	202,4
Cypr	30,2	31,9	35,0	39,5	38,9	38,2	38,7
Czechy	365,5	358,6	361,4	357,0	362,4	356,7	357,7
Niemcy	4 199,0	4 100,9	4 011,7	3 921,4	3 832,7	3 809,7	3 712,8
Dania	575,0	570,0	563,0	565,0	559,0	556,0	546,8
Estonia	86,4	85,2	85,0	84,3	83,7	83,7	83,4
Hiszpania	823,4	816,7	812,9	810,7	808,9	810,0	785,6
Finlandia	270,6	263,6	258,9	255,6	248,5	243,2	236,3
Francja	3 596,8	3 554,2	3 490,8	3 405,7	3 322,0	3 230,9	3 164,6
Grecja	97,0	95,0	86,0	90,0	91,3	80,5	89,4
Węgry	244,0	239,0	243,0	246,6	280,9	277,9	265,5
Irlandia	1 343,3	1 369,1	1 425,8	1 456,1	1 505,3	1 510,3	1 510,9
Włochy	2 040,1	1 939,5	1 875,7	1 871,3	1 844,4	1 865,0	1 808,0
Litwa	272,8	256,2	240,9	232,9	225,2	224,2	212,0
Luksemburg	52,1	53,0	54,2	54,2	54,6	55,3	55,2
Łotwa	150,4	144,5	138,4	136,0	131,2	127,8	119,0
Chorwacja	139,0	136,0	130,0	110,0	102,0	79,0	71,0
Malta	6,1	6,2	6,1	6,1	5,9	6,1	5,9
Holandia	1 665,0	1 552,0	1 590,0	1 569,0	1 554,0	1 570,0	1 552,0
Polska^a	2 152,9	2 214,1	2 166,9	2 125,7	2 035,2	2 037,3	2 243,3
Portugalia	238,6	235,5	234,2	232,8	230,0	221,5	218,8
Rumunia	1 175,4	1 158,2	1 138,8	1 121,9	1 081,9	1 075,6	1 056,7
Słowacja	129,9	127,9	125,9	122,1	120,1	116,9	114,9
Słowenia	108,8	102,7	100,8	99,2	100,9	93,3	94,7
Szwecja	323,4	313,1	301,4	304,4	299,6	297,7	289,0
Razem UE-14	16 287,1	15 924,6	15 766,6	15 598,9	15 414,0	15 344,3	15 048,0
Razem UE-13	5 122,1	5 104,8	4 999,0	4 923,2	4 798,6	4 729,5	4 865,2
UE-12^b	2 969,2	2 890,7	2 832,1	2 797,5	2 763,4	2 692,2	2 621,8
Razem UE-27	21 409,2	21 029,5	20 765,5	20 522,1	20 212,6	20 073,8	19 913,2

^a dane GUS-u

^b UE-13 pomniejszona o Polskę

Źródło: Eurostat. (b.d.). Database. Pobrane 9 września 2024 z <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/data/database>; dane GUS-u (2018–2024). Zwierzęta gospodarskie.

Aneks 2. Relacje cen skupu mleka do cen zbóż i mieszanki B

Lata/miesiące	Mleko/pszenica	Mleko/kukurydza	Mleko/żyto	Mleko/mieszanka B ^a
2021 I	1,70	2,00	2,24	0,90
II	1,63	1,84	2,16	0,88
III	1,61	1,77	2,05	0,88
IV	1,61	1,72	1,99	0,88
V	1,58	1,62	1,96	0,84
VI	1,55	1,53	1,84	0,83
VII	1,74	1,48	2,16	0,81
VIII	1,71	1,49	2,16	0,82
IX	1,59	1,59	2,02	0,83
X	1,56	2,38	1,89	0,87
XI	1,45	2,19	1,77	0,92
XII	1,40	1,79	1,67	0,95
2022 I	1,43	1,82	1,66	0,91
II	1,46	1,67	1,67	0,91
III	1,30	1,56	1,63	0,89
IV	1,30	1,58	1,54	0,93
V	1,32	1,57	1,58	0,94
VI	1,36	1,65	1,66	0,95
VII	1,50	1,72	1,84	0,97
VIII	1,58	1,70	1,98	0,98
IX	1,65	1,84	2,08	1,01
X	1,68	2,46	1,95	1,05
XI	1,77	2,50	2,18	1,09
XII	1,88	2,15	2,39	1,10
2023 I	1,82	1,86	2,28	0,98
II	1,76	1,84	2,25	0,92
III	1,89	1,98	2,30	0,89
IV	1,97	2,06	2,38	0,87
V	2,14	2,18	2,66	0,84
VI	2,11	2,26	2,76	0,79
VII	2,03	2,17	2,77	0,78
VIII	2,11	2,05	2,88	0,77
IX	2,08	2,35	2,80	0,79
X	2,18	3,59	2,86	0,82
XI	2,36	3,39	3,25	0,87
XII	2,44	2,83	3,32	0,89
2024 I	2,43	2,66	3,42	0,89
II	2,52	2,74	3,48	0,89
III	2,67	3,00	3,44	0,90
IV	2,69	2,94	3,54	0,89
V	2,45	2,63	3,49	0,87
VI	2,16	2,22	2,74	0,87
VII	2,39	2,20	3,15	0,86

^a mieszanka dla krów wysokomlecznych

Źródło: obliczenia IERiGŻ PIB na podstawie miesięcznych Biuletynów Statystycznych GUS-u z lat 2021–2024. http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/inne-opracowania/informacje-o-sytuacji-spoeczno-gospodarczej/publikacja_4.html; oraz niepublikowanych danych GUS-u.

Aneks 3. Ceny zbytu przetworów mlecznych (PLN za l/kg)

Wyszczególnienie	2023												Średnio w roku
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Wskaźniki zmian cen zbytu	93,4	96,3	99,7	97,7	97,4	99,7	97,9	99,8	102,9	102,8	102,4	99,0	92,7
Mleko spożywcze 3,0–3,5% tł., folia (l)	3,25	3,27	3,27	3,29	3,32	3,31	3,31	3,31	3,31	3,33	3,34	3,33	3,30
Mleko spożywcze 3,0–3,5% tł. UHT, karton (l)	3,56	3,39	3,32	3,29	3,21	3,20	3,15	3,12	3,14	3,16	3,17	3,17	3,24
Mleko skondensowane, niesłodzone (l)	7,95	7,96	7,86	8,08	7,89	7,37	7,91	7,77	7,67	7,88	7,89	7,87	7,84
Jogurt owocowy (kg)	9,80	9,60	9,73	9,60	9,60	9,53	9,53	9,47	9,40	9,33	9,40	9,40	9,53
Jogurt naturalny (kg)	9,27	9,33	9,53	9,40	9,40	9,33	9,33	9,27	9,27	9,20	9,27	9,27	9,33
Śmietana 18% tł. (l)	10,60	10,41	10,36	10,36	10,20	10,25	10,21	10,21	10,22	10,27	10,26	10,25	10,30
Mleko w proszku odtuszczone (kg)	14,05	12,65	12,41	12,11	11,47	11,43	11,06	11,07	11,39	11,50	11,61	11,61	11,86
Masło świeże konfekcjonowane (kg)	28,60	26,03	26,13	25,43	24,90	25,05	24,51	24,69	25,87	27,16	28,01	27,96	26,20
Masło świeże w blokach (kg)	27,79	25,10	25,34	24,33	24,02	24,07	23,39	23,70	23,95	25,18	26,00	26,03	24,91
Ser dojrzewający Gouda (kg)	24,61	22,63	21,40	20,63	19,69	19,85	19,60	19,54	19,54	20,69	21,17	21,68	20,92
Ser dojrzewający Edamski (kg)	24,51	22,81	22,30	21,67	21,39	21,27	20,61	20,45	21,01	21,45	22,36	22,69	21,88
Ser twarogowy tłusty (kg)	15,06	15,00	15,01	14,95	15,09	15,01	15,02	14,99	15,01	15,09	15,13	15,14	15,04
Serek homogenizowany smakowy (kg)	11,73	11,69	11,72	11,79	11,76	11,76	11,55	11,73	11,75	11,72	11,76	11,81	11,73
	2024												
Wskaźniki zmian cen zbytu	97,8	98,6	99,8	98,5	100,1	101,7	101,1						
Mleko spożywcze 3,0–3,5% tł., folia (l)	3,38	3,43	3,38	3,53	3,42	3,42	3,43						
Mleko spożywcze 3,0–3,5% tł. UHT, karton (l)	3,13	3,12	3,09	3,12	3,07	3,01	3,03						
Mleko skondensowane, niesłodzone (l)	8,11	8,08	8,00	8,37	8,31	8,14	8,36						
Jogurt owocowy (kg)	10,53	10,80	10,80	11,33	11,33	11,27	11,27						
Jogurt naturalny (kg)	9,40	9,40	9,40	9,80	9,07	9,00	8,93						
Śmietana 18% tł. (l)	10,27	10,24	10,21	10,63	10,73	10,78	10,85						
Mleko w proszku odtuszczone (kg)	11,67	11,65	11,56	11,57	11,35	11,32	11,45						
Masło świeże konfekcjonowane (kg)	26,43	25,97	26,41	27,79	28,31	29,82	31,04						
Masło świeże w blokach (kg)	25,29	24,73	25,04	26,22	26,93	28,41	29,43						
Ser dojrzewający Gouda (kg)	21,86	20,85	20,67	20,90	20,25	20,20	20,04						
Ser dojrzewający Edamski (kg)	21,60	21,59	21,20	21,53	21,19	21,36	21,49						
Ser twarogowy tłusty (kg)	15,15	15,16	15,12	15,56	15,62	15,53	15,62						
Serek homogenizowany smakowy (kg)	11,80	11,88	11,89	12,43	13,20	13,22	13,16						

Źródło: niepublikowane dane GUS-u oraz obliczenia IERIGŻ PIB.

Aneks 4. Ceny detaliczne wybranych produktów mlecznych (PLN)

Lata / miesiące	Masło „Extra” 82–83% tł. (200 g)	Ser dojrzewający Gouda (1 kg)	Ser topiony ^a (100 g)	Ser tłusty twarogowy ^b (1 kg)	Śmietana 30–36% tł. (0,5 l)	Jogurt naturalny (400 g)	Mleko 3,2–3,5% tł. ^c (1 l)
2021 I	5,42	21,99	2,06	15,04	7,33	2,73	3,01
II	5,42	21,79	2,07	15,03	7,42	2,72	3,01
III	5,38	22,06	2,07	15,09	7,39	2,73	3,01
IV	5,47	22,17	2,11	15,00	7,39	2,78	3,02
V	5,48	22,31	2,10	15,24	7,38	2,80	2,98
VI	5,48	22,29	2,11	15,32	7,39	2,81	3,01
VII	5,56	22,50	2,09	15,31	7,43	2,83	3,03
VIII	5,57	22,57	2,11	15,37	7,38	2,83	3,04
IX	5,64	22,80	2,09	15,37	7,44	2,82	3,06
X	5,97	23,40	2,09	15,49	7,51	2,82	3,07
XI	6,58	24,70	2,11	15,78	7,63	2,85	3,12
XII	7,00	25,99	2,17	16,11	7,55	2,91	3,18
2022 I	7,15	27,36	2,25	16,59	7,94	3,04	3,29
II	6,92	27,35	2,26	16,07	7,73	2,96	3,25
III	6,95	27,43	2,28	16,10	7,77	2,93	3,25
IV	7,39	28,21	2,32	16,73	7,83	2,98	3,43
V	7,80	29,34	2,40	16,91	8,14	2,99	3,66
VI	7,94	30,54	2,54	17,36	8,36	3,08	3,76
VII	8,10	31,34	2,63	17,76	8,73	3,18	3,84
VIII	8,26	32,36	2,69	18,07	8,87	3,23	4,00
IX	8,30	32,80	2,74	18,34	9,08	3,32	4,08
X	8,49	33,78	2,84	19,36	9,55	3,43	4,24
XI	8,58	34,27	2,97	20,19	9,81	3,52	4,38
XII	8,57	34,75	3,07	20,52	9,81	3,56	4,44
2023 I	8,30	34,73	3,13	19,93	9,91	3,63	4,48
II	7,35	34,56	3,19	19,99	10,14	3,74	4,49
III	7,22	33,64	3,19	20,08	10,21	3,76	4,47
IV	6,96	32,96	3,21	20,26	10,01	3,77	4,47
V	6,82	32,11	3,23	20,20	10,23	3,77	4,41
VI	6,67	31,54	3,20	20,21	10,29	3,74	4,39
VII	6,45	31,05	3,24	20,07	10,22	3,77	4,36
VIII	6,43	30,53	3,18	20,21	10,20	3,69	4,35
IX	6,36	30,33	3,18	20,08	10,13	3,68	4,34
X	6,56	30,89	3,20	20,07	10,12	3,67	4,29
XI	6,80	31,27	3,20	20,17	10,25	3,67	4,17
XII	6,89	31,05	3,21	20,00	10,13	3,69	4,25
2024 I	7,02	31,25	3,19	20,35	10,29	3,68	4,29
II	6,95	31,15	3,18	20,23	10,26	3,69	4,27
III	6,88	30,28	3,18	20,14	10,23	3,72	4,20
IV	7,21	31,34	3,27	20,60	10,27	3,75	4,33
V	7,26	30,78	3,29	20,82	10,44	3,79	4,36
VI	7,38	30,94	3,34	20,79	10,59	3,77	4,34
VII	7,52	30,28	3,40	20,79	10,68	3,71	4,34

^a ser topiony z dodatkami (np. szynka, zioła)

^b od 2023 r. ser twarogowy

^c mleko o przedłużonym okresie trwałości (UHT), w kartonie

Źródło: niepublikowane dane GUS-u.

NOTATKI

W serii **Analizy Rynkowe** w planie wydawniczym 2024 ukażą się następujące raporty:

Edycja wiosenna:

Rynek cukru
Rynek drobiu
Rynek mleka
Rynek owoców i warzyw
Rynek rzepaku
Rynek środków produkcji dla rolnictwa
Rynek zbóż

Edycja jesienna:

Rynek drobiu
Rynek mleka
Rynek owoców i warzyw
Rynek pasz
Rynek ryb
Rynek rzepaku
Rynek zbóż
Rynek ziemi rolniczej
Rynek ziemniaka

WARUNKI SPRZEDAŻY I PRENUMERATY

Pełna oferta wydawnicza dostępna na stronie: <https://ierigz-publicacje.pl>

Rabat 20% dla wszystkich uczelni obowiązuje do końca 2024 roku.

Zamówienia na prenumeratę i sprzedaż pojedynczych numerów można przesyłać:

- mailem na adres: dw@ierigz.waw.pl
- w sklepie internetowym: <https://ierigz-publicacje.pl>
- pocztą na adres:
Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Państwowy Instytut Badawczy,
Dział Informacji i Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
- publikacje można również kupić w Dziale Informacji i Wydawnictw IERiGŻ PIB,
ul. Świętokrzyska 20 – wejście od ul. Szkolnej 2/4, parter, pok. 3,
sprzedaż od poniedziałku do piątku w godz. 9⁰⁰–15⁰⁰.

Istnieje możliwość zakupu archiwalnych edycji czasopism.

W związku z dofinansowaniem przez MRiRW **Analizy Rynkowe** wydane w II półroczu 2024 r. (tzw. edycji jesiennej) dostępne są bezpłatnie.

Kontakt:

Dział Informacji i Wydawnictw IERiGŻ PIB, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
tel. (22) 505 46 85, 505 45 26; e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Usługi wydawnicze i poligraficzne

Ponad 40 lat doświadczenia,
profesjonalne doradztwo i obsługa,
szybkie realizacje zleceń.

Projektowanie graficzne, skład DTP,
profesjonalna korekta i redakcja tekstów.

Drukujemy: książki, broszury,
czasopisma, materiały szkoleniowe,
ulotki, wizytówki, papiery firmowe,
notesy, foldery reklamowe, zaproszenia,
dyplomy, certyfikaty itp.

Nowoczesne systemy druku cyfrowego:
Xerox PrimeLinkB125,
Xerox Versant 180 press.

Usługi introligatorskie: szycie,
bindowanie, uszlachetnianie,
klejenie, perforowanie itp.

Zapraszamy do współpracy

**INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ**
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

22 505 45 26
22 505 44 30

poligrafia@ierigz.waw.pl

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
Państwowy Instytut Badawczy,
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa;
tel. (22) 505 45 18; e-mail: ierigz@ierigz.waw.pl
<http://www.ierigz.waw.pl>
